ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับทัศนะต่อการทำงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวร

ปริญญานิพนธ์
ของ
จรินทร เสโดบล

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการอุดมศึกษา
พฤษภาคม 2544
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับทัศนะต่อการทำงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวร

บทคัดย่อ

ของ

จรินทร เสโตบล

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการอุดมศึกษา
พฤษภาคม 2544

ฉ 16865

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับทัศนะต่อการทำงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวร โดยศึกษา 1) ปัจจัยด้านคุณลักษณะของอาจารย์ทางการวิจัย แรงจูงใจในการทำงานวิจัย การพัฒนาตนเองของอาจารย์ทางการวิจัย และการสนับสนุนของผู้บริหาร 2) ความสัมพันธ์เชิงพยากรณ์ระหว่างเพศ อายุราชการ วุฒิทางการศึกษา ตำแหน่งทางวิชาการ คณะที่สังกัด คุณลักษณะของอาจารย์ทางการวิจัย แรงจูงใจในการทำงานวิจัยการพัฒนาตนเองของอาจารย์ทางการวิจัย การสนับสนุนของผู้บริหาร การไม่เคยทำการวิจัย การคิดจะทำการวิจัย และการเคยทำการวิจัย กับทัศนะต่อการทำงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวร ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามมาตราวัด 5 ระดับของไลเคิร์ท ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้าราชการตำแหน่งอาจารย์ประจำสาย ก. ของมหาวิทยาลัยนเรศวร ปีการศึกษา 2543 จำนวน 433 คน โดยรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนได้ 349 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 80.60 สถิติที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และทดสอบความสัมพันธ์เชิงพยากรณ์ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการศึกษาพบว่า

1. การศึกษาปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับทัศนะต่อการทำงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวร ได้แก่ คุณลักษณะของอาจารย์ทางการวิจัย แรงจูงใจในการทำงานวิจัย การพัฒนาตนเองของอาจารย์ทางการวิจัย และการสนับสนุนของผู้บริหาร โดยรวมอาจารย์มีความเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อาจารย์เห็นด้วยว่า อาจารย์มีคุณลักษณะของอาจารย์ทางการวิจัย และมีแรงจูงใจในการทำวิจัยในระดับมาก แต่มีการพัฒนาตนเองของอาจารย์ทางการวิจัย และการสนับสนุนของผู้บริหารในระดับปานกลาง

2. การศึกษาความสัมพันธ์เชิงพยากรณ์ พบว่า ตัวแปรที่มีอำนาจการพยากรณ์สูงสุด ได้แก่ แรงจูงใจในการทำการวิจัย รองลงมาคือการไม่เคยทำการวิจัย และคุณลักษณะของอาจารย์ทางการวิจัย ตามลำดับ โดยสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรร้อยละ 35.7

FACTORS RELATED TO ATTITUDE TOWARD RESEARCH CONDUCTING OF NARESUAN UNIVERSITY FACULTY

AN ABSTRACT

BY

JARINTORN SAETOBOL

PRESENTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS

FOR THE MASTER OF EDUCATION DEGREE PROGRAM IN HIGHER EDUCATION

AT SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY

MAY 2001

The purpose of this research was to study factors related to attitude toward research conducting of Naresuan University faculty, namely : motivation to conducting research ; research competency ; self development ; and administrators' support, and to estimate the influences of some variables such as gender, working experience, educational level, academic position, faculty, research experience, and those afore said factors on attitude toward conducting research of Naresuan faculty. The five – point Likert – type rating scale questionnaires were distributed to a sample of 433 faculty of Naresuan University in second semester of academic year 2000. Approximately 80.60 percent of complete questionnaires were returned. Mean, standard deviation, and stepwise multiple regression analysis were used in data analysis.

The research findings were as follows :

1. The first two factors : motivation to conducting research and research competency were found to be at high level while self development and administrators' support were at moderate level. However, when these four factors combined were studied it was found to be at high level.

2. Stepwise multiple regression analysis revealed that there were three factors namely : motivation to conducting research, research experience, and research competency, that were able to predict attitude toward research conducting of Naresuan faculty. These three factors could explain up to 35.7 percent of the total variance.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับทัศนะต่อการทำงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวร

ของ
นางสาวจรินทร เสโตบล

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการอุดมศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)
วันที่ ๑๐ พฤษภาคม พ.ศ. 2544

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

..... ประธาน
(อาจารย์ ดร.จารุวรรณ สกุลคู)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.สุวพร ตั้งสมวรพงษ์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ ดร.สมสุข ธีระพิจิตร)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์ ดร.วินัย วีระวัฒนานนท์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจาก ดร.จารุวรรณ สกุลคู ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ดร.สุวพร ตั้งสมวรพงษ์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ดร.สมสุข ธีระพิจิตร และ รองศาสตราจารย์ ดร.วินัย วีระวัฒนานนท์ กรรมการสอบเพิ่มเติม ซึ่งได้ให้คำแนะนำตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมถึง ดร.อนุสรณ์ สกุลคู ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.บรรพต สุวรรณประเสริฐ รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา เงารังษี รองศาสตราจารย์วรรณา เจียมศรีพงษ์ อาจารย์ไพโรจน์ มีทอง และอาจารย์ชลารัตน์ ชัยสิทธิ์ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ตรวจแบบสอบถามและให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.มณฑล สงวนเสริมศรี อธิการบดีมหาวิทยาลัยนเรศวร ที่อนุญาตให้เก็บข้อมูล และขอขอบคุณอาจารย์ของมหาวิทยาลัยนเรศวรทุกท่าน ในการให้ข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณคุณยาย คุณพ่อ และน้าชายที่กรุณาให้ทุนสนับสนุนการวิจัย ซึ่งล่วงลับไปก่อนจะได้เห็นความสำเร็จของผู้วิจัย สำหรับผู้ที่ให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือผู้วิจัยตลอดมาคือคุณแม่ พี่ น้อง และเพื่อน ๆ ทุกคน

คุณประโยชน์ใด ๆ หากจะพึงมีจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาคุณบิดา มารดา และเป็นสิ่งระลึกถึงพระคุณของครูอาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัยซึ่งถือเป็นพื้นฐานอันสำคัญยิ่งที่ทำให้ผู้วิจัยสามารถบรรลุจุดมุ่งหมายได้

จรินทร เสโตบล

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	8
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	8
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	8
	นิยามศัพท์เฉพาะ	10
	สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า	12
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
	แนวความคิดรวบยอดเกี่ยวกับการวิจัย	13
	ความหมายของการวิจัย	13
	บทบาทและหน้าที่ของอาจารย์มหาวิทยาลัย	17
	สภาพการทำวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัย	18
	สถาบันอุดมศึกษากับบทบาทการวิจัย	20
	ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการทำงานวิจัย	24
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	41
	การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	41
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	42
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	44
	การวิเคราะห์ข้อมูล	44
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	45
4	การวิเคราะห์ข้อมูล	46
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	46
	การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	47

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ หน้า

5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 61
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า 61
วิธีดำเนินการวิจัย 61
การวิเคราะห์ข้อมูล 61
สรุปผลการวิจัย 62
อภิปรายผล 63
ข้อเสนอแนะจากการวิจัย 69
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป 70

บรรณานุกรม 71

ภาคผนวก 82
ภาคผนวก ก หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย 83
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ 85
ภาคผนวก ค แบบสอบถาม 87

ประวัติย่อผู้วิจัย 98

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	โครงสร้างการเปิดหลักสูตรใหม่ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษา ระยะที่ 8 ของมหาวิทยาลัยนเรศวร	3
2	จำนวนโครงการวิจัยที่ได้รับจัดสรรจากงบประมาณแผ่นดินและ งบประมาณเงินรายได้ ในปีงบประมาณ 2543 เปรียบเทียบกับจำนวน อาจารย์ของมหาวิทยาลัยนเรศวร	6
3	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวร จำแนกตามกลุ่มคณะ	41
4	ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม	48
5	ประสบการณ์ในการทำการวิจัย	50
6	ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัจจัยที่สัมพันธ์ กับทัศนะต่อการทำงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวร ในแต่ละด้านและรวมทุกด้าน	52
7	ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัจจัยที่สัมพันธ์ กับทัศนะต่อการทำงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวร ด้านคุณลักษณะของอาจารย์ เป็นรายข้อ	53
8	ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัจจัยที่สัมพันธ์ กับทัศนะต่อการทำงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวร ด้านแรงจูงใจในการทำงานวิจัย เป็นรายข้อ	54
9	ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัจจัยที่สัมพันธ์ กับทัศนะต่อการทำงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวร ด้านการพัฒนาตนเองของอาจารย์ทางการวิจัย เป็นรายข้อ	55
10	ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัจจัยที่สัมพันธ์ กับทัศนะต่อการทำงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวร ด้านการสนับสนุนของผู้บริหาร เป็นรายข้อ	56
11	ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของทัศนะต่อการทำงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวร เป็นรายข้อ	57

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง หน้า

12 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ อายุราชการ วุฒิทางการศึกษา ตำแหน่งทางวิชาการ คณะที่สังกัด คุณลักษณะของอาจารย์ทางการวิจัย แรงจูงใจในการทำงานวิจัย การพัฒนาตนเองของอาจารย์ทางการวิจัย การสนับสนุนของผู้บริหาร การไม่เคยทำการวิจัย การคิดจะทำการวิจัย และการเคยทำการวิจัย กับทัศนะต่อการทำงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวร 59

13 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรที่มีความสัมพันธ์เชิงพยากรณ์กับทัศนะต่อการทำงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวร 60

บทที่ 1
บทนำ

ภูมิหลัง

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าในการเตรียมความพร้อมของประเทศไทยเพื่อการแข่งขันในสังคมโลกปัจจุบันและอนาคตนั้น จำเป็นต้องพัฒนาและให้ความสำคัญด้านการวิจัยให้มากขึ้น โดยเฉพาะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพราะการแข่งขันในอนาคตเป็นการแข่งขันกันด้วย "ความรู้" ข้อมูลจาก The World Competitive Yearbook 1998 แสดงให้เห็นว่าสภาวะความพร้อมในการแข่งขันของประเทศไทยมีแนวโน้มลดลงตามลำดับและด้อยกว่าหลายประเทศในภูมิภาคเดียวกัน(ทบวงมหาวิทยาลัย. 2543 : 284 อ้างอิงมาจากสิทธิชัย ขุนทองแก้ว. 2541) การวิจัยจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ เพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาของประเทศ และหน่วยวิจัยที่สำคัญที่สุดของประเทศคือ มหาวิทยาลัย ดังนั้น มหาวิทยาลัย นอกจากจะเป็นสถาบันการศึกษาชั้นสูงที่มีภารกิจในการจัดการเรียนการสอนเพื่อผลิตบัณฑิตแล้ว ยังมีหน้าที่วิจัย เพื่อแสวงหาองค์ความรู้ใหม่ที่เชื่อถือได้ให้แก่สังคม เพื่อนำองค์ความรู้นั้นกลับมาสู่การปรับปรุงการเรียนการสอนและเกิดความงอกงามทางวิชาการ สนองความต้องการในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ชี้นำสังคมและการพัฒนาประเทศในที่สุด ปัญหาของการพัฒนาประเทศไทยส่วนหนึ่งจึงเกิดจากปัญหาด้านการวิจัยและพัฒนา และปัญหาการวิจัยและพัฒนาของประเทศก็เป็นการสะท้อนภาพปัญหาการวิจัยในมหาวิทยาลัยนั่นเอง เพราะปัจจุบันถือได้ว่างานวิจัยเกือบทั้งหมดของประเทศเกิดขึ้นในมหาวิทยาลัย (ทบวงมหาวิทยาลัย. 2543 : 284 อ้างอิงมาจากชัยวัฒน์ ชัยกุล. 2542)

สถาบันอุดมศึกษาจึงมีความเหมาะสมในการเป็นผู้นำสำหรับดำเนินงานทางด้านการวิจัย ซึ่งสังคมในประเทศที่พัฒนาแล้วได้เห็นความสำคัญในงานวิจัยและได้มอบให้เป็นภารกิจของสถาบันอุดมศึกษาอย่างจริงจัง ดังที่ปรากฏในแนวนโยบายทางด้านการวิจัยของแผนอุดมศึกษาระยะยาว (พ.ศ. 2533 – 2547) ของประเทศไทย คือ เร่งพัฒนาขีดความสามารถของสถาบันอุดมศึกษาในด้านการวิจัยเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการให้สามารถสร้างและผสมผสานองค์ความรู้สากล เทคโนโลยีและภูมิปัญญาไทย เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ อีกทั้งให้งานวิจัยของระบบอุดมศึกษาไทยได้ส่งเสริมบทบาทของประเทศไทยในประชาคมโลก โดยเน้นการปรับปรุงการบริหาร และการดำเนินงานวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น มีการกำหนดทิศทางการวิจัยระดับสถาบันที่ชัดเจน สร้างความเป็นเลิศเฉพาะทาง ตลอดจนระดมทรัพยากรและความร่วมมือด้านการวิจัยจากแหล่งต่าง ๆ อย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น (ทบวงมหาวิทยาลัย. 2533 : 5)

ด้วยความสำคัญของภารกิจการวิจัยที่กล่าวมา ผลที่ได้รับจากการวิจัยจะมีได้ดังนี้ (1) อาจารย์ที่ทำการวิจัยจะมีหลักวิชาด้านทฤษฎีและข้อมูล สำหรับใช้สอนผู้เรียนเพิ่มขึ้นตลอดจนเผยแพร่สู่สังคม (2) หลักวิชาที่ถูกสร้างขึ้นโดยการวิจัยเหล่านี้เมื่อจัดรวบรวมไว้เป็นเล่มจะช่วยให้การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองแก่ผู้เรียนได้ ไม่ต้องรอการบรรยายของผู้สอน ฝ่ายเดียว (3) การวิจัยบางเรื่องส่วนใหญ่นำมาใช้ในการแก้ปัญหาหรือการพัฒนาประเทศ (4) ผู้มีผลงานวิจัยย่อมมีความก้าวหน้าทางอาชีพ และ (5) สถาบันย่อมได้รับชื่อเสียงและเกียรติภูมิจากผลงานวิจัยของอาจารย์และสถาบัน (เฉลียว บุรีภักดี และสมใจ จิตพิทักษ์. 2531) ดังนั้น ภารกิจการวิจัยจึงเป็นภาระหน้าที่ของสถาบันที่ควรต้องสนับสนุนส่งเสริมให้เกิดขึ้น การวิจัยจะช่วยชักจูงผู้มีความรู้ความสามารถเข้าร่วมดำเนินงานในสถาบันได้โดยง่าย และชักจูงบุคคลภายนอกให้ความช่วยเหลือสถาบันในรูปต่างๆ มากขึ้น ช่วยทำให้มาตรฐานการศึกษาสูงขึ้น คุณภาพ(Quality) และผลิตภาพ(Productivity) การวิจัยของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยเป็นส่วนหนึ่งและส่วนส่งเสริมการผลิตบัณฑิตเพื่อชื่อเสียงและคุณภาพของมหาวิทยาลัยที่สำคัญยิ่งเช่นกัน

มหาวิทยาลัยนเรศวร นับเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐแห่งหนึ่งที่ต้องรับผิดชอบภารกิจหลักที่สำคัญ 4 ประการ โดยเฉพาะการวิจัยและพัฒนาถือเป็นบทบาทอันสำคัญยิ่งของมหาวิทยาลัย ทั้งนี้ เพื่อมุ่งพัฒนาความเป็นเลิศทางวิชาการรวมถึงการสร้างองค์ความรู้และภูมิปัญญาไทย ประวัติความเป็นมาของมหาวิทยาลัยนเรศวรนั้น มีสถานภาพที่พัฒนาสืบต่อกันมาหลายขั้นตอนโดยเริ่มต้นจากการเป็นวิทยาลัยวิชาการศึกษาพิษณุโลก เมื่อวันที่ 25 มกราคม 2510 ภายใต้สังกัดกรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ ในขณะนั้นมีคณะวิชาเพียงคณะเดียว คือ คณะศึกษาศาสตร์ ทำหน้าที่ผลิตครูในระดับปริญญาตรี หลักสูตรการศึกษาบัณฑิตเพียงหลักสูตรเดียว ภายหลังจากการเป็นวิทยาลัยวิชาการศึกษาได้ 7 ปี ก็ได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2517 รวมเวลาการเป็นมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ได้ 16 ปี จึงได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นมหาวิทยาลัยเอกเทศ เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2533 และได้รับพระราชทานนามมหาวิทยาลัยแห่งใหม่นี้ว่า "มหาวิทยาลัยนเรศวร" โดยมีโครงสร้างการเปิดหลักสูตรใหม่ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระยะที่ 8 ดังแสดงในตาราง 1 (มหาวิทยาลัยนเรศวร. 2539 : 2, 47-49)

ตาราง 1 โครงสร้างการเปิดหลักสูตรใหม่ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระยะที่ 8 ของมหาวิทยาลัยนเรศวร

1) ระดับปริญญาตรี

คณะ	ชื่อหลักสูตร	สาขาวิชา	ปีงบประมาณ พ.ศ.
1. คณะศึกษาศาสตร์	ครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต (คอ.บ.)	สาขาวิชาโยธาและก่อสร้าง	2541
		สาขาวิชาเครื่องกล	2541
		สาขาวิชาไฟฟ้า	2541
		สาขาวิชาอิเลคทรอนิกส์	2541
		สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ	2542
2. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	วิทยาศาสตรบัณฑิต (วท.บ.)	สาขาวิชาจิตวิทยา	2540
	นิเทศศาสตรบัณฑิต (นศ.บ.)	สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน	2540
	บริหารธุรกิจบัณฑิต (บธ.บ.)	สาขาวิชาการบัญชี	2540
		สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ	2541
	ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.)	สาขาวิชาภาษาพม่า	2541
		สาขาวิชาภาษาเวียตนาม	2541
		สาขาวิชาภาษาฝรั่งเศส	2541
		สาขาวิชาพัฒนาสังคม	2541
3. คณะเภสัชศาสตร์	เภสัชศาสตรบัณฑิต (ภ.บ.)	สาขาวิชาบริบาลเภสัชกรรม	2540
4. คณะวิศวกรรมศาสตร์	วิศวกรรมศาสตรบัณฑิต (วศ.บ.)	สาขาวิชาวิศวกรรมไฟฟ้า	2540
		สาขาวิชาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์	2540
5. คณะสหเวชศาสตร์	วิทยาศาสตรบัณฑิต (วท.บ.)	สาขาวิชาเทคนิคการแพทย์	2540
		สาขาวิชารังสีเทคนิค	2541
		สาขาวิชาเทคโนโลยีหัวใจและทรวงอก	2541
		สาขาวิชากายภาพบำบัด	2542
		สาขาวิชาตรวจแก้สายตา	2542
		สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา	2543
6. คณะทันตแพทยศาสตร์	ทันตแพทยศาสตรบัณฑิต (ท.บ.)	สาขาวิชาทันตแพทยศาสตร์	2540

ตาราง 1 (ต่อ)

2) ระดับปริญญาโท

คณะ	ชื่อหลักสูตร	สาขาวิชา	ปีงบประมาณ พ.ศ.
1. คณะศึกษาศาสตร์	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.)	สาขาวิชาการประถมศึกษา	2541
		สาขาวิชาปรัชญาการศึกษา	2541
		สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน	2542
		สาขาวิชาเทคโนโลยีและการสื่อสาร	2542
2. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.ม.)	สาขาวิชาประวัติศาสตร์	2540
		สาขาวิชาภาษาศาสตร์	2542
		สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์	2542
3. คณะวิทยาศาสตร์	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (วท.ม.)	สาขาวิชาเคมี	2541
		สาขาวิชาฟิสิกส์ - พลังงาน	2540
4. คณะเภสัชศาสตร์	เภสัชศาสตรมหาบัณฑิต (ภ.ม.)	สาขาวิชาการบริหารเภสัชกิจ	2541
5. คณะวิศวกรรมศาสตร์	วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต (วศ.ม.)	สาขาวิชาวิศวกรรมสิ่งแวดล้อม	2542
6. คณะเกษตรศาสตร์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (วท.ม.)	สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ	2540
7. คณะวิทยาศาสตร์การแพทย์	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (วท.ม.)	สาขาวิชาพิษวิทยา	2540
		สาขาวิชาชีวเคมี	2541
		สาขาวิชาจุลชีววิทยา	2542
8. คณะพยาบาลศาสตร์	พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (พย.ม.)	สาขาวิชาการพยาบาล	2540
		สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่	2541
		สาขาวิชาการพยาบาลชุมชน	2542
		สาขาวิชาการพยาบาลแม่และเด็ก	2543

3) ระดับปริญญาเอก

คณะ	ชื่อหลักสูตร	สาขาวิชา	ปีงบประมาณ พ.ศ.
1. คณะศึกษาศาสตร์	การศึกษาดุษฎีบัณฑิต (กศ.ด.)	สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สาขาวิชาการวิจัยและการประเมินผล	2542 2542

จากข้อมูลและความเป็นมาดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า มหาวิทยาลัยนเรศวรเป็นมหาวิทยาลัยตั้งใหม่ อยู่ระหว่างการพัฒนา และถึงแม้จะดำเนินการผลิตบัณฑิตในหลักสูตรระดับปริญญาโท / เอก แล้วก็ตาม อาจกล่าวได้ว่า การดำเนินงานวิจัยซึ่งเป็นผลงานการค้นคว้าของบัณฑิตระดับปริญญาโท / เอก ยังมีไม่มากนัก ดังจะเห็นได้จากระยะเวลาการเปิดหลักสูตรที่เพิ่งเริ่มดำเนินการได้เพียงไม่กี่ปี ซึ่งอาจรวมถึงผลงานการทำวิจัยของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยด้วย และจากการสัมภาษณ์รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา เงารังษี รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยนเรศวร (กาญจนา เงารังษี สัมภาษณ์. 2543) ได้กล่าวเพิ่มเติมว่าในช่วงที่ผ่านมา การดำเนินงานด้านการวิจัยของมหาวิทยาลัยนเรศวรมีปัญหา และอุปสรรคมากมาย ไม่ได้มีการขยายเท่าที่ควร จะเห็นได้จากจำนวนโครงการวิจัยที่ได้รับจัดสรรจากงบประมาณแผ่นดิน และงบประมาณเงินรายได้ในปีงบประมาณ 2543 มีจำนวนที่น้อย เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนอาจารย์ ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนโครงการวิจัยที่ได้รับจัดสรรจากงบประมาณแผ่นดินและงบประมาณเงินรายได้ ในปีงบประมาณ 2543 เปรียบเทียบกับจำนวนอาจารย์ของมหาวิทยาลัยนเรศวร

คณะ	ปีงบประมาณ 2543		รวมจำนวนโครงการวิจัยทั้งหมด (โครงการ)	จำนวนอาจารย์ทั้งหมด (คน)
	จำนวนโครงการวิจัยที่ได้รับจัดสรรจาก งบประมาณแผ่นดิน (โครงการ)	จำนวนโครงการวิจัยที่ได้รับจัดสรรจากเงินรายได้ (โครงการ)		
กลุ่มคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์				
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	2	3	5	92
คณะศึกษาศาสตร์	-	-	-	39
กลุ่มคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี				
คณะเกษตรศาสตร์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	10	2	12	37
คณะวิทยาศาสตร์	3	3	6	57
คณะวิศวกรรมศาสตร์	2	7	9	71
กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ				
คณะเภสัชศาสตร์	1	11	12	55
คณะพยาบาลศาสตร์	3	-	3	12
คณะแพทยศาสตร์	1	-	1	38
คณะสหเวชศาสตร์	-	-	-	16
คณะทันตแพทยศาสตร์	-	-	-	16
รวม	22	26	48	433

ที่มา : จำนวนโครงการวิจัย ฝ่ายวิจัย มหาวิทยาลัยนเรศวร พ.ศ. 2543
จำนวนอาจารย์ งานการเจ้าหน้าที่ มหาวิทยาลัยนเรศวร พ.ศ. 2543

ดังนั้น เพื่อการพัฒนามหาวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการสูงสุด ในแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) มหาวิทยาลัยนเรศวรจึงได้กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาไว้ว่า จะพัฒนามหาวิทยาลัยให้เป็นศูนย์กลางทางวิชาการ โดยการส่งเสริมสนับสนุนให้อาจารย์ได้ทำการศึกษาวิจัยควบคู่ไปกับการเรียนการสอน และจะแสวงหางบประมาณและแหล่งทุนสนับสนุนการวิจัยของอาจารย์ทุกสาขาวิชาเพื่อเป็นการสร้างองค์ความรู้ใหม่ให้เกิดขึ้นไม่น้อยกว่า 1 โครงการต่อปี ต่ออาจารย์ 3 คน (มหาวิทยาลัยนเรศวร. 2542 : 17) และพร้อมกันนี้มหาวิทยาลัยกำลังอยู่ในระหว่างการปรับเปลี่ยนสถานภาพ เพื่อ

เตรียมความพร้อมที่จะพัฒนาไปสู่มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐบาล ซึ่งจะมีระบบการตรวจสอบคุณภาพอาจารย์เพื่อทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล นำไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ สามารถสร้างองค์ความรู้และพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีประสิทธิภาพและศักยภาพในการแข่งขันยิ่งขึ้น เพราะฉะนั้น เพื่อให้เป็นไปตามแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฯ และรองรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น คณาจารย์ในมหาวิทยาลัยจำเป็นต้องมีความพร้อมที่จะรับการตรวจสอบคุณภาพทั้งจากภายในและภายนอก และพร้อมที่จะพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ด้วยเหตุนี้จึงมีความจำเป็นต้องผลักดันให้อาจารย์สร้างผลงานวิจัยหรือผลิตผลงานวิจัยออกมานอกเหนือจากการสอนให้มาก ทั้งนี้ เนื่องจากคณาจารย์เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดเมื่อมีระบบการประกันคุณภาพเกิดขึ้น (มหาวิทยาลัยนเรศวร. 2539 : 4)

จากความจำเป็นดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วินัย ดำสุวรรณ (วินัย ดำสุวรรณ. 2542 : 175) ที่พบว่า ปัจจัยสาเหตุที่ส่งผลต่อการมุ่งวิจัยสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการที่สำคัญที่สุดคือคุณลักษณะบุคคล นั่นคือตัวนักวิจัยเองมีความสำคัญที่สุด ถ้ามหาวิทยาลัยต้องการเป็นผู้นำทางวิชาการด้านการวิจัยระดับประเทศหรือระดับภูมิภาคจะต้องให้ความสำคัญกับตัวอาจารย์ทุกคน เริ่มตั้งแต่การรับคนเข้าทำงาน ต้องกลั่นกรองให้ได้ผู้มีทักษะความสามารถพื้นฐานที่จำเป็นต่อการวิจัย เป็นผู้มีบุคลิกภาพเด่นชัดในด้านความกระตือรือร้น มีความต้องการสัมฤทธิ์ผลสูงในการทำงาน นอกจากนี้ ปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการพัฒนางานวิจัยในทัศนะของสมภพ อินทสุวรรณ (สมภพ อินทสุวรรณ. 2543 : 180) คือ การพัฒนาตัวนักวิจัยให้มีคุณภาพสูงขึ้น มีความรักและสนุกที่จะเป็นนักวิจัยมืออาชีพ ทำวิจัยแบบเกาะติดต่อเนื่อง มีใจกว้างในการยอมรับคำวิพากษ์วิจารณ์ และการประเมิน หรือร่วมทำงานกันเป็นทีมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งแนวทางการพัฒนาคุณภาพตัวนักวิจัยให้สำเร็จได้นั้นต้องเป็นความร่วมมือกันจากทุกฝ่าย ทั้งตัวนักวิจัย ผู้บริหาร และบุคลากรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

เมื่อพิจารณาจากข้อมูลข้างต้น ชี้ให้เห็นได้ว่า คณาจารย์ในมหาวิทยาลัย คือบุคลากรที่เป็นแกนนำสำคัญในการดำเนินภารกิจด้านการวิจัยของมหาวิทยาลัย ที่จะนำพามหาวิทยาลัยไปสู่เป้าหมายในการเป็นสถาบันวิชาการชั้นสูงของประเทศ ประกอบกับผู้วิจัยมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวข้องกับการทำงานวิจัยของอาจารย์ในมหาวิทยาลัย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับการทำงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวร ซึ่งได้แก่ คุณลักษณะของอาจารย์ทางการวิจัย แรงจูงใจในการทำงานวิจัย การพัฒนาตนเองของอาจารย์ทางการวิจัย และการสนับสนุนของผู้บริหาร โดยมีประเด็นที่จะศึกษาว่าในแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กับทัศนะต่อการทำงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวรมากน้อยเพียงใด ยังต้องส่งเสริมและสนับสนุนส่วนใดเพิ่มเติม ทั้งนี้ เพื่อเป็นข้อมูลให้กับมหาวิทยาลัยในการปรับปรุงและพัฒนาอาจารย์ด้านการวิจัยให้ตรงจุด และเพื่อเป้าหมายในการเพิ่มศักยภาพในการผลิตผล

งานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวรในอนาคต และอาจเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการกำหนดนโยบาย กำหนดจุดมุ่งหมาย การวางแผน และการบริหารงานวิจัยของมหาวิทยาลัยนเรศวรให้เป็นไปอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ในอันที่จะมุ่งสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการและความเป็นมหาวิทยาลัยสากลสืบไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับทัศนะต่อการทำงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวร ได้แก่ คุณลักษณะของอาจารย์ทางการวิจัย แรงจูงใจในการทำงานวิจัย การพัฒนาตนเองของอาจารย์ทางการวิจัย และการสนับสนุนของผู้บริหาร

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงพยากรณ์ระหว่างเพศ อายุราชการ วุฒิทางการศึกษา ตำแหน่งทางวิชาการ คณะที่สังกัด คุณลักษณะของอาจารย์ทางการวิจัย แรงจูงใจในการทำงานวิจัย การพัฒนาตนเองของอาจารย์ทางการวิจัย การสนับสนุนของผู้บริหาร การไม่เคยทำการวิจัย การคิดจะทำการวิจัย และการเคยทำการวิจัย กับทัศนะต่อการทำงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวร

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะเป็นแนวทางนำไปสู่การพัฒนาเพื่อเพิ่มความสามารถในการทำงานวิจัยของอาจารย์ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาบุคลากรโดยตรง และต่อผู้บริหารที่สามารถทำการส่งเสริมภารกิจการวิจัย กำหนดนโยบายการบริหารจัดการงานวิจัยและแผนการพัฒนาการวิจัยของมหาวิทยาลัยตามศักยภาพความเป็นจริง และเหมาะสมกับความรู้ความสามารถและความต้องการของบุคลากรของมหาวิทยาลัย นำไปสู่บรรยากาศของการทำงานวิจัยที่ดี สร้างมาตรฐานการจูงใจให้อาจารย์รัก ศรัทธา และทุ่มเทกำลังกาย กำลังใจ และสติปัญญาในการปฏิบัติงานวิจัย อันจะเอื้ออำนวยต่อการผลิตผลงานวิจัยที่มีปริมาณและคุณภาพในอันที่จะตอบสนองต่อนโยบายของแผนพัฒนาการศึกษาในระดับอุดมศึกษาและสอดรับกับการเปลี่ยนแปลงของมหาวิทยาลัยและสภาพสังคมในปัจจุบันต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นข้าราชการตำแหน่งอาจารย์ประจำสาย ก. ของมหาวิทยาลัยนเรศวร ปีการศึกษา 2543 จำนวน 433 คน

ตัวแปรที่ศึกษา ตัวแปรที่ศึกษาในงานวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. เพศ
   1.1 เพศชาย
   1.2 เพศหญิง
2. อายุราชการ แบ่งเป็น
   2.1 1 - 5 ปี
   2.2 6 – 10 ปี
   2.3 11 - 15 ปี
   2.4 16 - 20 ปี
   2.5 21 ปีขึ้นไป
3. วุฒิทางการศึกษา
   3.1 ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
   3.2 ปริญญาโทหรือเทียบเท่า
   3.3 ปริญญาเอกหรือเทียบเท่า
4. ตำแหน่งทางวิชาการ
   4.1 อาจารย์
   4.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์
   4.3 รองศาสตราจารย์
   4.4 ศาสตราจารย์
5. คณะที่สังกัด แบ่งเป็น
   5.1 กลุ่มคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้แก่
      5.1.1 คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์
      5.1.2 คณะศึกษาศาสตร์
   5.2 กลุ่มคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้แก่
      5.2.1 คณะเกษตรศาสตร์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
      5.2.2 คณะวิทยาศาสตร์
      5.2.3 คณะวิศวกรรมศาสตร์
   5.3 กลุ่มคณะวิทยาศาสตร์สุขภาพ ได้แก่
      5.3.1 คณะเภสัชศาสตร์
      5.3.2 คณะพยาบาลศาสตร์
      5.3.3 คณะแพทยศาสตร์
      5.3.4 คณะสหเวชศาสตร์
      5.3.5 คณะทันตแพทยศาสตร์
6. คุณลักษณะของอาจารย์ทางการวิจัย

7. แรงจูงใจในการทำงานวิจัย
8. การพัฒนาตนเองของอาจารย์ทางการวิจัย
9. การสนับสนุนของผู้บริหาร
10. การไม่เคยทำการวิจัย
11. การคิดจะทำการวิจัย
12. การเคยทำการวิจัย
13. ทัศนะต่อการทำงานวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การทำงานวิจัย ในวิจัยนี้หมายถึง การปฏิบัติงานวิจัยของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยนเรศวร โดยการศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ ทดลองอย่างมีระบบ โดยอาศัยอุปกรณ์หรือวิธีการเพื่อให้พบข้อเท็จจริงหรือหลักการไปใช้ในการตั้งกฎ ทฤษฎี หรือแนวทางในการปฏิบัติ

2. คุณลักษณะของอาจารย์ทางการวิจัย หมายถึง องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับความรู้ ความสามารถ และทักษะในการค้นคว้าแสวงหาข้อเท็จจริงอย่างเป็นเหตุเป็นผลด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ได้แก่

2.1 ความรู้ทางการวิจัย หมายถึง ความรู้ ความสามารถ และทักษะที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนของการดำเนินงานวิจัยที่อาจารย์มีอยู่ ประกอบด้วย ความรู้ในการเลือกหัวข้อปัญหาสำหรับการวิจัย การกำหนดความมุ่งหมายของการวิจัย การกำหนดสมมติฐาน การออกแบบการวิจัย การรวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การระบุตัวแปร การเลือกกลุ่มตัวอย่าง การเลือกและพัฒนาเครื่องมือวิจัย การเลือกสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล และความสามารถในการเขียนรายงานวิจัย

3. แรงจูงใจในการทำงานวิจัย หมายถึง องค์ประกอบที่เป็นสิ่งเร้า หรือสิ่งกระตุ้นที่มีผลทำให้อาจารย์เกิดความเต็มใจในการทุ่มเทกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญาในการทำวิจัย ได้แก่

3.1 ปัจจัยกระตุ้น หมายถึง องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับตัวงานและความสำเร็จก้าวหน้าในงาน ประกอบด้วย ความสำเร็จของงาน ลักษณะของงาน และความรับผิดชอบที่มีต่อการทำงาน

3.2 ปัจจัยค้ำจุน หมายถึง องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมในการทำงาน ประกอบด้วย ความสัมพันธ์ภายในหน่วยงาน เงินเดือนและค่าตอบแทน และโอกาสที่ได้รับความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน

4. การพัฒนาตนเองของอาจารย์ทางการวิจัย หมายถึง องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการตระหนัก และประพฤติปฏิบัติตนของอาจารย์ในการแสวงหาความสำเร็จ ความสุขและความเจริญก้าวหน้าในชีวิตการทำงาน ประกอบด้วยการเข้าร่วมฝึกอบรมและสัมมนาวิจัย การติดตามข่าวสารและผลงานวิจัย การศึกษาดูงานวิจัย และการร่วมทำโครงการวิจัย

4.1 การเข้าร่วมฝึกอบรมและสัมมนาวิจัย หมายถึง การเข้าร่วมกิจกรรมที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองของอาจารย์ในการทำงานวิจัย

4.2 การศึกษาดูงาน หมายถึง การเพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญและประสบการณ์ในการทำงานวิจัยของอาจารย์

4.3 การติดตามข่าวสารและผลงานวิจัย หมายถึง ความกระตือรือร้น ขวนขวายที่จะแสวงหาข่าวสารและผลงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ

4.4 การร่วมทำโครงการวิจัย หมายถึง การทำงานวิจัยเป็นกลุ่มโดยร่วมกับผู้ที่มีความสามารถในหน่วยงาน ภาควิชา หรือคณะอื่น

5. การสนับสนุนของผู้บริหาร ในวิจัยนี้หมายถึง องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการประพฤติปฏิบัติของหัวหน้าหน่วยงานภายในสถาบัน ได้แก่ อธิการบดี รองอธิการบดีที่รับผิดชอบงานวิจัย ผู้อำนวยการศูนย์/สถาบัน คณบดี และหัวหน้าภาควิชา ในลักษณะของการส่งเสริมช่วยเหลือหรือให้คำแนะนำแก่อาจารย์ต่อการปฏิบัติงานวิจัย

5.1 การกำหนดและให้ความสำคัญกับนโยบายการวิจัย หมายถึง แนวทางในการบริหารงานของมหาวิทยาลัยที่เกื้อกูลต่อการทำงานวิจัย เช่น ค่าตอบแทนพิเศษที่นักวิจัยจะได้รับเมื่อทำวิจัยเสร็จ

5.2 การสนับสนุนเงินทุนอุดหนุนการวิจัย หมายถึง การจัดหาและสนับสนุนเงินทุนสำรองให้แก่อาจารย์ เพื่อความสะดวกและคล่องตัวในการทำงานวิจัย

5.3 การส่งเสริมการทำวิจัย หมายถึง การส่งเสริมการทำวิจัยของอาจารย์ในด้านต่าง ๆ ในงานวิจัยนี้ หมายถึง การให้เวลาสำหรับการทำงานวิจัย และการจัดให้มีการประชุมสัมมนาเสนอผลงานวิจัย

6. ทัศนะต่อการทำงานวิจัย หมายถึง ความคิดเห็น ความเชื่อ และความรู้สึกที่จะปฏิบัติแนวทางในการดำเนินงานวิจัยอย่างมีเหตุผล อยู่บนพื้นฐานความถูกต้องตามหลักวิชา รวมถึงสภาพทางจิตใจ ที่มีส่วนกระตุ้นหรือส่งเสริมให้อาจารย์ปฏิบัติงานวิจัยได้ประสบผลสำเร็จ ประกอบด้วย การตระหนักในคุณค่าของการวิจัย มีความอยากรู้อยากเห็น มีความสุขต่อการศึกษาค้นคว้าสิ่งใหม่ เป็นผู้มีความมุ่งหวังหรือต้องการจะทำอะไรให้สำเร็จ มีความกระตือรือร้นในการแสวงหาข้อเท็จจริง การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การวิพากษ์วิจารณ์ด้วยหลักเหตุผล ตลอดจนมีความรอบคอบในการตัดสินใจ

7. อาจารย์ ในวิจัยนี้หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่สอนประจำ(สาย ก.) ที่มีหน้าที่สอน วิจัย ให้บริการทางวิชาการ และทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม ของมหาวิทยาลัยนเรศวร ในปีการศึกษา 2543

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. เพศ อายุราชการ วุฒิทางการศึกษา ตำแหน่งทางวิชาการ คณะที่สังกัด คุณลักษณะของอาจารย์ทางการวิจัย แรงจูงใจในการทำงานวิจัย การพัฒนาตนเองของอาจารย์ทางการวิจัย การสนับสนุนของผู้บริหาร การไม่เคยทำการวิจัย การคิดจะทำการวิจัย และ การเคยทำวิจัย มีความสัมพันธ์กับทัศนะต่อการทำงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวร

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับทัศนะต่อการทำงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวร ผู้วิจัยนำเสนอเนื้อหาสาระตามลำดับ ดังนี้

1. แนวความคิดรวบยอดเกี่ยวกับการวิจัย ได้แก่ ความหมายของการวิจัย ประเภทของการวิจัย นโยบายการวิจัย บทบาทและหน้าที่ของอาจารย์มหาวิทยาลัย สภาพการทำวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัย สถาบันอุดมศึกษากับบทบาทการวิจัย

2. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการทำงานวิจัย ซึ่งแบ่งเป็นคุณลักษณะของอาจารย์ทางการวิจัย แรงจูงใจในการทำงานวิจัย การพัฒนาตนเองของอาจารย์ทางการวิจัย การสนับสนุนของผู้บริหารและสถาบัน

แนวความคิดรวบยอดเกี่ยวกับการวิจัย

ความหมายของการวิจัย

การวิจัย หมายถึง การศึกษา การค้นคว้า การวิเคราะห์หรือทดลองอย่างมีระบบ โดยอาศัยอุปกรณ์หรือวิธีการเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงหรือหลักการไปใช้ในการตั้งกฎ ทฤษฎี หรือแนวทางในการปฏิบัติ (สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. 2539 : 17) การวิจัยเป็นกิจกรรมวิทยาศาสตร์ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ทั้งมวลขึ้นใหม่ (Bennett. 1983. 23) เป็นการศึกษาหาความรู้เพื่อให้เกิดความก้าวหน้าทางวิชาการ และประโยชน์ในทางปฏิบัติด้วยวิธีการอันเป็นที่ยอมรับในแต่ละสาขาวิชา โซเวลล์ กล่าวว่า การวิจัย หมายถึง การสืบค้นเชิงวิทยาศาสตร์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตั้งแต่สองตัวขึ้นไป ในอันที่จะค้นหาคำตอบที่ต้องการรู้ กล่าวคือ เป็นการพยายามคิดไตร่ตรองหาวิธีการ หรือระเบียบวิธีศึกษาค้นคว้าที่เหมาะสม แล้วดำเนินวิธีการหรือระเบียบวิธีนั้นเพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบที่แม่นยำมากที่สุด มีข้อบกพร่อง หรือคลาดเคลื่อนน้อยที่สุด และปราศจากความลำเอียง (Sowell. 1982 : 6) เบสท์ กล่าวว่า การวิจัยเป็นการวิเคราะห์สิ่งต่าง ๆ อย่างมีจุดมุ่งหมาย อย่างมีระบบระเบียบ และบันทึกผลจากการวิเคราะห์หรือการสังเกตเพื่อการอ้างอิงสรุป เพื่อพัฒนาทฤษฎี เพื่อการพยากรณ์ และเพื่อควบคุมเหตุการณ์ต่าง ๆ (Best. 1981 : 18)

จึงอาจกล่าวได้ว่า การวิจัยมีลักษณะสำคัญเกี่ยวข้องกับการเก็บรวบรวมข้อมูลใหม่ ๆ เป็นการชี้แนะวิธีการแก้ปัญหา เน้นการแสดงความสัมพันธ์เกี่ยวข้องระหว่างตัวแปรสองตัวหรือมากกว่า ตระหนักถึงพัฒนาการของการเกิดทฤษฎีต่าง ๆ ที่เหมาะสม หรือการค้นพบกฎเกณฑ์ทั่ว ๆ ไป ที่นับว่าเป็นประโยชน์ต่อการทำนายเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยอาศัยความ

ชำนาญที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการสังเกตอย่างแม่นยำและพรรณนาปรากฏการณ์นั้นอย่างถูกต้อง เป็นเรื่องของการใช้หลักของเหตุผลและความถูกต้องให้มากที่สุด อาศัยความกล้าหาญเด็ดเดี่ยว อาศัยการบันทึก และนำเสนอรายงานอย่างรอบคอบระมัดระวัง (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. 2527 : 2-3)

กล่าวโดยสรุป การวิจัย หมายถึง กระบวนการแสวงหาความรู้ ความจริง โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์อย่างเป็นระบบ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วน การใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ในการแก้ไขปัญหา โดยทั่วไปอาจเป็นการนำเอาวิธีการทางวิทยาศาสตร์มาใช้อย่างไม่เป็นทางการ เช่น การกำหนดปัญหา การตั้งสมมติฐาน การสังเกต การวิเคราะห์ และสรุปผล แต่กระบวนการที่นำวิธีการทางวิทยาศาสตร์มาใช้อาจจะไม่มีโครงสร้างเหมือนกับกระบวนการวิจัย เพราะการวิจัยเป็นกิจกรรมที่เป็นระบบ มุ่งแสวงหาความรู้ความจริง และพัฒนาองค์ความรู้ อาจกล่าวได้ว่าการวิจัยเป็นการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบและมีความเป็นปรนัยสูง มีการบันทึกผลการสังเกตจากตัวแปรที่ควบคุมไว้ ซึ่งอาจนำไปสู่การอ้างสรุป สร้างหลักการ หรือทฤษฎีและช่วยให้สามารถทำนาย หรืออาจช่วยให้สามารถควบคุมสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ (จารุวรรณ สกุลคู. 2541 : 13)

ประเภทของการวิจัย

โดยทั่วไปแล้วการแบ่งประเภทของการวิจัยก็มีความมุ่งหมายที่จะช่วยทำให้ผู้ที่ศึกษาเกิดความเข้าใจได้ชัดเจนยิ่งขึ้นว่า การวิจัยที่กำลังศึกษาหรือกล่าวถึงนั้นมีลักษณะในการวิจัยเป็นอย่างไร โดยกว้าง ๆ เท่าที่เราพอจะสังเกตได้เท่านั้น มิได้หมายความถึงการวิจัยประเภทนั้นจะมีคุณภาพด้อยกว่าการวิจัยอีกประเภทหนึ่ง

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ ได้แยกประเภทการวิจัย โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้ (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. 2525 : 10-13)

1. พิจารณาตามศาสตร์และสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย
2. พิจารณาจากความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการวิจัย
3. พิจารณาจากเทคนิคและวิธีดำเนินการวิจัย

1. พิจารณาตามศาสตร์และสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

การพิจารณาถึงประเภทของการวิจัยในลักษณะนี้ ถือเอาเนื้อหาวิชาที่ทำการวิจัยนั้น ๆ เป็นเกณฑ์ ซึ่งจะแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1.1 การวิจัยทางด้านวิทยาศาสตร์ ซึ่งอาจจะมีการแยกประเภทออกได้เป็นการวิจัยทางด้านวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ และการวิจัยทางด้านวิทยาศาสตร์ประยุกต์ การวิจัยประเภทนี้

โดยทั่วไป ได้แก่ การวิจัยในสาขาฟิสิกส์ เคมี ชีววิทยา เภสัชศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เกษตรศาสตร์ การแพทย์ สาธารณสุขศาสตร์ เป็นต้น

1.2 การวิจัยทางด้านสังคมศาสตร์ ซึ่งสามารถแยกออกตามศาสตร์และเนื้อหาวิชา ได้หลายแขนงด้วยกัน เช่น การวิจัยทางการศึกษา จิตวิทยา สังคมวิทยา รัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ บริหารธุรกิจ เป็นต้น

2. พิจารณาจากความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการวิจัยจะแยกได้เป็น 2 ประเภทคือ

2.1 การวิจัยขั้นพื้นฐานหรือการวิจัยบริสุทธิ์ (Fundamental or Pure Research) เป็นการวิจัยเพื่อค้นคว้าหากฎเกณฑ์ ข้อความจริงทางธรรมชาติ เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ

2.2 การวิจัยประยุกต์หรือการวิจัยเพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาทันที(Applied and Action Research) มีความมุ่งหมายเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ได้ทันทีทันใด

3. พิจารณาจากเทคนิคและวิธีดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ

3.1 การวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Research) มุ่งที่จะอธิบายถึงสิ่งที่ผ่านมาแล้วในอดีตว่าเป็นอย่างไร (What was)

3.2 การวิจัยเชิงพรรณนาหรือบรรยาย (Descriptive Research) เพื่อช่วยอธิบายเหตุการณ์ในปัจจุบันว่า เป็นเช่นใด (What is)

3.3 การวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) เป็นการอธิบายเหตุการณ์ในอนาคตว่าจะเป็นอย่างไรภายใต้สภาวะการณ์ที่กำหนดให้ (What will be)

ยังมีนักวิชาการหลาย ๆ ท่านได้จัดแบ่งประเภทของการวิจัยเอาไว้ อาทิเช่น การจัดแบ่งประเภทการวิจัยตามวิธีวิเคราะห์ข้อมูลจะแบ่งเป็น 1) การวิจัยแบบเปรียบเทียบ 2) การวิจัยแบบสหสัมพันธ์ การวิจัยแบบองค์ประกอบ (เฉลียว บุรีภักดี. 2528 : 14) หรือ การวิจัยแบ่งตามลักษณะข้อมูล คือ 1) การวิจัยเชิงคุณภาพ 2) การวิจัยเชิงปริมาณ (เย็นใจ เลาหวณิช. 2526 : 60-61) เป็นต้น

แต่ปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ ได้มีการเสนอปรับปรุงสาขาวิชาการวิจัยให้แบ่งเป็น 3 สาขา คือ 1) ทางวิทยาศาสตร์ 2) ทางสังคมศาสตร์ และ 3) ทางมนุษยศาสตร์ (สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. 2531 : 29 (309))

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (2531 : 39) ได้แบ่งประเภทการวิจัยออกเป็น การวิจัยประยุกต์ การวิจัยพื้นฐาน และการวิจัยเพื่อการพัฒนา ซึ่งคล้ายคลึงกับการจำแนกประเภทการวิจัยขององค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา ได้จำแนกการวิจัยเป็นการวิจัยพื้นฐาน (Basic Research) วิจัยประยุกต์ (Applied Research) และวิจัยพัฒนา (Research and Development)

เวอร์มาและเบียร์ด (Verma and Beard. 1981 : 18-21) ได้เชื่อมโยงประเภทงานวิจัยตามลักษณะต่าง ๆ เข้าด้วยกัน โดยแบ่งเป็น 4 ประเภท คือ

1. การวิจัยมูลฐานหรือการวิจัยบริสุทธิ์ (Basic Research or Pure Research) คือ การวิจัยที่มุ่งค้นคว้าเพื่อสรุปปัญหาต่าง ๆ จากทฤษฎี หรือค้นคว้าเพื่อสร้างทฤษฎีและกฎเกณฑ์ขึ้นใหม่ ทั้งนี้เพื่อความก้าวหน้าและขยายตัวด้านความรู้ทางวิชาการ การวิจัยประเภทนี้มิได้คำนึงถึงผลว่าจะนำไปใช้ปฏิบัติได้เพียงใด แต่คำนึงถึงความรู้ใหม่ ๆ ที่จะได้รับจากการวิจัย เพื่อนำมาสนับสนุนหรือสร้างทฤษฎีใหม่นั่นเอง

2. การวิจัยประยุกต์หรือการวิจัยสนาม (Applied or Field Research) เป็นการวิจัยเพื่อนำผลหรือทฤษฎีไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน เป็นการนำทฤษฎีที่ได้จากการวิจัยบริสุทธิ์มาทดสอบในสถานการณ์ที่เป็นจริง การวิจัยทางการศึกษาส่วนใหญ่เป็นการวิจัยแบบประยุกต์ จะมุ่งปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพโดยนำทฤษฎีต่าง ๆ มาประยุกต์ เช่น ทางจิตวิทยา ทางสังคมวิทยา มนุษยวิทยาและอื่น ๆ

3. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เป็นการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานนั้น ๆ มีลักษณะคล้ายการวิจัยเชิงประยุกต์ แต่มีข้อแตกต่างเฉพาะ คือ การวิจัยแบบปฏิบัติการนี้เป็นการวิจัยย่อย ๆ ในวงแคบ เฉพาะขั้นตอนของการปฏิบัติงานเพื่อแก้ปัญหาในแต่ละขั้นตอน

4. การวิจัยเชิงประเมิน (Evaluation Research) คือ การวิจัยที่อ้างถึงระบบหรือระเบียบการนำมาใช้ในการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความสัมฤทธิ์ผลของโครงการต่าง ๆ หรือเป็นการวิจัยเพื่อประเมินในการปฏิบัติการนั่นเอง อาจเป็นการประเมินก่อนการปฏิบัติงาน (Formative Evaluation) ในขณะปฏิบัติงาน (Feasibility Study) หรือประเมินหลังจากเสร็จสิ้นโครงการทั้งหมด (Summative Evaluation)

นโยบายการวิจัย

นโยบายการวิจัยถือได้ว่าเป็นแผนงานที่เป็นแนวทาง หรือข้อกำหนดที่วางไว้เพื่อให้องค์กรหรือผู้ที่เกี่ยวข้องในการทำวิจัยได้ปฏิบัติงานด้านการวิจัยอย่างถูกต้องและเหมาะสม ตลอดจนเป็นประโยชน์กับฝ่ายบริหารในการที่จะส่งเสริม และสนับสนุน ระดมทรัพยากรและ

ความร่วมมือด้านการวิจัยจากแหล่งต่าง ๆ มาเกื้อหนุน เพื่อให้เกิดผลิตผลของการวิจัยที่สมบูรณ์ ซึ่งการกำหนดนโยบายอันหมายรวมถึงการกำหนดนโยบายด้านการวิจัยด้วยนั้น จะต้องพิจารณาถึงสิ่งที่เกี่ยวข้องที่จะเป็นประโยชน์ต่อการวางแนวทางของการกำหนดเป็นนโยบาย ดังที่ ประชุม รอดประเสริฐ (2533 : 17-20) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่จะนำมาใช้ในการพิจารณาเพื่อการกำหนดนโยบาย จำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ (1) ปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบพื้นฐาน (Fundamental Factors) (2) ปัจจัยที่เป็นสิ่งแวดล้อม (Environmental Factors)

ในขณะที่ฟรายด์ริช (Friedrich. 1963 : 79) กล่าวว่า นโยบายมีองค์ประกอบที่สำคัญอย่างน้อย 3 ประการ คือ เป้าหมายของสิ่งที่ต้องการกระทำ วิถีทางในการดำเนินงาน และปัจจัยสนับสนุนการกระทำตามนโยบายที่ได้กำหนดไว้

อย่างไรก็ตาม นโยบายการวิจัยที่ได้กำหนดขึ้นในระดับต่าง ๆ จะมีการนำไปสู่การปฏิบัติจริง ในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษามากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับการเห็นคุณค่าในความสำคัญของนโยบายของผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งที่แตกต่างกันไป ซึ่งการพิจารณาถึงบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารในสถาบันอุดมศึกษาจะเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นต่อการตระหนักในคุณค่า และให้ความสำคัญกับนโยบายที่จะต้องนำมาใช้ในการบริหารงานสถาบันอุดมศึกษา

บทบาทและหน้าที่ของอาจารย์มหาวิทยาลัย

อาจารย์เป็นบุคลากรที่สำคัญในการที่จะให้ภาระหน้าที่ของมหาวิทยาลัยไปสู่ความสำเร็จเพราะอาจารย์ต้องปฏิบัติตามภาระหน้าที่ของอาจารย์เป็นหลักสำคัญ ตามตำแหน่งที่ทบวงมหาวิทยาลัยกำหนดคือ ตำแหน่งอาจารย์มหาวิทยาลัย โดยมีหน้าที่และลักษณะงานดังนี้

1. หน้าที่และความรับผิดชอบ ได้แก่ ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน การศึกษาอบรม การวิจัยค้นคว้าในสาขาวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง การให้คำแนะนำปรึกษาแก่นิสิตนักศึกษา การให้บริการวิชาการแก่สังคม การทำนุบำรุงส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมและปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

2. ลักษณะงานที่ปฏิบัติ ได้แก่ การสอนวิชาการหรือวิชาชีพในสาขาวิชาการต่าง ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย เป็นที่ปรึกษาของนิสิตนักศึกษา ค้นคว้าและวิจัยทางวิชาการชั้นสูงให้บริการวิชาการแก่สังคมและปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง (พจน์ สะเพียรชัย. 2537 : 56)

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2524 : 52-53) ได้กล่าวถึงบทบาทของอาจารย์ว่าต้องสอดรับกับภารกิจของมหาวิทยาลัย 4 ประการคือ

1. บทบาทความเป็นครู คือ มีภารกิจหลักในการสั่งสอนอบรมให้ความรู้แก่นิสิต

2. บทบาทความเป็นนักวิจัยคือ เป็นผู้บุกเบิกเสาะแสวงหาความรู้ใหม่ ศึกษารวบรวมแนวความคิดทฤษฎี เหตุผลต่าง ๆ เพื่อสร้างขุมวิชาการ หาแนวทางศึกษาเพื่อนำมาเป็นประโยชน์ในการถ่ายทอดความคิด รวมไปถึงการนำไปประยุกต์ใช้ในสังคม อาจารย์จึงควรถือว่าการวิจัยเป็นหน้าที่ประการหนึ่งของอาจารย์ที่จะควบคู่ไปกับภารกิจการสอน

3. บทบาทผู้ให้บริการโดยที่มหาวิทยาลัยเป็นที่เชื่อถือว่าเป็นแหล่งวิชาการที่ก้าวหน้าทันสมัย จึงควรทำให้สถาบันอื่น ๆ หวังที่จะพึ่งพิงความรู้ใหม่ ๆ อาจารย์จึงต้องมีบทบาทเป็นผู้ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม

4. บทบาทผู้ธำรงและเผยแพร่วัฒนธรรม โดยที่อาจารย์มีอิทธิพลต่อความคิดและความประพฤติปฏิบัติของนิสิตเป็นอย่างมาก ดังนั้น การที่จะช่วยธำรงรักษาหรือเผยแพร่วัฒนธรรมของชาติก็ย่อมเป็นหน้าที่สำคัญของอาจารย์ด้วย

สถานภาพการทำวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัย

การวิจัยในประเทศไทยมีการดำเนินงานมาแล้วในอดีตไม่ต่ำกว่า 20 – 25 ปี โดยในระยะแรกมีลักษณะที่สอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงาน โดยหน่วยงานทางวิชาการที่ควบคู่กับหน่วยปฏิบัติ ซึ่งมีหน้าที่ค้นคว้าหาความรู้ทั้งจากที่นำเข้ามาจากต่างประเทศและที่ต้องค้นคว้าวิจัยขึ้นเอง บางแห่งเกิดเป็นศูนย์ที่ทำหน้าที่วิจัยโดยตรง ต่อมาจึงได้พัฒนาสถานะของหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งมีมากขึ้น การวิจัยจึงถูกจัดกระทำในรูปลักษณะต่าง ๆ กัน โดยนักวิชาการของหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน (สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. 2532 : 4) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2536 : 27 – 29) ได้ศึกษาสภาพการวิจัยทางการศึกษาในประเทศไทย และพบว่าการวิจัยทางการศึกษามีแนวโน้มที่จะมีการเปลี่ยนแปลงด้วยเหตุผลว่า ในอนาคตนโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาลจะต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง รวมตลอดจนถึงระบบการศึกษา ทั้งในด้านโครงสร้างของระบบนโยบายและเนื้อหา ตลอดจนเทคโนโลยีทางการศึกษา ซึ่งต้องเข้าถึงกลุ่มคนทุกระดับทุกท้องถิ่นมากขึ้น อันจะส่งผลกระทบทำให้สภาพการวิจัยทางการศึกษาเปลี่ยนแปลงไปด้วย การเปลี่ยนแปลงที่กลุ่มผู้บริหารคาดว่าจะเกิดขึ้นในวงการวิจัยทางการศึกษานั้น ส่วนใหญ่จะเป็นการเปลี่ยนแปลงในทางบวก ดังนี้คือ

1. ในด้านปริมาณ หน่วยงานทางการศึกษาน่าจะผลิตงานวิจัยได้มากขึ้นเพราะนักวิจัยจะมีความพร้อมมากขึ้น ประกอบกับกระบวนการทำวิจัยที่จะสะดวกรวดเร็วและคล่องตัวขึ้น นอกจากนี้เงื่อนไขในการเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่งทางวิชาการที่จำเป็นต้องเสนอผลงานทางวิชาการด้วยนั้นทำให้บุคลากรทางการศึกษาส่วนใหญ่ไม่ว่าจะเป็นนักวิชาการในกรม กองต่าง ๆ และในสถานศึกษาทุกระดับ ต้องพยายามทำวิจัยเพื่อผลงานทางวิชาการเพิ่มมากขึ้น

2. ในด้านเนื้อหาของการวิจัยการศึกษาจะต้องมีการเชื่อมโยงกับศาสตร์อื่น ๆ เช่น เศรษฐศาสตร์ สังคมศาสตร์ สาธารณสุข และจิตวิทยา เป็นต้น จะต้องคำนึงตัวแปรหรือปัจจัยอื่น ๆ ที่อยู่นอกเหนือระบบการศึกษา แต่มีความเกี่ยวข้องและจำเป็นต่อการพัฒนาการศึกษา จุดเน้นน่าจะเกี่ยวกับการเตรียมคนและชุมชน เพื่อเข้าสู่สังคมใหม่ให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมและความจำเป็นในการพัฒนาประเทศ ตลอดจนก้าวทันความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี นอกจากนี้การวิจัยการศึกษาจะเน้นเรื่องการสร้างองค์ความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นมากขึ้นกว่าเดิม ซึ่งให้ความสำคัญกับการรับและการนำความรู้เข้ามาจากต่างประเทศเพียงอย่างเดียว

3. ในด้านระบบการทำงานวิจัยจะมีมาตรฐานและคล่องตัวขึ้น เพราะจะมีการปรับปรุงระเบียบราชการ ระเบียบการเงินต่าง ๆ ให้รัดกุมและทันสมัยยิ่งขึ้น เพื่อเหมาะสมกับสภาพสังคม และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีผลให้ขั้นตอนการทำวิจัยจะรวดเร็วและกระทัดรัดมากขึ้น

4. ด้านวิธีการวิจัย การวิจัยเชิงปริมาณจะยังคงมีบทบาทอยู่ เพราะสามารถสื่อความหมายและตอบคำถามสนองความต้องการของผู้บริหารได้ แต่มีแนวโน้มว่าการวิจัยทางการศึกษาจะมุ่งเน้นการวิจัยเชิงคุณภาพมากขึ้น โดยเฉพาะแหล่งทุนต่างประเทศซึ่งเจ้าของทุนมักจะให้ทุนแบบกำหนดหัวข้อและสนับสนุนการใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อได้ข้อมูลระดับลึก นอกจากนี้การวิจัยทางการศึกษาน่าจะเป็นสหวิทยาการมากขึ้น ทั้งในด้านเทคนิควิธีและเนื้อหา แนวโน้มการวิจัยการศึกษาจะเน้นในเรื่องการวิจัยและพัฒนา เพื่อให้มีการแก้ปัญหาและพัฒนาในทางปฏิบัติจริงอย่างครบวงจร การวิจัยเชิงนโยบายและการวิจัยเชิงวิเคราะห์คาดคะเนอนาคตก็จะมีบทบาทมากกว่าการวิจัยเชิงสำรวจ

5. ในด้านทุนอุดหนุน ในอนาคตงบประมาณสนับสนุนการวิจัยน่าจะเพิ่มขึ้นจากในปัจจุบัน คือ ร้อยละ 3 เป็น ร้อยละ 10 ของงบประมาณทางการศึกษาทั้งหมด และมีการปรับปรุงระเบียบการใช้เงินให้คล่องตัวขึ้น นักวิจัยมีทางเลือกที่จะแสวงหาทุนจากแหล่งอื่น ๆ นอกเหนือจากงบประมาณของหน่วยงานต้นสังกัด เพราะคาดว่าในอนาคตจะมีทุนอุดหนุนการวิจัยหลายฝ่าย ทั้งจากหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ บริษัทเอกชนใหญ่ ๆ มูลนิธิต่าง ๆ และจากแหล่งทุนต่างประเทศ

6. ในด้านคุณภาพงานวิจัย มีแนวโน้มว่าการวิจัยทางการศึกษาจะมีการพัฒนามีคุณภาพดีขึ้น ทั้งนี้เพราะบุคลากรรุ่นใหม่จะมีระดับการศึกษาสูงขึ้น ได้เรียนรู้และเข้าใจกระบวนการทำวิจัยตั้งแต่ขั้นตอนในการคิดวางแผน การรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล อ่านงานวิจัยเป็นและสามารถใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัยได้มากขึ้น นักวิชาการและนักวิจัยทางการศึกษาจะสร้างสมประสบการณ์ในการทำวิจัยมากขึ้น

7. ด้านการเผยแพร่ ในอนาคตจะมีแหล่งที่เป็นคลังรวบรวมข้อมูลและผลงานวิจัยทางการศึกษาระดับชาติ เป็นเหมือนห้องสมุดจากวิจัยทางการศึกษา และทำหน้าที่เป็นศูนย์ที่จะให้บริการส่งข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เผยแพร่ไปยังสมาชิกและผู้สนใจ โดยส่งผ่านเครือข่ายซึ่งอาจจะเป็นมหาวิทยาลัยต่างๆ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคซึ่งทำให้นักวิจัยสะดวกที่จะติดต่อสื่อสาร ติดตามความก้าวหน้าในวงการ อันจะทำให้สามารถพัฒนางานและตนเองได้มากขึ้น

8. การนำผลงานวิจัยไปใช้ การวิจัยทางการศึกษาจะมีบทบาทสำคัญในการวางแผนและกำหนดทิศทางการดำเนินงานในอนาคตมากขึ้น

ทบวงมหาวิทยาลัยได้ศึกษาเรื่องบทบาทและสัมฤทธิ์ผลของสถาบันอุดมศึกษาของไทยในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ พบว่า การดำเนินงานด้านการวิจัยมีปัญหาอยู่มากในทุกขั้นตอนของทั้งระบบ ตั้งแต่การขาดนโยบายและแผนปฏิบัติงานที่ชัดเจนในระดับสถาบัน ปัญหาการวิจัย การขาดงบประมาณ และทรัพยากรสนับสนุนที่เพียงพอและเหมาะสม การขาดนักวิจัยที่มีคุณภาพ ปัญหาด้านความร่วมมือ ประสานงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกสถาบันอุดมศึกษา ตลอดจนการขาดกลไกการติดตามผลและควบคุมคุณภาพของการวิจัย (ทบวงมหาวิทยาลัย. 2530 : บทคัดย่อ)

สถาบันอุดมศึกษากับบทบาทการวิจัย

การวิจัยเป็นภารกิจสำคัญยิ่งประการหนึ่งของสถาบันอุดมศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากการวิจัยเป็นการพัฒนาองค์ความรู้ต่าง ๆ ให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกและเป็นการค้นคว้าเพื่อแสวงหาสิ่งใหม่ ๆ (ธรรมนูญ ฤทธิมณี. 2533 : 9) การวิจัยเป็นภารกิจที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้การเรียนการสอนสมบูรณ์ขึ้น การสอนทำให้ผู้ศึกษามีความรู้ในวิทยาการของอดีตและปัจจุบัน แต่การวิจัยทำให้ผู้ศึกษาสามารถขยายขอบเขตของวิทยาการไปในอนาคตได้ (เจริญ คันธวงศ์. 2530 : 6) โดยเฉพาะในโลกปัจจุบัน แนวโน้มการขยายตัวทางเศรษฐกิจรวดเร็วมาก ทำให้ความต้องการพึ่งพาตนเองของประเทศในด้านองค์ความรู้ และเทคโนโลยีที่จะรองรับการพัฒนาภาคการผลิตเพิ่มขึ้นตามไปด้วย สถาบันอุดมศึกษาในฐานะแหล่งรวมนักวิชาการระดับสูง จึงจำเป็นต้องมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาองค์ความรู้ และเทคโนโลยี โดยเน้นความเป็นเลิศและความสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม (ทบวงมหาวิทยาลัย. 2534 : 28)

มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา เป็นแหล่งประสิทธิ์ประสาทความรู้ ที่มีหน้าที่สนับสนุนวิชาการ และวิชาชีพให้แก่มวลชน โดยมีภารกิจหลัก 4 ประการ คือ การผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริการวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยมีคณาจารย์เป็นแกนสำคัญในการดำเนินงาน ในบรรดาภารกิจดังกล่าว การวิจัยถือได้ว่าเป็น

หน้าที่สำคัญของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยที่จะช่วยเสริมสร้างความเป็นเลิศทางวิชาการ นำไปสู่การแก้ไขปรับปรุงทั้งในด้านนโยบายการบริหาร และการดำเนินงานอันจะช่วยส่งเสริมคุณภาพทางการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น มหาวิทยาลัยจะทำหน้าที่ผลิตบัณฑิตให้เป็นนักวิชาการที่แท้จริงไม่ได้ถ้ามหาวิทยาลัยไม่เป็นแหล่งวิชาการที่แท้เอง มหาวิทยาลัยจะต้องทำวิจัยเพื่อบุกเบิกแสวงหาความรู้ที่เหมาะสมจึงจะสามารถผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ตามความจำเป็นได้ มหาวิทยาลัยจะต้องมีบรรยากาศทางวิชาการที่มีการใช้วิจารณญาณ มีการให้เหตุผลหรือมีวิจัยเป็นวิถีชีวิต จึงจะสามารถผลิตบัณฑิตที่มีปัญญาได้ การผลิตบัณฑิตกับการวิจัยจึงเป็นของคู่กันต้องผสานส่งเสริมซึ่งกันและกัน (จรัส สุวรรณเวลาและคนอื่น ๆ. 2529 : 50-51) และดังเช่นที่ ศาสตราจารย์ ดร. สาโรช บัวศรี (2530 : 36-46) ได้กล่าวไว้ว่า มหาวิทยาลัยใดก็ตามถ้าสอนแต่เนื้อเรื่อง ไม่มีการวิจัย ไม่มีใครค้นคว้าวิจัย สถานที่นั้นก็เป็นเพียงโรงเรียนมัธยม เพราะมหาวิทยาลัยแตกต่างจากโรงเรียนมัธยมตรงที่มีการวิจัย มีวิชาชีพชั้นสูง (Professional) มีกิจกรรมทางการวิจัยทั้งในส่วนการเรียนการสอน รูดอลฟ์ (Rudolph. 1962) ได้กล่าวไว้ว่า งานวิจัยควรเป็นงานสำคัญที่สุดของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา ถ้าไม่มีการวิจัยแล้ว ความรู้ที่มีอยู่ย่อมจะไม่เพียงพอและในที่สุดเราก็จะกลายเป็นคนโง่เขลาไปได้

แนวคิดเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยสมัยใหม่ที่เน้นการวิจัยอาจกล่าวได้ว่าเริ่มที่ประเทศเยอรมันเมื่อ วิลเฮล์ม ฟอน ฮัมโบลดท์ (Wilheim Von Humboldt) ได้ก่อตั้งมหาวิทยาลัยเบอร์ลิน ในปี คศ. 1809 โดยเน้นการศึกษาด้านปรัชญาและวิทยาศาสตร์ การวิจัย การเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา และความเป็นอิสระของอาจารย์และนักศึกษา(วิจิตร ศรีสอ้าน. 2518 : 10 ; Kerr. 1982 : 11) ในปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 การวิจัยได้กลายมาเป็นจุดหมายปลายทางในตัวมันเอง ไม่จำเป็นต้องมีผลการเรียนการสอน กล่าวคือภารกิจด้านการวิจัยมีความสำคัญขึ้นมาเท่าเทียมกับภารกิจด้านการสอนในมหาวิทยาลัย (Perkins. 1973 : 6) ซึ่งสอดคล้องกับ แจสเปอร์ส (Jaspers. 1959 : 53-54) ที่ได้กล่าวถึงการวิจัยว่าเป็นส่วนหนึ่งของมหาวิทยาลัย การวิจัยมิใช่เป็นเพียงพื้นฐานการฝึกฝนวิชาชีพเท่านั้น แต่การวิจัยดำรงอยู่เพื่อการวิจัยภายในตัวของมันเอง มหาวิทยาลัยมีความหมายก็ด้วยการวิจัย แนวโน้มที่สำคัญจะเห็นได้ชัดหลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 คือจนถึงทุกวันนี้มหาวิทยาลัยชั้นนำเป็นจำนวนมากถูกจัดประเภทเป็น "มหาวิทยาลัยวิจัย" (Research University) เช่น ในประเทศสหรัฐอเมริกา และในประเทศญี่ปุ่น มหาวิทยาลัยที่ถือเอาภารกิจด้านการวิจัยเป็นภารกิจหลักที่มีความสำคัญสูงสุด การจัดการเรียนการสอนทำโดยอาศัยกิจกรรมการวิจัยและการประยุกต์ใช้ผลการวิจัยเป็นหลัก (Research-Based University) (Bernbaum. 1983 : 780, Clark, 1984 : 267)

นอกจากนี้ วิจิตร ศรีสอ้าน (2518 : 43) ยังได้กล่าวไว้ว่า สถาบันอุดมศึกษาควรจะต้องส่งเสริมสนับสนุนตลอดจนเป็นผู้นำด้านการวิจัยแก่สังคม หากสถาบันอุดมศึกษาไม่ส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยเป็นพิเศษแล้ว ประเทศชาติก็จะขาดสถาบันที่จะทำหน้าที่พัฒนาผู้นำทางวิชาการให้กับสังคม แม้ในระดับบุคลากรหรืออาจารย์ นักวิชาการทั้งหลาย ต้องถือว่าการวิจัยเป็นหน้าที่ที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ต้องกระทำอย่างจริงจัง และเรณู ผลสวัสดิ์และคณะ (2524 : 80) ได้ให้ความสำคัญด้านการวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาว่า เป็นภารกิจที่สำคัญด้านหนึ่งของสถาบันอุดมศึกษา เพื่อแสวงหาความรู้ใหม่และศึกษาข้อมูลช่วยประกอบในการตัดสินใจของนักบริหารในการวางแผนการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ สนองความต้องการของสังคมและประเทศชาติ ป่วย อึ้งภากรณ์ (2517 : 54) มีความเห็นว่า การวิจัยมีประโยชน์มาก ควรเร้าหรือจูงใจตลอดจนกระตุ้นให้คณาจารย์และประชาชนได้มีส่วนรับรู้และเข้าใจความสำคัญของงานวิจัย เพราะงานวิจัยจะช่วยให้การวินิจฉัยปัญหา การกำหนดนโยบาย การจัดทำโครงงานใหญ่ ๆ มีโอกาสผิดพลาดได้น้อย และมีทางที่จะบรรลุความสำเร็จได้มาก ทำให้ผู้ปฏิบัติงานได้เลือกวิธีปฏิบัติที่ดีที่สุด โดยเสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานพอสมควร เช่นเดียวกับวิจิตร อาวะกุล (2517 : 80) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการวิจัยว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นควบคู่ไปกับการสอนในขั้นอุดมศึกษา เนื่องจากลักษณะสังคมในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมากมาย มีการคิดค้นวิจัยวิทยาการและเทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อนำมาแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของสังคมที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันจึงต้องมีการนำสิ่งที่วิจัยหรือความรู้ใหม่มาสอนเพิ่มเติมและเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ โดยเฉพาะการศึกษาซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการเร่งรัดพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ อาจารย์จะใช้ตำราหรือคำสอนเดิมสอนซ้ำ ๆ อยู่เป็นเวลาหลาย ๆ ปีไม่ได้แล้ว ฉะนั้น จึงต้องมีการศึกษาค้นคว้า ปรับปรุง ไม่โดยทางตรงก็ทางอ้อม อาจศึกษาจากผลการค้นคว้าจากที่อื่นแล้วนำมาศึกษาวิจัยว่าจะปรับใช้กับการสอนของเราอย่างไรได้บ้าง การวิจัยเท่านั้นที่จะช่วยให้มีการปรับปรุงการสอนในด้านต่าง ๆ กว้างขวางขึ้นทั้งทางด้านการปฏิบัติ หลักการ ตลอดจนความเป็นจริงในปัจจุบัน ในทำนองเดียวกัน สุพล ทองคลองไทร (2526 : 24-25) กล่าวว่าทั้งงานสอนและงานวิจัยมีส่วนเสริมให้สมบูรณ์ซึ่งกันและกัน เมื่อสิ่งใดขาดหายไปในไม่ช้าปัญหาใหม่ก็จะเกิดขึ้นกับสังคม สังคมไม่เจริญ หยุดนิ่งอยู่กับที่ วิชาการหมดสิ้น การค้นคว้าใหม่ ๆ เพื่อชีวิตประจำวันไม่เกิดขึ้น ยอมแพ้และไม่พยายามที่จะคิดหาวิธีการหรือเทคนิคในทุก ๆ ด้าน นอกจากนี้การวิจัยยังเป็นองค์ประกอบสำคัญในการประเมินมาตรฐานและรับรองคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษา ทั้งนี้ เพราะการวิจัยเป็นเครื่องแสดงให้เห็นถึงความพยายามของบุคคลในด้านการบุกเบิกแสวงหาความรู้ และเผยแพร่ความรู้ที่ค้นคว้าวิจัย สถาบันที่มีปริมาณการวิจัยมาก และมีคุณภาพดี ย่อมแสดงถึงความสามารถของคนในสังคมอุดมศึกษานั้น(วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. 2530 : 19-20)

นอกจากการวิจัยจะมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับสถาบันอุดมศึกษาแล้ว การวิจัยยังเอื้ออำนวยประโยชน์เป็นอย่างมากในการดำเนินงานต่าง ๆ ของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในภารกิจทั้งมวลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่ วราภรณ์ บวรศิริ (2526 : 7) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการวิจัยไว้ดังนี้คือ

1. เพื่อเพิ่มพูนความรู้ในสิ่งที่ยังไม่รู้
2. ช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ
3. ช่วยในการวางนโยบาย และการวางแผนได้ถูกต้อง
4. ช่วยแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานได้ถูกต้อง
5. ช่วยเสริมสร้างสมรรถนะของผู้บริหาร ในการวินิจฉัย สั่งการ และตัดสินปัญหา
6. ช่วยให้ผู้บริหารและนักปฏิบัติการ สามารถติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเองได้ดีขึ้น
7. ฝึกในการใช้เครื่องมือวิจัยอย่างกว้างขวาง
8. ช่วยให้มีผลงานวิจัยเพิ่มมากยิ่งขึ้น เพื่อทราบข้อเท็จจริง และนำมาพัฒนางานให้ดียิ่งขึ้น

สุวัฒนา สุวรรณเขตนิคม (2533 : บทบรรณาธิการ) ได้สรุปประโยชน์และคุณค่าของการวิจัยว่ามีมากมายดังนี้คือ

1. ให้ความรู้ใหม่
2. ตรวจสอบความทันสมัย ความลุ่มลึก และความกว้างของความรู้เดิม
3. สร้างนวัตกรรม
4. ช่วยเพิ่มคุณภาพ และประสิทธิภาพในการมองปัญหาของการปฏิบัติงานในประเภทและระดับต่าง ๆ
5. ชี้แนะทางเลือกต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์
6. เป็นกระจกส่องวิถีชีวิตและผลการปฏิบัติงานขององค์กรและบุคคล
7. เป็นเครื่องมืออันหนึ่งที่ผู้บริหารนักพัฒนา ใช้ในการเสริมสร้างและกำกับบรรยากาศในการทำงาน ตลอดจนพฤติกรรมการปฏิบัติงานที่พึงประสงค์ขององค์กรและของบุคลากรให้มี ประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

ความสำคัญของภารกิจด้านการวิจัยของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยนั้น เป็นที่ยอมรับกันในสากลไม่ต้องนำมากล่าวซ้ำอีก จึงอาจกล่าวได้ว่าประโยชน์ของการวิจัย มิใช่เพียงเพื่อทำหน้าที่บุกเบิกแสวงหาความรู้หรือสร้างทฤษฎีใหม่เท่านั้น แต่ยังมีผลต่อการนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงระบบบริหารต่าง ๆ ซึ่งจะส่งผลถึงการส่งเสริมปรับปรุงระบบบริหารต่าง ๆ อีกด้วย

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการทำงานวิจัย

คุณลักษณะของอาจารย์ทางการวิจัย

บทบาทของอาจารย์ในฐานะนักวิจัย จะมีลักษณะเป็นผู้บุกเบิกและเสาะแสวงหาความรู้ใหม่ ศึกษารวบรวมแนวความคิด ทฤษฎี เหตุผลต่าง ๆ เพื่อสร้างองค์ความรู้ในการนำมาเป็นประโยชน์ในการถ่ายทอดความคิด รวมไปถึงการนำไปประยุกต์ใช้ในสังคม ดังนั้น คุณลักษณะทางการวิจัยของอาจารย์จึงหมายถึง พฤติกรรม ลักษณะท่าที อุปนิสัย คุณสมบัติ ความสามารถ ความรู้ ทักษะ และทัศนคติทางการวิจัยนั่นเอง ซึ่งหากพิจารณาถึงคุณลักษณะที่สำคัญของนักวิจัยที่ดีแล้วสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ด้าน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ลักษณะนิสัยที่เอื้อต่อการวิจัย

ลักษณะนิสัยที่เอื้อต่อการวิจัยครั้งนี้ประกอบไปด้วย ความกระตือรือร้นในการแสวงหาข้อเท็จจริงเพื่ออธิบายปัญหา ความตั้งใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความรับผิดชอบต่อผลสำเร็จของงาน ไม่เชื่อสิ่งใดง่าย ๆ สำหรับทัศนคติต่อการทำวิจัยนั้น จากรายการสมรรถภาพของโครงการ Promotion of Research on Education Process and Application in Teaching Practice Practice ที่ได้แบ่งรายการสมรรถภาพไว้ 2 ด้าน คือ ด้านจิตอารมณ์ และด้านความรู้ความสามารถ โดยด้านจิตอารมณ์จะประกอบไปด้วย (1) ทัศนคติที่ดีต่อการวิจัย (2) ทัศนคติเชิงวิทยาศาสตร์ (3) ลักษณะนิสัยที่เอื้อต่อการวิจัย (4) มีจรรยานักวิจัย

2. สมรรถภาพด้านความรู้ความสามารถ

หมายถึง ความรู้ความสามารถ ทักษะ ในการทำวิจัย แบ่งออกเป็น 7 ด้าน คือ 1) ความรู้ความสามารถในระเบียบวิธีวิจัย 2) ความสามารถในการเลือกและพัฒนาเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล 3) ความสามารถในการดำเนินการวิจัย 4) ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ 5) ความสามารถในการรายงานผลการวิจัย 6) ความสามารถในการเลือกใช้เทคนิคการวิเคราะห์ทางสถิติ 7) ความสามารถในการเลือกแบบวิจัย ซึ่งเป็นรายการสมรรถภาพ ที่จารึก อาจวารินทร์ได้วิเคราะห์ตัวประกอบไว้ใน ด้านความรู้ความสามารถทางการวิจัย

วิธีวัดสมรรถภาพด้านความรู้ความสามารถ

เครื่องมือที่ใช้วัดนี้ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากฐานการวิเคราะห์ตัวประกอบของ จารึก อาจวารินทร์ (2529) ที่ได้ทำการวิเคราะห์ตัวประกอบ สมรรถภาพของนักวิจัยทางการศึกษา โดยใช้แบบสำรวจของโครงการ Promotion of Research on Education Process and Application in Teaching Practice นำมาสำรวจนักวิจัยทางการศึกษา ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.92 สำหรับสมรรถภาพทางด้านจิตอารมณ์ และสมรรถภาพด้านความรู้ความสามารถ ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.98 ผลการวิจัยพบว่า รายการสมรรถภาพนักวิจัยดังกล่าวแยกได้เป็น 8 ด้าน คือ

1) ความรู้ความสามารถในระเบียบวิธีวิจัย 2) ทัศนคติเชิงวิทยาศาสตร์ และลักษณะที่เอื้อต่อการวิจัย 3) ความสามารถในการเลือกและพัฒนาเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล 4) ความสามารถในการดำเนินการวิจัย 5) ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ 6) ความสามารถในการรายงานผลการวิจัย 7) ความสามารถในการเลือกใช้เทคนิควิเคราะห์ทางสถิติ 8) ความสามารถในการเลือกแบบวิจัย โดยที่ตัวประกอบเหล่านี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของสมรรถภาพนักวิจัยทางการศึกษา ได้ร้อยละ 54.9 และเมื่อพิจารณาดูรายองค์ประกอบพบว่าไม่ว่าจะเป็นการวิจัยสาขาสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ หรือวิทยาศาสตร์ ต่างต้องใช้องค์ประกอบเหล่านี้เป็นบรรทัดฐานในการผลิตผลงานวิจัยทั้งสิ้น

3. ด้านการตัดสินใจ (Decision Making)

นักวิจัยควรมีความสามารถในการตัดสินใจและบังคับตนเองในด้านต่าง ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัย ดังที่ พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2535 : 16) กล่าวไว้ คือ

1. กล้าคิด กล้าตัดสินใจ
2. มีความรอบคอบในการตัดสินใจ และใช้เหตุผลในการตัดสินใจ
3. เป็นคนมีเหตุมีผล และเชื่อมั่นในหลักของเหตุและผล
4. เป็นคนที่สามารถประเมินฐานะ และศักยภาพของตนเอง
5. เป็นคนที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง รวมทั้งเชื่อมั่นในผลงานของตัวเอง
6. เป็นคนมีความขยันและอดทนต่อการแสวงหาความรู้ เป็นคนที่มีจิตใจกว้าง ยอมรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์ของผู้อื่นที่มีต่อผลงานวิจัยของตนเองทั้งทางบวกและลบ
7. เป็นคนที่มีความสามารถในการควบคุมตนเองให้กระทำตามหลักวิชาที่ดีงามและมีความยุติธรรม
8. เป็นคนที่มีความหวังที่จะได้เห็นผลงานวิจัยอยู่เสมอ
9. เป็นผู้ที่มีความสามารถในการประเมินสิ่งต่าง ๆ ได้ถูกต้อง

ไพศาล หวังพานิช (2530 : 27-28) ให้ความเห็นว่า สมรรถภาพด้านการตัดสินใจนั้น นักวิจัยควรมีคุณสมบัติเพิ่มเติมอีก คือ

10. เป็นคนที่ถ่อมตน รอบคอบ สุภาพต่อคนทั่วไป ไม่ใช้อารมณ์ในการตัดสินใจ แต่ใช้ปัญญาที่รอบคอบ ในการตัดสินใจทุก ๆ อย่าง
11. เป็นคนที่มีแรงศรัทธาในปัญญา และมีรสนิยมในทางวิทยาศาสตร์
12. เป็นคนที่มีความคิดที่เป็นอิสระ และนำตนไปในทางที่ดีงาม
13. เป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นในกฎเกณฑ์ของธรรมชาติ

4. ด้านความรู้สึกและอารมณ์ (Emotion Drive)

นักวิจัยที่ดีจะต้องมีคุณสมบัติทางด้านความรู้สึกและอารมณ์ที่เอื้อต่อการทำวิจัย ดังที่พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2535 : 15) กล่าวไว้ คือ

1. เป็นผู้มีความสนใจอยากรู้อยากเห็นในสิ่งต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา
2. เป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อการแสวงหาความรู้ หรือการทำการวิจัย
3. เป็นผู้ที่มีความสุขเพลิดเพลินต่องานวิจัยที่สร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ มีความสุข ภายในอันเกิดจากผลงานมากกว่าที่จะมีความสุขอันเกิดจากวัตถุ หรือสิ่งภายนอก และมีความสุขถ้างานที่ทำมีประโยชน์ต่อผู้อื่น ๆ
4. เป็นผู้ที่มีจิตใจดี และมีความสามารถในการติดต่อประสานงานกับผู้อื่นได้ดี
5. เป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นในการทำงานวิจัย

แรงจูงใจในการทำวิจัย

จากงานวิจัยของ พรเพ็ญ ปฏิสัมพิทา ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตประสานมิตร โดยใช้ทฤษฎีแรงจูงใจของเฮิรซ์เบริกซ์ (Herzberg) เป็นตัวแปร พบว่าปัจจัยที่จูงใจให้อาจารย์พอใจในการทำวิจัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มี 4 ตัวแปร คือ ลักษณะของงาน ความสำเร็จของงาน ความรับผิดชอบ และความก้าวหน้าในตำแหน่งงานและพบว่าตัวแปรทั้ง 10 ตัวที่ศึกษาประกอบด้วยลักษณะของงาน ความสำเร็จของงาน ความรับผิดชอบ และความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน ความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน สภาพการทำงาน การปกครองบังคับบัญชา นโยบายและการบริหาร เงินที่ได้รับและการได้รับการยอมรับนับถือสามารถส่งผลต่อการทำนายเพื่อจำแนกกลุ่มอาจารย์ที่เคยและ ไม่เคยทำวิจัยได้ร้อยละ 71.61 (พรเพ็ญ ปฏิสัมพิทา. 2532 : 46) ซึ่งนับว่าสูงมาก

เฮิร์ซเบิร์ก (Herzberg) มีความสนใจในเรื่องการจูงใจในการทำงาน จึงได้ศึกษาและพัฒนาทฤษฎีการจูงใจซึ่งมีประโยชน์อย่างมากในการบริหาร และในความพยายามที่จะใช้ทรัพยากรมนุษย์ที่มีค่านี้อย่างมีประสิทธิภาพ เฮิร์ซเบิร์กได้ทำการศึกษาร่วมกันกับเพื่อนร่วมงานในสถาบันบริการทางจิตวิทยาแห่งพิทส์เบิร์ก (Psychological Service of Pittsburgh) โดยสร้างสมมติฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์ แล้วสร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถามและสัมภาษณ์วิศวกรและสมุห์บัญชีจำนวน 200 คน จากโรงงานอุตสาหกรรมในบริเวณเมืองพิทส์เบิร์ก จำนวน 11 แห่ง และได้สรุปผลการวิเคราะห์ในครั้งนี้ว่า คนมีความต้องการที่แตกต่างกันซึ่งแยกออกเป็น 2 กลุ่ม ความต้องการแต่ละกลุ่มนั้นเป็นอิสระแก่กันและมีผลกระทบต่อพฤติกรรมต่างกัน เมื่อคนรู้สึกพึงพอใจในงานจะช่วยเพิ่มความสนใจและความกระตือรือร้นในการทำงานให้มากขึ้นและในทางตรงกันข้าม หากผู้ปฏิบัติงานรู้สึกไม่พึงพอใจในงานก็ย่อมก่อให้เกิดผลเสียต่าง ๆ เช่น เกิดความท้อถอย ลดความสนใจในงาน ทำให้ผลงานตกต่ำลง

เฮิร์ซเบิร์ก และคนอื่น ๆ (Herzberg and others. 1959 : 113-115) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสิ่งจูงใจในการทำงานของบุคคลโดยเขาได้ศึกษาว่า "คนเราต้องการอะไรจากงาน" คำตอบที่พบคือ บุคคลต้องการความสุขจากการทำงาน และได้แนวคิดว่าควรจะแยกองค์ประกอบที่เป็นสิ่งจูงใจในการทำงานออกเป็น 2 องค์ประกอบ คือ แรงจูงใจภายในและแรงจูงใจภายนอก

1. องค์ประกอบที่เกี่ยวกับตัวงานโดยตรง ซึ่งทำให้เกิดแรงจูงใจในการทำงาน องค์ประกอบนี้เรียกว่า ปัจจัยจูงใจหรือแรงจูงใจภายใน (Motivational Factors) มีอยู่ 5 ประการ คือ

1.1 ความสำเร็จในการทำงานของบุคคล (Achievement) หมายถึง การที่บุคคลสามารถทำงานได้เสร็จสิ้นและประสบผลสำเร็จอย่างดี มีความสามารถในการแก้ปัญหาต่าง ๆ และรู้จักป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้น ครั้นผลงานสำเร็จเขาจึงเกิดความรู้สึกพอใจและปลื้มใจในผลของงานนั้นอย่างยิ่ง

1.2 การได้รับการยอมรับนับถือ (Recognition) หมายถึง การได้รับการยอมรับนับถือไม่ว่าจากผู้บังคับบัญชา จากเพื่อน จากผู้มาขอรับคำปรึกษา หรือจากบุคคลในหน่วยงาน การยอมรับนี้อาจจะอยู่ในรูปของการยกย่องชมเชย แสดงความยินดี การให้กำลังใจหรือการแสดงออกอื่นใดที่ส่อให้เห็นถึงการยอมรับความสามารถเมื่อได้ทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งบรรลุผลสำเร็จ ซึ่งจะเกิดหลังจากการได้รับความสำเร็จในการทำงาน

1.3 ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ (The Work Itself) หมายถึง งานที่น่าสนใจมีความสัมพันธ์กับความรู้ความสามารถ เป็นงานที่ต้องอาศัยความคิดสร้างสรรค์และความท้าทายให้ลงมือทำเพื่อความสำเร็จของงานหรือเป็นงานที่มีลักษณะทำเสร็จสมบูรณ์ในตัวเอง

1.4 ความรับผิดชอบ (Responsibility) ซึ่งหมายถึง ความรู้สึกต่อการที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานใหม่ ๆ โดยกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบไว้อย่างชัดเจน และมีอิสระในการดำเนินการ ไม่มีการตรวจหรือควบคุมอย่างใกล้ชิด

1.5 ความก้าวหน้า (Advancement) หมายถึง ได้รับเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้นของบุคคลในองค์การ การมีโอกาสได้ศึกษาเพื่อหาความรู้เพิ่มเติม หรือได้รับการฝึกอบรมสามารถนำความรู้ที่เรียนมาไปปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดความก้าวหน้าแก่ตนเอง

2. องค์ประกอบที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในการทำงาน องค์ประกอบชนิดนี้เรียกว่า ปัจจัยค้ำจุน หรือแรงจูงใจภายนอก (Hygiene Factors) ได้แก่

2.1 เงินเดือน (Salary) เงินเดือนและการเลื่อนขั้นเงินเดือน ในหน่วยงานนั้นเป็นที่พอใจของบุคลากรที่ทำงาน

2.2 โอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต (Possibility of Growth) นอกจากจะหมายถึงการที่บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งเลื่อนตำแหน่งภายในหน่วยงานแล้วยังหมายถึงสถานการณ์ที่บุคคลสามารถได้รับความก้าวหน้าในทักษะ (Skill) วิชาชีพ

2.3 ความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานประกอบไปด้วยผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชาเพื่อนร่วมงาน (Inter Personal Relations with Superior, Subordinate, Peers) หมายถึงการติดต่อไม่ว่าจะเป็นกริยาหรือวาจาที่แสดงความสัมพันธ์อันดีต่อกัน สามารถทำงานร่วมกันมีความเข้าใจซึ่งกันและกันอย่างดี

2.4 สถานะของอาชีพ (Status) หมายถึง อาชีพเป็นที่ยอมรับนับถือของสังคม

2.5 นโยบายและการบริหาร (Company Policy and Administration) หมายถึงการจัดการและการบริหารองค์การ การติดต่อสื่อสารภายในองค์การ

2.6 สภาพการทำงาน (Working Conditions) ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางกายภาพในการทำงาน เช่น แสง เสียง อากาศ ซึ่งรวมถึงอุปกรณ์ หรือเครื่องมือต่าง ๆ

2.7 ความเป็นอยู่ส่วนตัว (Personal Life) หมายถึง ความรู้สึกที่ดีหรือไม่ดีอันเป็นผลที่ได้รับจากงานในหน้าที่ของเขา เช่น การที่บุคคลต้องถูกย้ายไปทำงานในที่แห่งใหม่ซึ่งห่างไกลจากครอบครัวทำให้เขาไม่มีความสุขและไม่พอใจกับงานในที่แห่งใหม่

2.8 ความมั่นคงในงาน (Security) หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อความมั่นคงในการทำงาน ความยั่งยืนของอาชีพหรือความมั่นคงขององค์การ

2.9 วิธีการปกครองบังคับบัญชา (Supervision – Technical) หมายถึง ความสามารถของผู้บังคับบัญชาในการดำเนินงานหรือความยุติธรรมในการบริหาร

องค์ประกอบทั้ง 2 ปัจจัยนี้เป็นสิ่งที่คนต้องการ เพราะเป็นแรงจูงใจในการทำงาน องค์ประกอบแรงจูงใจภายในเป็นองค์ประกอบที่สำคัญทำให้คนเกิดความสุขในการทำงาน เมื่อคนได้รับการตอบสนองด้วยปัจจัยชนิดนี้จะช่วยเพิ่มแรงจูงใจในการทำงาน ผลที่ตามมาคือคนจะเกิดความพึงพอใจในงาน ส่วนปัจจัยค้ำจุนหรือแรงจูงใจภายนอกจะทำหน้าที่เป็นตัวป้องกันมิให้คนเกิดความไม่เป็นสุข หรือไม่พึงพอใจในงานขึ้น ช่วยทำให้คนเปลี่ยนทัศนคติจากการไม่อยากทำงานมาสู่ความพร้อมที่จะทำงาน

และจากผลการศึกษาของเฮิร์ซเบิร์กพบว่า องค์ประกอบ 5 ชนิดแรกที่เป็นแรงจูงใจภายในนั้นมีความสำคัญอย่างมากที่จูงใจให้เกิดความพึงพอใจในการทำงานโดยตรง จากการที่เฮิร์ซเบิร์กได้สอบถามความเห็นจากกลุ่มตัวอย่างปรากฏว่า องค์ประกอบเหล่านี้เป็นที่ต้องการของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับสูง ตั้งแต่ร้อยละ 20 ถึง 41 ส่วนปัจจัยค้ำจุนหรือแรงจูงใจภายนอกนั้น ปรากฏว่ามีความสำคัญน้อยต่อการที่จะจูงใจให้คนเกิดความพึงพอใจในการทำงาน แต่จะเป็นเพียงตัวป้องกันมิให้เกิดความไม่พึงพอใจในงานเท่านั้น และบางองค์ประกอบมีความสำคัญ

น้อยมาก จากการสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างของเฮิร์ซเบิร์ก พบว่ามีถึง 3 องค์ประกอบ ที่กลุ่มตัวอย่างตอบว่ามีความต้องการเพียงร้อยละ 1 เท่านั้น ส่วนองค์ประกอบชนิดอื่น ๆ ในปัจจัยค้ำจุนนี้ก็ได้รับคำตอบจากกลุ่มตัวอย่างว่ามีความต้องการเพียงร้อยละ 3 ถึง 6 เท่านั้น

การพัฒนาตนเองของอาจารย์ทางการวิจัย

การทำวิจัยเป็นภารกิจที่สำคัญประการหนึ่งของสถาบันอุดมศึกษา ดังนั้น อาจารย์ที่สอนในสถาบันอุดมศึกษานอกเหนือจากจะมีหน้าที่สอนแล้วยังจะต้องทำงานด้านวิจัยอีกด้วย ทั้งนี้เนื่องมาจากสถาบันมุ่งหวังที่จะให้อาจารย์ได้มีโอกาสศึกษาค้นคว้าหาความรู้ใหม่ ๆ มาใช้ประกอบการสอนและพัฒนาสังคม พร้อมกับสร้างผลงานทางวิชาการอย่างแพร่หลาย ก่อให้เกิดความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า และยังเป็นการกระตุ้นให้อาจารย์ได้พัฒนาความรู้เชิงวิชาการในสาขาของตนให้มีความเข้มแข็งยิ่งขึ้นอีกด้วย จากรายงานการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่อง อุดมศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชนในภาคเหนือครั้งที่ 1 ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (2524 : 39) มีข้อคิดเห็นว่า บทบาทที่เหมาะสมทางด้านการวิจัยของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา คือ เป็นผู้กระตือรือร้นในการทำวิจัย รู้จักใช้ทรัพยากรที่เหมาะสมและประหยัด ตระหนักในความสำคัญของการวิจัย ทำการวิจัยที่จะมีผลต่อการพัฒนาวิชาการ การเรียนการสอนและสังคม มีมนุษยสัมพันธ์ระหว่างผู้ร่วมงาน และเลือกหัวข้อวิจัยให้ทันต่อเหตุการณ์ ส่วนหน้าที่ของอาจารย์ในวิทยาลัยครูนั้น สายหยุด จำปาทอง (2532 : 23-24) มีความเห็นว่าอาจารย์วิทยาลัยครูต้องมีหน้าที่อย่างน้อยที่สุด 3 ประการ จึงจะถือว่าเป็นอาจารย์ในสถาบันการศึกษาที่สมบูรณ์ คือ ทำหน้าที่สอน บริการวิชาการแก่สังคมและทำหน้าที่วิจัยโดยการวิจัยเป็นการแสวงหาความรู้ใหม่ เป็นการพัฒนาวิชาการ และขยายขอบเขตของวิชาการทั้งด้านลึกและกว้าง ทำให้เกิดนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ วิธีการใหม่ สิ่งประดิษฐ์ใหม่ที่จะช่วยให้สังคมดีขึ้น จากบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ด้านการวิจัยดังกล่าวข้างต้น อาจารย์จึงควรเป็นผู้ที่มีลักษณะที่จะเอื้อต่อการปฏิบัติงานให้เกิดสัมฤทธิผลมากที่สุด กล่าวคือ เป็นผู้รับผิดชอบต่อตนเอง มีอุดมการณ์สำหรับตนเอง ตื่นตัว และใฝ่หาความรู้ในสาขาวิชาที่ตนเองสอนอยู่เสมอ (อรุณ ปรีดีดิลก. 2523 : 6) อันหมายถึง อาจารย์จะต้องเป็นผู้ที่มีความตระหนักในการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

ลักษณะของการพัฒนาตนเอง

นักวิชาการหลายท่านได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาตนเองไว้ดังนี้ คือ การพัฒนาตนเองของมนุษย์ในองค์การเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์การเรียนรู้ที่ต้องการระยะเวลาของการเรียนรู้ที่ยาวนาน และไม่ใช่เป็นการเรียนรู้อย่างเป็นทางการ (Peterson and Tracy. 1979 : 227) ส่วนวัตสัน (Watson. 1979 : 45) ให้ความเห็นว่า การพัฒนาตนเองของบุคคลในองค์การเป็นเรื่องเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้ซึ่งครอบคลุมไปถึงการเรียนรู้ทุกอย่าง

รวมทั้งการฝึกอบรมด้วย ลิพพิทท์ (Lippitt. 1976 : 4) มีความเห็นเพิ่มเติมว่า การพัฒนาตนเองของบุคคลในองค์การ นอกจากจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ของคนในองค์การแล้ว ยังรวมถึงการมีวุฒิภาวะมากขึ้น และเติบโตขึ้น ซึ่งเป็นผลงานจากประสบการณ์ในชีวิตของตน และจากการปะทะสังสรรค์กับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกขององค์การ นอกจากนั้น มิลเลอร์ (Miller. 1979 : 55) ซึ่งเป็นอีกผู้หนึ่งที่มีทัศนะเกี่ยวกับเรื่องนี้เห็นว่า การเรียนรู้ของบุคคลเมื่อสะสมเป็นความรู้ หรือประสบการณ์มากขึ้นก็ถือได้ว่าบุคคลได้เติบโตขึ้นเรื่อย ๆ และในที่สุดก็กลายเป็นเรื่องของการพัฒนาของแต่ละคนไป ประกอบกับบุคคลจะเรียนรู้โดยผ่านการกระทำและการใช้ทักษะความสามารถต่าง ๆ ซึ่งเป็นผลทำให้เกิดประสบการณ์ ซึ่งจะเป็นบทเรียนสำหรับการปฏิบัติครั้งต่อไปในอนาคต ในบางครั้งบุคคลจะเรียนรู้ก็ต่อเมื่อกระบวนการเรียนรู้นั้นมีความสนุกสนาน และทำให้เกิดความพึงพอใจ อย่างไรก็ตามการที่บุคคลจะเรียนรู้ได้ดีหรือไม่ ขึ้นอยู่กับว่าบุคคลนั้นจะพึงพอใจหรือต้องการที่จะเรียนรู้มากน้อยเพียงใด

กล่าวโดยสรุป การพัฒนาตนเองเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ของบุคคลที่เกิดขึ้นภายในและภายนอกองค์การ ซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้นั้นอาจถูกจัดขึ้นอย่างเป็นทางการโดยหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน หรือเป็นกิจกรรมที่ดำเนินการอย่างไม่เป็นทางการ โดยตัวบุคคลผู้สนใจที่จะเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ของตนเอง ซึ่งเมื่อมีการสะสมความรู้ ความสามารถและประสบการณ์มากขึ้นเรื่อย ๆ ก็จะกลายเป็นการได้รับการพัฒนาของแต่ละบุคคลนั่นเอง

กิจกรรมที่ส่งเสริมการพัฒนาตนเองทางการวิจัย

การปฏิบัติงานในภาระหน้าที่ของอาจารย์ให้ประสบความสำเร็จนั้น ส่วนหนึ่งย่อมมาจากอาจารย์ได้มีการพัฒนาตนเอง โดยการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาอาจารย์ที่สถาบันหรือหน่วยงานภายนอกสถาบันจัดขึ้นอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง รวมถึงแสวงหาแนวทางของการพัฒนาด้วยตนเอง ซึ่งกิจกรรมหรือวิธีการพัฒนาตนเองของอาจารย์ที่สามารถปฏิบัติได้โดยทั่วไปนั้น สดใส อัศววิไล (2524 : 159 – 164) ได้เสนอแนะไว้ คือ การอ่านวารสารและตำราการค้นคว้า หรือการศึกษาทางด้านวิชาการและวิชาชีพ การทดลองและการวิจัย การเข้าร่วมกิจกรรมของวิทยาลัย การมีส่วนร่วมในการบริหารวิทยาลัยและการลาศึกษาต่อ และวิจิตร วรุตบางกูร (2535 : 356-362) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมเพื่อพัฒนาตนเองของอาจารย์ สรุปได้ดังนี้ (1) การหาประสบการณ์ใหม่ ได้แก่ การให้อาจารย์ได้สับเปลี่ยนระหว่างคณะวิชา หรือหน่วยงานอื่นเพื่อหาประสบการณ์แปลกใหม่ (2) การพัฒนาความเชี่ยวชาญ ได้แก่ การให้อาจารย์ได้ทำการวิจัยเสนอผลงานทางวิชาการ การเพิ่มความรู้และทักษะใหม่ ๆ เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน (3) การสนับสนุนให้อาจารย์ได้หาประสบการณ์สอนใหม่ ๆ ใน

สาขาวิชาของตนหรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกัน (4) การบริหาร ได้แก่ การให้คำแนะนำปรึกษาหรือการปฏิสัมพันธ์กับนิสิต การมีส่วนร่วมในชุมชน การทำงานสำหรับคณะและมหาวิทยาลัย (5) การให้อาจารย์หาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การสมัครเรียนวิชาที่เปิดสอนพิเศษ การหาประสบการณ์ทางวัฒนธรรม และการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพเสริมที่จะสนับสนุนงานประจำของตน

ส่วนกิจกรรมที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองของอาจารย์ทางการวิจัยนั้น วิทยาลัยครูจันทรเกษม (2522 : 130-131) ได้สรุปผลจากการสัมมนาเชิงวิชาการด้านการวิจัยการศึกษา ดังนี้คือ

1. ควรจัดให้มีการสัมมนาวิชาการด้านวิจัยการศึกษาบ่อย ๆ เพื่อกระตุ้นให้อาจารย์ตื่นตัวในการทำการวิจัย

2. ควรจัดอบรมให้ความรู้ในด้านวิจัยการศึกษาในวิทยาลัยของตน โดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิจากสถาบันต่าง ๆ มาให้การอบรม

3. ควรส่งเสริมให้อาจารย์ทำการวิจัยเป็นกลุ่มโดยให้ผู้ที่มีความสามารถในการวิจัยรวมอยู่ในกลุ่ม

4. ส่งเสริมให้อาจารย์ได้เข้าเรียนวิชาวิธีวิจัยในมหาวิทยาลัย โดยให้หน่วยกิตและเมื่ออาจารย์ผู้นั้นได้เข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโทให้ยกเว้นโดยไม่ต้องเรียนวิชาดังกล่าว

5. ควรจัดให้มีศูนย์รวบรวมผลการวิจัย เพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านการวิจัยแก่อาจารย์วิทยาลัยครูทั่วประเทศ

การพัฒนาอาจารย์ด้านการวิจัยนั้น ได้มีผู้ทรงคุณวุฒิทางการวิจัยหลายท่านแสดงความคิดเห็นไว้ เช่น ไพโรจน์ แสงจันทร์ (2527 : 267-268) ได้เสนอแนะทางในการพัฒนาอาจารย์ด้านการวิจัย เพื่อให้เกิดความพร้อมที่จะทำงานวิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพไว้ดังนี้

1. แนวทางการเพิ่มจำนวนนักวิจัยและคุณภาพการวิจัย

1.1 จัดวางแผนพัฒนาบุคลากรด้านการวิจัย ได้แก่ การรวบรวมข้อมูลและสภาพเกี่ยวกับบุคลากรด้านการวิจัยในปัจจุบัน และแนวโน้มการทำวิจัยในอนาคต โดยวางเป้าหมายและโครงการในเชิงจำนวนและคุณภาพ

1.2 สร้างหัวหน้าทีมในการทำงานวิจัย โดยสนับสนุนให้อาจารย์ซึ่งมีศักยภาพด้านการวิจัยอยู่แล้ว ได้ทำงานวิจัยร่วมกับอาจารย์อื่น ๆ หรือร่วมกับหน่วยงานอื่น ทั้งนี้เพื่อให้อาจารย์ที่มีประสบการณ์น้อย ได้เพิ่มประสบการณ์ในการทำงานวิจัยมากขึ้น

1.3 จัดการฝึกอบรมความรู้ด้านเทคนิควิธีวิจัย ทั้งในระดับทฤษฎีและฝึกปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ โดยเน้นให้เหมาะสมกับทิศทางการวิจัย

2. แนวทางการส่งเสริมเจตคติด้านการวิจัยของอาจารย์

2.1 จัดให้มีแกนนำในกลุ่มอาจารย์ซึ่งอาจเป็นกลุ่มวิชาการนอกรูปแบบ โดยส่งเสริมให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์ความรู้ในด้านต่าง ๆ เพื่อให้เกิดมวลพลังพอที่จะเป็นแรงผลักดันให้มีการวิจัยเกิดขึ้น

2.2 จัดให้มีการประชุมสัมมนาเพื่อเสนอผลงานวิจัยโดยเปิดโอกาสให้มีการวิพากษ์วิจารณ์ในทางเสริมสร้าง

2.3 ปรับปรุงระเบียบวิธีการใช้ผลงานวิจัย ประกอบการพิจารณาความดีความชอบหรือตำแหน่งทางวิชาการ เพื่อให้เกิดผลต่อความตั้งใจที่จะทำการวิจัยให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

2.4 จัดให้มีรางวัลหรือยกย่องอาจารย์ที่มีผลงานวิจัยดีเด่น และควรเผยแพร่ไปในระดับกว้าง

เฉลียว บุรีภักดี และสมใจ จิตพิทักษ์ (2531 : 27) ได้ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนางานวิจัยในส่วนที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาอาจารย์ด้านการวิจัย คือ

1. เปิดสอนรายวิชาเทคนิคการทำวิจัยสำหรับอาจารย์

2. จัดสัมมนาหรือการประชุมปฏิบัติการระยะสั้นประมาณ 2 สัปดาห์ เพื่อฝึกหัดปฏิบัติในการเขียนโครงการวิจัย หรือฝึกหัดเทคนิควิธีเฉพาะสำหรับการทำวิจัย

3. เผยแพร่เอกสารเกี่ยวกับเทคนิควิธีการทำวิจัยให้อาจารย์อย่างทั่วถึง โดยการแจกฟรีหรือจำหน่ายในราคาลดพิเศษ ตลอดจนการจัดสรรเงินสนับสนุนเพื่อเป็นค่าลงทะเบียนสำหรับอาจารย์ผู้ไปเข้าสัมมนาเกี่ยวกับการทำวิจัยนอกสถาบัน

4. เชิญวิทยากรมาบรรยายให้อาจารย์ฟังเกี่ยวกับเทคนิควิธีเกี่ยวกับการทำวิจัยเป็นระยะ ๆ ซึ่งจะเป็นแนวทางช่วยกระตุ้นการเรียนรู้ของอาจารย์ในด้านนี้ให้รวดเร็วยิ่งขึ้น

กิจกรรมการพัฒนาอาจารย์ด้านการวิจัย จะสามารถดำเนินการได้อย่างเหมาะสมและมีคุณค่าได้นั้นส่วนหนึ่งย่อมขึ้นอยู่กับการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบซึ่งสามารถนำแนวความคิดเชิงระบบ (Systems Approach) มาปรับประยุกต์ใช้กับกระบวนการพัฒนาอาจารย์ได้เป็นอย่างดี ดังที่ ชวนพิศ นรเดชานนท์ (2525 : 47-48) ได้เสนอกระบวนการพัฒนาอาจารย์ไว้ดังนี้

1. ความต้องการ (Need) เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาอาจารย์ อาจารย์เองต้องเป็นผู้ที่ต้องการ และตระหนักถึงความสำคัญของการเปลี่ยนแปลง อาจเกิดขึ้นโดยการอ่านตำราข้อมูล ผลงานวิจัยต่าง ๆ หรือมาจากนโยบายของผู้บริหาร ในฐานะผู้บริหารต้องหาวิธีการที่ทำให้อาจารย์ทุกคนสนใจต่อการพัฒนาตนเอง เนื่องจากในทุกสถาบันยังมีอาจารย์ที่ขาดความกระตือรือร้นที่จะปรับปรุงหรือยึดมั่นอยู่กับวิธีการและความคิดเดิม ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องพัฒนาให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเจตคติของอาจารย์เหล่านี้ด้วย

2. การวินิจฉัยและการวิเคราะห์ (Diagnosis and Analysis) เป็นการพิจารณาข้อบกพร่องทางกายภาพ สถานการณ์และสิ่งแวดล้อมที่ควรแก้ไข โดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์ที่จะนำไปสู่จุดมุ่งหมายเฉพาะ ขั้นตอนนี้อาจใช้วิธีสำรวจความต้องการของอาจารย์โดยอาจจัดทำเป็นแบบสอบถาม จัดประชุมสัมมนาให้อาจารย์แสดงความคิดเห็น พูดคุย สนทนา ตั้งคณะกรรมการขึ้นเป็นตัวแทนของอาจารย์เพื่อพิจารณาถึงความต้องการของอาจารย์โดยส่วนรวม

3. การพัฒนา (Development) เป็นขั้นตอนแสวงหากลวิธีที่ช่วยแก้ไขปรับปรุงด้านต่าง ๆ ตามความต้องการของอาจารย์ มีวิธีการคือ อาจดำเนินการพัฒนาโดยตรง โดยการจัดกิจกรรมที่ส่งผลโดยตรงต่อการทำงานของอาจารย์ได้แก่ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การอภิปราย การให้คำปรึกษา การเผยแพร่ข่าวสารในรูปคู่มือ แผ่นปลิว ส่วนการพัฒนาทางอ้อม เช่น การจัดสภาพแวดล้อมให้เป็นวิชาการ และการบริการความสะดวกต่าง ๆ ให้กับอาจารย์ เช่น การพิมพ์เอกสาร การจัดหาหนังสือ การให้บริการอุปกรณ์ต่าง ๆ นอกจากนี้การเปิดโอกาสให้อาจารย์มีเวลาพัก หรือลดชั่วโมงสอนลงก็จะช่วยให้อาจารย์มีเวลาปรับปรุงการสอนและการวิจัยให้ดีขึ้น

4. ความเป็นไปได้ (Feasibility) ดูความเป็นไปได้ของโครงการ โดยมีการวิจัยศึกษาทดลองจริง (Pilot Study) ถ้าพบข้อบกพร่องก็ทำการค้นคว้า แก้ไข ปรับปรุง เพื่อให้โครงการสามารถดำเนินไปได้ด้วยดี

5. การนำไปใช้ (Implementation) นำเอาโครงการไปปฏิบัติโดยเชิญผู้รู้หรือวิทยากรผู้เชี่ยวชาญในแต่ละด้านที่ต้องการให้มีการพัฒนา เพื่อนำมาฝึกอบรมในสิ่งที่ผู้จัดทำโครงการไม่สามารถกระทำได้หรือขาดประสบการณ์

6. การประเมินผล (Evaluation) การประเมินผลโครงการที่ทำว่าบรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ โดยนำเอาข้อมูลต่าง ๆ มาพิจารณาอย่างมีเกณฑ์ และควรมีการประเมินผลทุกระยะเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องต่อไป

จากแนวความคิดดังกล่าวนี้พบว่า สอดคล้องกับแนวความคิดของสมชอบ ไชยเวช (2523 : 1-4) ซึ่งได้กล่าวถึงการสนับสนุนการพัฒนาคณาจารย์เชิงระบบไว้เช่นกัน โดยเน้นว่าอาจารย์เป็นองค์ประกอบ (Subsystem) ที่สำคัญของการศึกษาที่ทำให้ผลผลิต (Output) คือ ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ ความสามารถ เป็นไปตามเป้าหมายของระบบ การพัฒนาองค์ประกอบที่สำคัญต่าง ๆ โดยยึดเป้าหมาย (Goal) หรือคุณค่า (Value) ของผลผลิตที่ต้องการเป็นหลัก จึงนับเป็นเรื่องจำเป็น ทั้งนี้เพื่อให้ระบบการทำงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นแต่องค์ประกอบต่าง ๆ มิได้ทำหน้าที่เป็นอิสระ หากแต่มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบอื่น ๆ ในระบบอย่างใกล้ชิด จึงจำเป็นต้องศึกษาและวิเคราะห์องค์ประกอบทั้งหมดที่สำคัญของระบบไปพร้อมกัน เพื่อจุดประสงค์ที่จะหาจุดอ่อนหรือปัญหาในความสัมพันธ์ระหว่างกันพิจารณาเลือก

ปัญหาที่ต้องดำเนินการแก้ไขก่อนหลัง และหาทางที่ดีที่สุด เพื่อวางแผนพัฒนาแก้ไขปรับปรุงต่อไป

การวิจัย เป็นงานที่ต้องอาศัยผู้มีความรู้ ความชำนาญ ผู้วิจัยจะต้องเข้าใจความหมายของศัพท์ต่าง ๆ ตลอดจนแนวคิดและเทคนิคที่จำเป็นต่อการวิจัยเรื่องนี้ นิภา ศรีไพโรจน์ (2525 : 101) มีความเห็นว่า นักวิจัยจำเป็นต้องเรียนรู้เทคนิคและวิธีการเขียนรายงานการวิจัย เพราะการเขียนรายงานการวิจัยเป็นการนำเสนอผลการวิจัยให้ผู้อื่นทราบ เข้าใจ และได้มีความรู้ในการทำวิจัยได้อย่างละเอียดชัดเจน

วัตสัน (Watson. 1979 : 45) ให้ความเห็นว่า การพัฒนาของบุคคลในองค์การเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งครอบคลุมไปถึงการเรียนรู้ทุกอย่าง รวมทั้งการฝึกอบรม ด้วย ภิญโญ พานิชพันธ์ (2540 : 10-11) กล่าวว่า กิจกรรมที่ทำให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ หรือดีกว่าเดิมคือ ต้องมีการศึกษา การทดลอง การประมวลผล การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การจัดการ การมีแนวคิดที่เสริมเพิ่มเติมและพัฒนาสิ่งที่มีอยู่แล้วในระดับชาติและนานาชาติให้ดีขึ้นและ/หรือใหม่ขึ้น โดยมีคุณค่าต่อผู้ที่เกี่ยวข้องในวงการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นครู อาจารย์ ถือได้ว่าการวิจัยเป็นการพัฒนาการปฏิบัติงานในภาระหน้าที่ของอาจารย์ให้ประสบความสำเร็จและส่วนหนึ่งมาจากอาจารย์ได้มีการพัฒนาตนเอง โดยการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาอาจารย์ ที่สถาบันหรือหน่วยงานภายนอกสถาบันจัดขึ้นอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เช่น การอบรม การดูงาน หรือการทำวิจัย เป็นการเพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์ ถือได้ว่าเป็นการพัฒนาตนเองของอาจารย์ที่สามารถปฏิบัติได้โดยทั่วไป การวิจัยจึงเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในการพัฒนาตนเองก่อให้เกิดผลิตผลของงานวิจัย หัวข้อหรือปัญหาที่จะทำวิจัยนั้นเป็นประเด็นสำคัญสำหรับนักวิจัยหรือผู้ที่จะทำงานวิจัย เพราะเมื่อเริ่มต้นจากปัญหาที่ต้องการแล้วจะนำมาสู่หัวข้อการกำหนดวัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน รวมทั้งการดำเนินงานที่ได้มา ซึ่งผลการวิจัยอันเป็นข้อสรุปหรือคำตอบของปัญหานั้น ๆ โกวิท ประวาลพฤกษ์ (2524 : 85) ได้กล่าวถึงปัญหาของการวิจัยในการเลือกหัวข้อเรื่องว่า การเลือกหัวข้อเรื่องของนักวิจัยยังใช้เกณฑ์ความสนใจของตนเอง โดยมิได้พิจารณาว่าปัญหาที่จะศึกษานี้เป็นปัญหาที่แท้จริง สำคัญต่อการพัฒนาการศึกษาหรือไม่ นอกจากนั้น วัลลภ สุระกำพลธร (2540 : 25) ผู้ซึ่งอ่านผลงานวิจัยระดับนานาชาติได้ให้ข้อคิดว่า หัวข้อของการทำวิจัยส่วนใหญ่น่าสนใจ เป็นงานวิจัยที่มีการตรวจสอบถึงที่มาและความเป็นมาของปัญหา มีวัตถุประสงค์แสดงถึงประโยชน์ ขอบเขตของการศึกษา และมีการดำเนินการวิจัยที่ดี และมีแนวโน้มว่าจะประสบความสำเร็จ แต่เมื่อถึงส่วนของการวิเคราะห์ เป็นส่วนแสดงผลการทดสอบหรือการทดลองเพื่อใช้ในการยืนยัน มักพบประโยคที่เป็นข้อสรุปง่าย ๆ เช่น ผลการทดสอบได้ผลน่าพอใจ หรือผลการทดสอบใกล้เคียงกับค่าทางทฤษฎี นั่นแสดงให้เห็นว่าการทำงานวิจัยไม่ได้เจาะลึก และไม่ชัดเจน ดังนั้น ผู้วิจัย

ควรทราบหลักเกณฑ์ในการเลือกหัวข้อปัญหาการวิจัย ประกอบการทำวิจัยด้วยจึงจะทำให้หัวข้อปัญหาที่ดีและเหมาะสม ซึ่งเกณฑ์ในการเลือกหัวข้อปัญหาการวิจัยมีดังนี้

1. เลือกปัญหาโดยคำนึงถึงความสนใจของตนเองเป็นที่ตั้ง เพราะความสนใจจะเป็นแรงจูงใจให้ผู้วิจัยทำวิจัยได้สำเร็จ

2. เลือกปัญหาที่ตรงกับความสามารถของตนเอง ผู้วิจัยควรจะเลือกปัญหาวิจัยที่ตนเองมีพื้นฐานความรู้ เพราะการมีพื้นฐานความรู้จะทำให้ผู้วิจัยมีแนวทางที่จะเสาะแสวงหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อให้การทำวิจัยนั้นสำเร็จลุล่วงได้อย่างดี และอย่างรวดเร็ว

3. เลือกปัญหาที่มีคุณค่าและเป็นปัญหาใหม่ ๆ เพื่อผลวิจัยที่ได้จะเป็นการเพิ่มพูนความรู้ใหม่ ๆ อันจะนำไปเสริมสร้างทฤษฎี อีกทั้งยังนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในทางปฏิบัติได้

4. เลือกปัญหาโดยคำนึงถึงความเหมาะสมในเรื่องของเวลา งบประมาณ และกำลังแรงงานของตน

5. เลือกปัญหาโดยคำนึงถึงสภาพแวดล้อมที่จะเอื้ออำนวยต่อการทำวิจัย อันได้แก่

5.1 ปัญหานั้นจะได้รับความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องมากน้อยแค่ไหน

5.2 ปัญหานั้นมีอุปกรณ์หรือเครื่องมือที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลหรือไม่ ถ้าไม่มีจะสามารถสร้างขึ้นเองได้หรือไม่

5.3 ปัญหานั้นมีแหล่งวิชาการที่จะให้ค้นคว้าหรือไม่

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2539 : 13) ได้กล่าวถึง การอบรมเพื่อสร้างดุลยภาพของการสร้างนักวิจัยใหม่ดังนี้

1. ต้องมองและศึกษาสนใจในทฤษฎีของศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและให้ความสำคัญมากขึ้น

2. ต้องปรับเปลี่ยนเนื้อหาวิชากับวิธีการให้ทันสมัย

3. ต้องมีความสามารถในเรื่องเทคนิคการวิจัย ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

4. ต้องสร้างนักวิจัยที่สามารถบริหารกิจกรรมเสริมหลักสูตร นอกเหนือจากหลักสูตรตามลายลักษณ์อักษรได้อย่างมีระบบ

5. ต้องสร้างความเป็นนักวิจัยโดยการปฏิบัติจริงกับนักวิจัยที่มีประสบการณ์ เพื่อเกิดปฏิสัมพันธ์นั่นคือตัวอาจารย์เป็นสำคัญ

6. ต้องปฏิบัติให้มากและเข้มข้นนอกเหนือจากทฤษฎี

7. ต้องสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่โดยการปฏิบัติจริง ทำวิจัยจริง

8. ต้องปฏิรูปหลักสูตรและส่งเสริมสมรรถภาพของนักวิจัย

การนำผลงานวิจัยไปใช้และการเผยแพร่ผลงานวิจัย

งานวิจัยไม่ว่าจะเป็นการวิจัยพื้นฐาน (Basic Research) หรือการวิจัยประยุกต์ (Applied Research) ย่อมสามารถนำไปใช้ได้ ในการนำไปใช้นั่นขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการวิจัยเป็นสำคัญ สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ในฐานะที่อาจารย์และผู้ช่วยวิชาการที่อยู่ในสถาบันอุดมศึกษาเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการพัฒนาการศึกษาและสังคม จำเป็นต้องสนใจ ติดตามศึกษาหาความรู้ ความก้าวหน้าใหม่ ๆ ทางการศึกษา ซึ่งอาจทำได้หลายลักษณะ อาทิ การติดตามโดยการอ่านงานวิจัยต่าง ๆ การทำงานวิจัยทางด้านการศึกษา และการใช้ผลงานวิจัยทางการศึกษาทั้งหมด ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ศึกษาในสามลักษณะใหญ่ คือ ทำให้เกิดความรู้และแนวคิดใหม่ ทำให้เกิดการปฏิบัติใหม่และทำให้เกิดการสร้างสรรค์งานวิจัยใหม่ ๆ ขึ้นได้ (ไพฑูรย์ สินลารัตน์. 2525 : 10-11) จากการสำรวจการนำผลงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยไปใช้ พบว่า งานวิจัยจำนวน 210 โครงการ มีงานวิจัยร้อยละ 43.7 ได้นำไปใช้โดยอาจารย์มหาวิทยาลัยที่ทำโครงการวิจัยนั่นเอง และร้อยละ 29.8 ยังไม่ได้นำไปใช้และที่เหลือไม่ทราบว่าได้นำไปใช้หรือไม่ (มาณี สมิธิสัมพันธ์และคณะ. 2521)

การที่ผลงานวิจัยถูกนำไปใช้และมีผู้อ่านงานวิจัยน้อย ส่วนหนึ่งมาจากการเผยแพร่ผลงานวิจัยยังไม่ประสบผลสำเร็จ ซึ่งฝ่ายวิจัย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้จัดสัมมนาระหว่างผู้วิจัยและผู้ใช้ผลงานวิจัย สรุปปัญหาเกี่ยวกับผู้ใช้ผลงานวิจัยได้ว่า มีปัญหาเกี่ยวกับการอ่านผลงานวิจัยไม่เข้าใจและมีปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ในการใช้ผลงานวิจัย (ฝ่ายวิจัย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2525 : 27) ดังนั้น ความสามารถในการอ่านผลงานวิจัยจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ที่มีผลต่อการใช้ผลงานวิจัย ซึ่งจินตนา สุทธิจินดา (2525 : 22) ได้สรุปความรู้พื้นฐานต่าง ๆที่ผู้อ่านงานวิจัยจะต้องมีคือ

1. ความรู้พื้นฐานทางการศึกษา การวิจัยเกี่ยวกับศาสตร์อย่างหนึ่งคือการศึกษา ซึ่งจะต้องมีภาษาเฉพาะในการสื่อความหมายเพื่อให้สื่อความหมายได้ง่าย สะดวก ดังนั้น ผู้อ่านรายงานการวิจัยทางการศึกษา จะต้องมีความรู้พื้นฐานทางการศึกษา เข้าใจศัพท์ทางการศึกษา เพื่อให้เข้าใจเรื่องได้ถ่องแท้

2. ความรู้ทางการวิจัย ในการที่จะเข้าใจเรื่องที่จะศึกษาจากงานวิจัย จะต้องทราบภาษาและวิธีการทางวิจัย ตลอดจนคำศัพท์หรือภาษาที่ใช้ในการวิจัย คำศัพท์ทางการวิจัยมักเป็นคำศัพท์เฉพาะตัว ผู้ที่ไม่มีความรู้พอหรือไม่เคยผ่านสายตามาก่อนอาจไม่เข้าใจ

3. ความรู้ทางสถิติ ในการอ่านรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ ผู้อ่านจำเป็นจะต้องมีความรู้ทางสถิติ และขั้นตอนการวิจัย นอกจากนี้ยังพบว่าในทุกขั้นตอนของการวิจัย มีสถิติเข้ามาเกี่ยวข้องเสมอ

การเผยแพร่ผลงานวิจัยก็เป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่มีผลต่อการใช้ผลงานวิจัย ทั้งนี้เพราะการเผยแพร่งานวิจัยเป็นช่องทางให้ผู้ใช้ผลงานวิจัยได้รู้จัก และได้รับการถ่ายทอดผลงานวิจัยเรื่องต่าง ๆ การเผยแพร่หรือการถ่ายทอดค้นพบจากงานวิจัยนั้น อาจจะเป็นการบอกเล่า ซึ่งมีลักษณะเป็นทางการกับผู้ฟังกลุ่มใหญ่ หรือการอ่านรายงานการวิจัยทั้งที่เป็นรูปเอกสาร งานวิจัย วารสาร วิทยานิพนธ์ และอื่น ๆ ในเรื่องการเผยแพร่งานวิจัยนี้ ญาดา ดาวพลังพรหม (2527 : 219) ได้ทำการศึกษาเรื่องการเผยแพร่ผลงานวิจัย : ปัญหาของผู้เผยแพร่และความต้องการของผู้รับผลจาการศึกษาพบว่า

1. สถานภาพของการเผยแพร่ผลงานวิจัยทางการศึกษาด้านการผลิตวารสารหรือสิ่งพิมพ์กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่เป็นนักวิชาการศึกษา ครู อาจารย์ และผู้สนใจงานวิจัย การจัดพิมพ์ส่วนใหญ่เป็นรูปของวารสาร โดยอาศัยงบประมาณแผ่นดิน มีการติดต่อขอผลงานวิจัยจากเจ้าของโดยตรง และไม่มีค่าตอบแทนแก่เจ้าของผลงาน และยังไม่เคยมีการประเมินผลงานการเผยแพร่

2. ปัญหาในการจัดการเผยแพร่ผลงานวิจัยการศึกษา ในรูปแบบของวารสารหรือสิ่งพิมพ์นั้น จะมีในด้านบุคลากร งบประมาณ แหล่งพิมพ์มากที่สุด

3. สภาพการเผยแพร่ผลงานวิจัย กับความต้องการเผยแพร่ผลงานวิจัยการศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด คือต้องการให้มีหน่วยงานกลางรับผิดชอบการเผยแพร่ผลงานวิจัยการศึกษาไปยังห้องสมุดต่าง ๆ และมีหน่วยงานกลางติดตามและเก็บรวบรวมผลงานวิจัย

4. ความต้องการการเผยแพร่ผลงานวิจัยของผู้รับผลงานวิจัยส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน แต่ผู้รับผลงานวิจัยมีความต้องการผลงานวิจัยเกี่ยวกับแก้ปัญหาในหน่วยงานและต้องการผลงานวิจัยเต็มรูปที่มีการอธิบายวิธีการวิจัยอย่างละเอียด และครูระดับโรงเรียนต้องการให้มีหน่วยงานทำหน้าที่สังเคราะห์ผลงานวิจัยให้เป็นภาษาง่าย ๆ

ศศิธร พีรภูติ (2523 : 189) ได้ทำการวิจัยเรื่องการสำรวจปัญหาในการใช้ผลงานวิจัยของผู้บริหารมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานครพบว่า

1. ปัญหาในการใช้ผลงานวิจัยคือ ลักษณะการบริหารที่เป็นอยู่ไม่ได้เน้นความสำคัญของผลการวิจัย แม้ว่าจะมีผลการวิจัยอยู่แล้ว การบริหารก็ยังคงทำไปตามแบบแผนและกฎหมาย โดยไม่ต้องปรับปรุงให้เหมาะสมตามผลการวิจัย และปัญหารองลงมาคือ ผลการวิจัยไม่สามารถช่วยแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ทันท่วงที

2. ผู้บริหารที่มีสถาบันที่สังกัด ตำแหน่ง คุณวุฒิ และประสบการณ์ต่างกันที่ปัญหาในการใช้ผลงานวิจัยไม่แตกต่างกัน ในด้านสาขาวิชาการพบว่าผู้บริหารที่อยู่ในสาขามนุษยศาสตร์มีปัญหาในการใช้ผลงานวิจัยมากกว่าผู้บริหารที่อยู่ในสาขาสังคมศาสตร์และสาขาวิทยาศาสตร์

3. ผู้บริหารที่อยู่สถาบัน สาขาวิชา และมีตำแหน่งต่างกัน มีปริมาณการใช้ผลงานวิจัยไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านคุณวุฒิและประสบการณ์ พบว่า ผู้บริหารที่มีคุณวุฒิปริญญาเอกมีปริมาณการใช้ผลงานวิจัยมากกว่าผู้บริหารที่คุณวุฒิปริญญาโท และผู้บริหารที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า10 ปี มีปริมาณการใช้ผลงานวิจัยมากกว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์ 5-10 ปี และน้อยกว่า 5 ปี

4. ผู้บริหารตำแหน่งเหมือนกัน แต่อยู่ในมหาวิทยาลัยที่ต่างกัน มีปัญหาและปริมาณการใช้ผลงานวิจัยไม่แตกต่างกัน

นอกจากนั้น การนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อประกอบการสอนเป็นโอกาสที่ทำให้อาจารย์ได้มีการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ใหม่ ๆ เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาและกระตุ้นความรู้ในวิชาการในสาขาของตนตลอดเวลา มิลเลอร์ (Miller. 1979 : 55) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า การเรียนรู้ของบุคคลเพื่อสะสมเป็นความรู้หรือประสบการณ์มากขึ้น ถือได้ว่าบุคคลนั้นได้เดิบโตขึ้นเรื่อย ๆ และในที่สุดก็กลายเป็นเรื่องของการพัฒนาของแต่ละคนไป ประกอบกับบุคคลจะเรียนรู้โดยผ่านการกระทำและการใช้ทักษะความสามารถต่าง ๆ ซึ่งเป็นผลทำให้เกิดประสบการณ์ ซึ่งจะเป็นบทเรียนสำหรับการปฏิบัติครั้งต่อไปในอนาคต ยิ่งกว่านั้นบุคคลมักจะเรียนรู้เพราะคิดว่าการเรียนรู้ทำให้อนาคตดนดีขึ้น

จึงอาจกล่าวได้ว่างานวิจัยเป็นภารกิจหลักประการหนึ่งของสถาบันอุดมศึกษาที่มีความสำคัญในการก่อให้เกิดองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสถาบันและตอบสนองการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เป็นปัจจัยของกระบวนการพัฒนาซึ่งต้องอาศัยกลุ่มคนหลายกลุ่มมาจากหลายสาขาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่วนในการดำเนินการวิจัยนั้น ต้องตั้งวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่แท้จริง ประเด็นที่ต้องการทำวิจัยเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในกระบวนการพัฒนาและผู้บังคับบัญชาหรือหน่วยงานจะต้องเป็นผู้มองการณ์ไกลในการวางแผนพร้อมทั้งสนับสนุนภาระงานด้านการวิจัยให้เกิดขึ้นอย่างจริงจัง ด้วยการจัดสภาพแวดล้อม บรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการวิจัย การเพิ่มศักยภาพในด้านความรู้ กำลังทุนทรัพย์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย รวมทั้งอุปกรณ์ต่าง ๆ ในการสนับสนุนส่งเสริมให้ภารกิจด้านการวิจัยสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถาบัน และสังคมต่อไป

การสนับสนุนของผู้บริหารและสถาบัน

ในสถาบันอุดมศึกษาที่มีภารกิจทางด้านการวิจัยนั้นผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชาที่เห็นความสำคัญของการวิจัยต้องตระหนักถึงการสร้างมาตรการที่จะส่งเสริมกิจกรรมการวิจัยให้แพร่หลายในหมู่อาจารย์ ข้าราชการ ซึ่งไม่เพียงแต่จะเป็นประโยชน์ในด้านการบริหารสถาบันเท่านั้น แต่ยังเป็นประโยชน์ในด้านการส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในเรื่องนี้ เบลก มูตัน และวิลเลียมส์ (Blake and Williams. 1981 : 30) ได้กล่าวถึงกิจกรรมหรือภารกิจที่สำคัญของผู้บริหาร ซึ่งเป็นดัชนีบ่งชี้ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการประการหนึ่งคือ การส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดบรรยากาศในการวิจัยเพื่อให้งานวิจัยมีคุณภาพสูง ซึ่งพัทยา สายหู (2522 : 4 - 11) ได้ให้ความเห็นว่าการส่งเสริมการวิจัยในหมู่อาจารย์จะต้องสร้างแรงจูงใจใน 2 ลักษณะ คือ

1. แรงจูงใจภายนอก คือ การสนับสนุนปัจจัยต่าง ๆ ให้เพียงพอสำหรับผู้ที่ต้องการทำการวิจัย เช่น เวลา ความรู้ เทคนิคการวิจัย และสิ่งตอบแทน

2. แรงจูงใจภายใน คือ การตระหนักถึงความหมาย และความจำเป็นของการวิจัยว่ามีปัญหาที่ต้องตอบและมีความปรารถนาที่จะรู้คำตอบ ดังนั้น จุดเริ่มต้นของการวิจัยก็คือการรู้สึกว่ามีความต้องการอยากรู้ ซึ่งเป็นก้าวแรกของการวิจัย ส่วนก้าวที่สองคือต้องการรู้ให้แน่ชัดด้วยการลงมือค้นคว้าเอง มูมอ (Moomaw. 1984 : 22-28) ได้กล่าวถึง การบริหารงานที่จะนำไปสู่ความสำเร็จว่า การบริหารต้องมีความกระจ่างและชัดเจนในเป้าหมายที่แท้จริงของสถาบันต้องสนับสนุนในความคิดใหม่ ๆ ให้มีการศึกษาทดลองและสิ่งประดิษฐ์ นอกจากนั้นยังต้องสนับสนุนภารกิจด้านการวิจัยโดยกำหนดและให้ความสำคัญกับนโยบายการวิจัย การพัฒนาอาจารย์ด้านการวิจัย การสนับสนุนเงินทุนการวิจัยและการส่งเสริมให้ทำการวิจัย

องค์กรวิจัยและหน่วยงานสนับสนุน

การจัดตั้งฝ่ายวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาเป็นการแสดงถึงเจตนารมณ์ของสถาบันที่ให้ความสำคัญกับงานวิจัย ซึ่งมีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการวิจัยโดยตรง ในการศึกษาให้ความสนใจและเข้าใจปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่องานวิจัยอย่างจริงจัง ขณะเดียวกันก็เข้าใจงานบริหารซึ่งมีรูปแบบของการจัดเป็นลักษณะขององค์กรที่ดีนำไปสู่การส่งเสริม และพัฒนางานวิจัยได้อย่างกว้างขวางมากขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ให้ปฏิบัติงานวิจัยเป็นหน้าที่พิเศษเฉพาะของหน่วยงาน มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดผลงานวิจัยขึ้นมาในสาขาวิชาการเฉพาะสาขาใดสาขาหนึ่ง หรือเพื่อค้นคว้าวิจัยในปัญหาเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่งซึ่งอาจคาบเกี่ยวในหลายสาขาวิชา (2) เพื่อให้หน่วยบริการงานวิจัยของคณาจารย์ทั่วไป โดยองค์กรหรือหน่วยงานวิจัยนี้ต้องจัดหาอุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวกในการวิจัยต่าง ๆ มากขึ้น นอกจากนั้น ในสถาบันอุดมศึกษา

ควรจัดให้มีหน่วยงานพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการเกื้อกูลต่อการทำงานวิจัยให้มีประสิทธิภาพอีกด้วยเช่นกัน

สถาบันอุดมศึกษาควรจัดสภาพบรรยากาศหรือระดมทรัพยากรการวิจัยที่มีอยู่ให้การสนับสนุนเพื่อให้เกิดบรรยากาศในการทำงานวิจัย และดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง ในด้านนี้ พัทยา สายหู (2525 : 12-16) ได้เสนอว่าควรจัดตั้งหน่วยงานหรือองค์การวิจัยเพื่อทำหน้าที่ประสานงานและให้การสนับสนุนในการทำงานวิจัย เพื่อให้เกิดผลงานวิจัยในสาขาวิชาการเฉพาะหรือสาขาใดสาขาหนึ่ง โดยทำการค้นคว้าปัญหาเฉพาะเรื่องหรืออาจศึกษาในหลายสาขาวิชา และมีโครงการที่เป็นปัจจัยในการทำงานวิจัยให้มีประสิทธิภาพ สุภางค์ จันทวานิช (2524 : 22-25) กล่าวว่า การสร้างบรรยากาศที่เกื้อกูลต่อการวิจัยนั้นประกอบด้วยปัจจัยหลัก คือ นักวิจัยและหน่วยงาน ดังนี้

1. ปัจจัยที่เกี่ยวกับนักวิจัย
   1.1 ความรอบรู้ในเรื่องระบบการศึกษา
   1.2 ความรอบรู้ในสังคมศาสตร์บางด้าน
   1.3 ความรอบรู้เกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัย
   1.4 ความรอบรู้ในเชิงทฤษฎี
   1.5 ความสามารถในการถ่ายทอดผลการวิจัย
   1.6 ความสามารถในเชิงวิเคราะห์วิจัย

2. ปัจจัยเกี่ยวกับหน่วยงาน ในแง่นี้มีสองประเภทย่อยคือ โครงสร้างของหน่วยงานและระบบบริหารของหน่วยงานวิจัย ดังนี้

2.1 โครงสร้างของหน่วยงาน หน่วยงานวิจัยที่มีประสิทธิภาพต้องมีโครงสร้างที่ให้ปัจจัยป้อนเข้าในแง่ต่อไปนี้

   2.1.1 มีศูนย์ข้อมูลพื้นฐานที่ดี และพร้อมที่จะนำข้อมูลมาใช้ได้
   2.1.2 มีเอกสารและวรรณคดีที่เกี่ยวข้องเพียงพอสำหรับการทำวิจัยแต่ละเรื่อง
   2.1.3 มีคณะวิจัยที่ได้รับการฝึกฝนมาอย่างดี

2.2 ระบบบริหารของหน่วยงาน

   2.2.1 มีการจัดหาและกระจายบุคลากรที่มีความสามารถตลอดจนทรัพยากรต่าง ๆ สำหรับการวิจัยอย่างเหมาะสม
   2.2.2 มีการแบ่งแรงงานและความรับผิดชอบอย่างเหมาะสม
   2.2.3 มีผู้นำที่มีประสิทธิภาพสูง
   2.2.4 มีช่องทางหรือเครือข่ายสำหรับการเผยแพร่และติดต่อในการวิจัยได้ดี

บทที่ 3
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยเรื่องปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับทัศนะต่อการทำงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวร ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามสาระดังนี้คือ การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า การเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดกระทำข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยอาจารย์ประจำ (สาย ก.) ของมหาวิทยาลัยนเรศวร ปีการศึกษา 2543 จำนวน 433 คน ในการวิจัยนี้ได้นำจำนวนประชากรทั้งหมดมาใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 3 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวร
จำแนกตามกลุ่มคณะ

คณะวิชา	ประชากร / กลุ่มตัวอย่าง
กลุ่มคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	92
คณะศึกษาศาสตร์	39
กลุ่มคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	
คณะเกษตรศาสตร์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	37
คณะวิทยาศาสตร์	57
คณะวิศวกรรมศาสตร์	71
กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ	
คณะเภสัชศาสตร์	55
คณะพยาบาลศาสตร์	12
คณะแพทยศาสตร์	38
คณะสหเวชศาสตร์	16
คณะทันตแพทยศาสตร์	16
รวม	433

ที่มา : กองการเจ้าหน้าที่ มหาวิทยาลัยนเรศวร (กันยายน 2543)

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบเกี่ยวกับรายละเอียดส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของไลเคิร์ท เกี่ยวกับปัจจัยที่คาดว่าจะส่งผลต่อทัศนะในการทำวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวร จำนวน 55 ข้อ ได้แก่

1. คุณลักษณะของอาจารย์ทางการวิจัย ประกอบด้วย
   - ความรู้ทางการวิจัย ได้แก่ ข้อ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10
2. แรงจูงใจในการทำงานวิจัย ประกอบด้วย
   - ปัจจัยกระตุ้น ได้แก่ ข้อ 11, 14, 15, 16, 17, 21
   - ปัจจัยค้ำจุน ได้แก่ ข้อ 12, 13, 18, 19, 20
3. การพัฒนาตนเองของอาจารย์ทางการวิจัย ประกอบด้วย
   - การเข้าร่วมฝึกอบรมและสัมมนาวิจัย ได้แก่ ข้อ 24, 25
   - การศึกษาดูงาน ได้แก่ ข้อ 28
   - การติดตามข่าวสารและผลงานวิจัย ได้แก่ ข้อ 22, 23
   - การร่วมทำโครงการวิจัย ได้แก่ ข้อ 26, 27
4. การสนับสนุนของผู้บริหาร ประกอบด้วย
   - การกำหนดและให้ความสำคัญกับนโยบายการวิจัย ได้แก่ ข้อ 29, 31, 33, 36, 37, 39
   - การสนับสนุนเงินทุนอุดหนุนการวิจัย ได้แก่ ข้อ 30, 34, 40
   - การส่งเสริมการทำวิจัย ได้แก่ ข้อ 32, 35, 38
5. ทัศนะต่อการทำงานวิจัย ประกอบด้วย
   - การตระหนักในคุณค่าของการวิจัย ความอยากรู้อยากเห็น ความสุขต่อการค้นคว้าสิ่งใหม่ ความมุ่งหวังหรือต้องการจะทำอะไรให้สำเร็จ ความกระตือรือร้นในการแสวงหาข้อเท็จจริง การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การวิพากษ์วิจารณ์ด้วยหลักเหตุผล และความรอบคอบในการตัดสินใจ ได้แก่ ข้อ 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55

ผู้วิจัยได้กำหนดค่าน้ำหนักของคะแนน ดังนี้

ถ้าเป็นประโยคนิมาน	ถ้าเป็นประโยคนิเสธ		
คะแนน 5	คะแนน 1	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
คะแนน 4	คะแนน 2	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
คะแนน 3	คะแนน 3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
คะแนน 2	คะแนน 4	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
คะแนน 1	คะแนน 5	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

เกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยของคะแนนน้ำหนักคำตอบ กำหนดดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 4.55 – 5.00	หมายถึง	มีความเห็นด้วยมากที่สุด
ค่าคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.55 – 4.54	หมายถึง	มีความเห็นด้วยมาก
ค่าคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.55 – 3.54	หมายถึง	มีความเห็นด้วยปานกลาง
ค่าคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.55 – 2.54	หมายถึง	มีความเห็นด้วยน้อย
ค่าคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 – 1.54	หมายถึง	มีความเห็นด้วยน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด ให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมอย่างเสรี เพื่อนำไปใช้ประกอบในการอภิปรายผล

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานวิจัย ทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของอาจารย์ทางการวิจัย แรงจูงใจในการทำงานวิจัย การพัฒนาตนเองของอาจารย์ทางการวิจัย ตลอดจนการสนับสนุนของผู้บริหาร

2. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยอาศัยข้อมูลและกรอบแนวคิดที่พัฒนาจากการศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตรวจสอบความสมบูรณ์ของเครื่องมือให้ข้อคำถามมีรายละเอียดครอบคลุมตัวแปรต่าง ๆ ที่นำมาศึกษา

3. ศึกษาวิธีสร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าตามวิธีการของไลเคิร์ท (Likert) จากการสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยของ ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2528 : 156-159) และพวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2535 : 114-115)

4. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนอต่อประธาน และกรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ เพื่อพิจารณาความครอบคลุมในเนื้อหาและสำนวนภาษาของข้อคำถามในแบบสอบถามให้ชัดเจน

5. ปรับปรุงคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเรียบร้อยแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ตรวจสอบแก้ไขสำนวนภาษาของคำถามในแบบสอบถามให้ชัดเจนและตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) แล้วจึงนำแบบสอบถามไปปรับปรุงแก้ไขตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ จากนั้น นำเสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความชัดเจน และความสมบูรณ์อีกครั้งก่อนที่จะนำแบบสอบถามออกทดลองใช้ (Try-Out) กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 คน

6. นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาภายหลังจากทดลองใช้แล้ว และเป็นแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์มาตรวจสอบให้คะแนนตามน้ำหนักตัวเลือกที่ได้กำหนดไว้ เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ด้วยการหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ คือ ใช้ร้อยละ 25 ของกลุ่มสูง และร้อยละ 25 ของกลุ่มต่ำ โดยใช้ t-test (Edward. 1957 : 152) เลือกข้อคำถามที่มีค่า t ตั้งแต่ 1.711 ขึ้นไป ซึ่งถือว่ามีค่าอำนาจจำแนกอยู่ในเกณฑ์สูง เป็นข้อคำถามที่นำมาใช้ในการวิจัย

7. วิเคราะห์ความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟ่า (Coefficient Alpha) ของครอนบาค (Cronbach. 1984 : 169)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและดำเนินการจัดกระทำข้อมูลดังนี้

1. ขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ถึงอธิการบดีมหาวิทยาลัยนเรศวร เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. นำแบบสอบถามพร้อมหนังสือของบัณฑิตวิทยาลัยส่งไปสอบถามอาจารย์ประจำสาย ก. โดยขอความร่วมมือจากคณะให้รวบรวมแบบสอบถามกลับคืน จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไป 433 ฉบับ ได้รับกลับคืน 349 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 80.60

3. นำแบบสอบถามทั้งหมดที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ กำหนดรหัสสำหรับข้อมูล นำข้อมูลทั้งหมดไปวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ในการคำนวณค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และทดสอบความสัมพันธ์เชิงพยากรณ์ โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและหาค่าสถิติต่าง ๆ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ทางสถิติสำหรับสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Sciences) ช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ

1.ศึกษาปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับทัศนะต่อการทำงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวร โดยหาค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.ศึกษาความสัมพันธ์เชิงพยากรณ์ระหว่างเพศ อายุราชการ วุฒิทางการศึกษา ตำแหน่งทางวิชาการ คณะที่สังกัด คุณลักษณะของอาจารย์ทางการวิจัย แรงจูงใจในการทำงานวิจัย การพัฒนาตนเองของอาจารย์ทางการวิจัย การสนับสนุนของผู้บริหาร การไม่เคยทำการวิจัย การคิดจะทำการวิจัย และการเคยทำการวิจัย กับทัศนะต่อการทำงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวร โดยการทดสอบความสัมพันธ์เชิงพยากรณ์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 หาค่าคะแนนเฉลี่ย (Arithmetic Mean หรือ $\bar{X}$)

1.2 หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

2.1 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายชื่อใช้ ที-เทสต์ (t-test) เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มสูงกับกลุ่มต่ำ

2.2 หาค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถาม (Reliability) ใช้สัมประสิทธิ์แอลฟ่า (α - Coefficient) คำนวณจากสูตรครอนบาค (Cronbach. 1984 : 169)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 ทดสอบความสัมพันธ์เชิงพยากรณ์โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

บทที่ 4
การวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ดังนี้

N	แทน	จำนวนประชากร
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน t – distribution
F	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน F - distribution
R	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน	อำนาจในการพยากรณ์หรือเปอร์เซนต์ในการพยากรณ์
Se_b	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์การพยากรณ์
b	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
$\acute{\imath}$	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
a	แทน	ค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
X_1	แทน	เพศ
X_2	แทน	อายุราชการ
X_3	แทน	วุฒิทางการศึกษา
X_4	แทน	ตำแหน่งทางวิชาการ
X_5	แทน	คณะที่สังกัด
X_6	แทน	คุณลักษณะของอาจารย์ทางการวิจัย
X_7	แทน	แรงจูงใจในการทำงานวิจัย
X_8	แทน	การพัฒนาตนเองของอาจารย์ทางการวิจัย
X_9	แทน	การสนับสนุนของผู้บริหาร
X_{10}	แทน	การไม่เคยทำการวิจัย
X_{11}	แทน	การเคยทำการวิจัย
X_{12}	แทน	การคิดว่าจะทำการวิจัย
y	แทน	ทัศนะต่อการทำงานวิจัย
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอเป็น 3 ตอน ซึ่งจะนำเสนอตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การศึกษาปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับทัศนะต่อการทำงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวร ได้แก่ คุณลักษณะของอาจารย์ทางการวิจัย แรงจูงใจในการทำงานวิจัย การพัฒนาตนเองของอาจารย์ทางการวิจัย และการสนับสนุนของผู้บริหาร

ตอนที่ 3 การศึกษาความสัมพันธ์เชิงพยากรณ์ระหว่างเพศ อายุราชการ วุฒิทางการศึกษา ตำแหน่งทางวิชาการ คณะที่สังกัด คุณลักษณะของอาจารย์ทางการวิจัย แรงจูงใจในการทำงานวิจัย การพัฒนาตนเองของอาจารย์ทางการวิจัย การสนับสนุนของผู้บริหาร การไม่เคยทำการวิจัย การคิดจะทำการวิจัย และการเคยทำการวิจัย กับทัศนะต่อการทำงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวร

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังแสดงในตาราง 3 - 4

ตาราง 4 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตัวแปร	ค่าความถี่	
	N	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	146	41.8
1.2 หญิง	203	58.2
2. อายุราชการ		
2.1 1 - 5 ปี	211	60.5
2.2 6 – 10 ปี	64	18.3
2.3 11 - 15 ปี	12	3.4
2.4 16 - 20 ปี	15	4.3
2.5 21 ปีขึ้นไป	47	13.5
3. วุฒิทางการศึกษา		
3.1 ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	43	12.3
3.2 ปริญญาโทหรือเทียบเท่า	243	69.6
3.3 ปริญญาเอกหรือเทียบเท่า	63	18.1
4. ตำแหน่งทางวิชาการ		
4.1 อาจารย์	251	71.9
4.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์	68	19.5
4.3 รองศาสตราจารย์	30	8.6
4.4 ศาสตราจารย์	-	-
5. คณะที่สังกัด		
5.1 กลุ่มคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	106	30.4
5.2 กลุ่มคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	133	38.1
5.3 กลุ่มคณะวิทยาศาสตร์สุขภาพ	110	31.5

จากตาราง 4 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ อายุราชการ วุฒิทางการศึกษา ตำแหน่งทางวิชาการ และคณะที่สังกัด เมื่อคิดเฉลี่ยเป็นร้อยละพบว่า

เพศ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 203 คน คิดเป็นร้อยละ 58.2 เป็นเพศชาย คือ 146 คน คิดเป็นร้อยละ 41.8

อายุราชการ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุราชการ 1-5 ปี จำนวน 211 คน คิดเป็นร้อยละ 60.5 อายุราชการ 6-10 ปี จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 18.3 อายุราชการ 21 ปีขึ้นไป จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 13.5 อายุราชการ 16-20 ปี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 4.3 และอายุราชการ 11-15 ปี มีจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.4

วุฒิทางการศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีวุฒิปริญญาโทหรือเทียบเท่า จำนวน 243 คน คิดเป็นร้อยละ 69.6 รองลงมาเป็นวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 18.1 และวุฒิปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 12.3

ตำแหน่งทางวิชาการ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นอาจารย์ จำนวน 251 คน คิดเป็นร้อยละ 71.9 รองลงมาเป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์ จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 19.5 และรองศาสตราจารย์ จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 8.6

คณะที่สังกัด ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่กลุ่มคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 38.1 รองลงมากลุ่มคณะวิทยาศาสตร์สุขภาพ จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 31.5 และกลุ่มคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 30.4

ตาราง 5 ประสบการณ์ในการทำการวิจัย

ประสบการณ์ในการทำการวิจัย	ค่าความถี่	
	N	ร้อยละ
1. ไม่เคยทำการวิจัย และไม่คิดจะทำเนื่องจาก		
1.1 ไม่มีเวลาเพียงพอ		
1.1.1 ใช่	10	2.9
1.1.2 ไม่ใช่	1	.3
1.1.3 ไม่ตอบ	338	96.8
1.2 ขั้นตอนการทำวิจัยยุ่งยาก		
1.2.1 ใช่	1	.3
1.2.2 ไม่ใช่	7	2
1.2.3 ไม่ตอบ	341	97.7
1.3 ขาดผู้ให้คำปรึกษาทางการวิจัย		
1.3.1 ใช่	1	.3
1.3.2 ไม่ใช่	7	2
1.3.3 ไม่ตอบ	341	97.7
1.4 ไม่มีความจำเป็นที่จะนำผลการวิจัยไปใช้		
1.4.1 ใช่	1	.3
1.4.2 ไม่ใช่	7	2
1.4.3 ไม่ตอบ	341	97.7
1.5 อื่น ๆ		
1.5.1 ใช่	1	.3
1.5.2 ไม่ใช่	8	2.3
1.5.3 ไม่ตอบ	340	97.4
2. ไม่เคยทำการวิจัย และคิดจะทำเนื่องจาก		
2.1 ขอตำแหน่งทางวิชาการ		
2.1.1 ใช่	86	24.6
2.1.2 ไม่ใช่	37	10.6
2.1.3 ไม่ตอบ	226	64.8
2.2 นำผลงานวิจัยไปใช้ปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน		
2.2.1 ใช่	96	27.5
2.2.2 ไม่ใช่	27	7.7
2.2.3 ไม่ตอบ	226	64.8

ตาราง 5 (ต่อ)

ประสบการณ์ในการทำการวิจัย	ค่าความถี่	
	N	ร้อยละ
2.3 สนองความใฝ่รู้ของตนเอง		
2.3.1 ใช่	105	30.1
2.3.2 ไม่ใช่	18	5.2
2.3.3 ไม่ตอบ	226	64.8
2.4 สนองความต้องการของมหาวิทยาลัย		
2.4.1 ใช่	63	18.1
2.4.2 ไม่ใช่	60	17.2
2.4.3 ไม่ตอบ	226	64.8
2.5 อื่น ๆ		
2.5.1 ใช่	20	5.7
2.5.2 ไม่ใช่	101	28.9
2.5.3 ไม่ตอบ	228	65.3
3. เคยทำวิจัย และพบปัญหา/อุปสรรคในการทำวิจัยใดบ้าง		
3.1 งบประมาณไม่เพียงพอ		
3.1.1 ใช่	128	36.7
3.1.2 ไม่ใช่	88	25.2
3.1.3 ไม่ตอบ	133	38.1
3.2 ขาดวัสดุอุปกรณ์ประกอบการทำวิจัย		
3.2.1 ใช่	101	28.9
3.2.2 ไม่ใช่	116	33.2
3.2.3 ไม่ตอบ	132	37.8
3.3 ไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้อง		
3.3.1 ใช่	61	18.3
3.3.2 ไม่ใช่	153	43.8
3.3.3 ไม่ตอบ	132	37.8
3.4 ขาดความรู้ด้านเทคนิควิธีวิจัย		
3.4.1 ใช่	69	19.8
3.4.2 ไม่ใช่	148	42.4
3.4.3 ไม่ตอบ	132	37.8
3.5 อื่น ๆ		
3.5.1 ใช่	82	23.5
3.5.2 ไม่ใช่	135	38.7
3.5.3 ไม่ตอบ	132	37.8

จากตาราง 5 แสดงว่า ประสบการณ์ในการทำการวิจัย เมื่อคิดเฉลี่ยเป็นร้อยละ พบว่า

อาจารย์ที่ไม่เคยทำการวิจัย และไม่คิดจะทำวิจัย เนื่องจากไม่มีเวลาเพียงพอ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.9 ขั้นตอนการทำวิจัยยุ่งยาก ขาดผู้ให้คำปรึกษาทางการวิจัย ไม่มีความจำเป็นที่จะนำผลการวิจัยไปใช้ และอื่น ๆ จำนวนอย่างละ 1 คน คิดเป็นร้อยละ .3

อาจารย์ที่ไม่เคยทำการวิจัย และคิดจะทำวิจัย เนื่องจากขอตำแหน่งทางวิชาการ จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 24.6 นำผลงานวิจัยไปใช้ปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 27.5 สนองความใฝ่รู้ของตนเอง จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 30.1 สนองความต้องการของมหาวิทยาลัย จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 18.1 และอื่น ๆ จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 5.7

อาจารย์ที่เคยทำวิจัย และพบปัญหา/อุปสรรคในการทำวิจัย เนื่องจากงบประมาณไม่เพียงพอ จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 36.7 ขาดวัสดุอุปกรณ์ประกอบการทำวิจัย จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 28.9 ไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้อง จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 18.3 ขาดความรู้ด้านเทคนิควิธีวิจัย จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 19.8 และอื่น ๆ จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 23.5

ตอนที่ 2 การศึกษาปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับทัศนะต่อการทำงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวร ได้แก่ คุณลักษณะของอาจารย์ทางการวิจัย แรงจูงใจในการทำงานวิจัย การพัฒนาตนเองของอาจารย์ทางการวิจัย และการสนับสนุนของผู้บริหาร ดังแสดงในตาราง 6 – 11

ตาราง 6 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัจจัยที่สัมพันธ์กับทัศนะต่อการทำงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวร ในแต่ละด้านและรวมทุกด้าน

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการทำงานวิจัย	อาจารย์ประจำสาย ก. (N = 349)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเห็นด้วย
1. คุณลักษณะของอาจารย์ทางการวิจัย	3.57	0.72	มาก
2. แรงจูงใจในการทำงานวิจัย	3.73	0.51	มาก
3. การพัฒนาตนเองของอาจารย์ทางการวิจัย	3.27	0.87	ปานกลาง
4. การสนับสนุนของผู้บริหาร	2.78	0.70	ปานกลาง
รวม	3.32	0.47	ปานกลาง

จากตาราง 6 แสดงว่า อาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวรเห็นด้วยกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับทัศนะต่อการทำงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวรโดยรวมระดับปานกลาง เมื่อจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยด้านคุณลักษณะของอาจารย์ทางการวิจัย และด้านแรงจูงใจในการทำงานวิจัยที่อาจารย์เห็นด้วยมาก ส่วนปัจจัยด้านการพัฒนาตนเองของอาจารย์ทางการวิจัย และด้านการสนับสนุนของผู้บริหารที่อาจารย์เห็นด้วยปานกลาง

ตาราง 7 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัจจัยที่สัมพันธ์กับทัศนะต่อการทำงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวร ด้านคุณลักษณะของอาจารย์ทางการวิจัย เป็นรายข้อ

ปัจจัยด้านคุณลักษณะของอาจารย์ทางการวิจัย	อาจารย์ประจำสาย ก. (N = 349)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเห็นด้วย
1. ความรู้เกี่ยวกับการกำหนดปัญหาในการวิจัย	3.66	0.86	มาก
2. ความรู้ในการกำหนดความมุ่งหมายของการวิจัย	3.72	0.89	มาก
3. ความรู้เกี่ยวกับการตั้งสมมติฐานการวิจัย	3.62	0.86	มาก
4. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการวิจัย	3.65	0.94	มาก
5. ความรู้ในการรวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	3.77	0.78	มาก
6. ความรู้เกี่ยวกับการระบุตัวแปรที่สำคัญในเรื่องที่จะวิจัย	3.55	0.87	มาก
7. ความรู้ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย	3.58	0.82	มาก
8. ความรู้ในหลักการสร้างเครื่องมือวัด	3.36	0.94	ปานกลาง
9. ความรู้ทางสถิติที่จะใช้ทดสอบสมมติฐาน	3.19	1.03	ปานกลาง
10.ความสามารถในการเขียนรายงานการวิจัย	3.55	0.91	มาก
รวม	3.57	0.72	มาก

จากตาราง 7 แสดงว่า อาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวรเห็นด้วยกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับทัศนะต่อการทำงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวร ด้านคุณลักษณะของอาจารย์ทางการวิจัยโดยรวมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวร เห็นด้วยกับปัจจัยด้านคุณลักษณะของอาจารย์ทางการวิจัยเกือบทุกข้อในระดับมาก ยกเว้นข้อ 8 ความรู้ในหลักการสร้างเครื่องมือวัด และข้อ 9 ความรู้ทางสถิติที่จะใช้ทดสอบสมมติฐานที่อาจารย์เห็นด้วยปานกลาง

ตาราง 8 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัจจัยที่สัมพันธ์กับทัศนะต่อการงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวร ด้านแรงจูงใจในการทำงานวิจัย เป็นรายข้อ

ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการทำงานวิจัย	อาจารย์ประจำสาย ก. (N = 349)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเห็นด้วย
11.งานวิจัยที่ท่านทำถือเป็นงานที่ท้าทายและน่าสนใจ	4.20	0.75	มาก
12.ผลงานวิจัยทำให้ท่านมีความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน	3.92	0.87	มาก
13.การผลิตผลงานวิจัยทำให้ท่านมีโอกาสได้เข้าร่วมประชุมสัมมนา ทางวิชาการเพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์	3.94	0.85	มาก
14.ผลงานวิจัยที่ท่านทำสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนได้	4.09	0.83	มาก
15.ผลสำเร็จของการทำวิจัยเป็นแรงผลักดันในการผลิตผลงานวิจัยชิ้นต่อไป	3.54	0.92	ปานกลาง
16.เพื่อนร่วมงานยอมรับในผลงานวิจัยของท่าน	3.54	0.88	ปานกลาง
17.งานวิจัยถือเป็นหน้าที่ที่ท่านต้องรับผิดชอบ	3.94	0.77	ปานกลาง
18.สภาพแวดล้อมทางกายภาพ เช่น แสง เสียง อากาศ รวมถึงอุปกรณ์ หรือเครื่องมือต่าง ๆ เอื้อต่อการทำงานวิจัย	3.19	1.03	ปานกลาง
19.พอใจกับค่าตอบแทนที่ได้รับจากการทำงานวิจัย	2.72	0.93	ปานกลาง
20.สามารถประสานงานรวมกับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านการวิจัยได้	3.54	0.81	ปานกลาง
21.การทำงานวิจัยทำให้ท่านเป็นอาจารย์อย่างสมบูรณ์แบบ	4.34	0.67	มาก
รวม	3.73	0.51	มาก

จากตาราง 8 แสดงว่า อาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวรเห็นด้วยกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับทัศนะต่อการทำงานวิจัยของอาจารย์ของมหาวิทยาลัยนเรศวรด้านแรงจูงใจในการทำงานวิจัย โดยรวมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวรเห็นด้วยกับปัจจัยด้านแรงจูงใจในการทำงานวิจัยเกือบทุกข้อในระดับมาก ยกเว้นข้อ 15 ผลสำเร็จของการทำวิจัยเป็นแรงผลักดันในการผลิตผลงานชิ้นต่อไป ข้อ 16 เพื่อนร่วมงานยอมรับในผลงานวิจัย

ของท่าน ข้อ 17 งานวิจัยถือเป็นหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ ข้อ 18 สภาพแวดล้อมทางกายภาพ เช่น แสง เสียง อากาศ รวมถึงอุปกรณ์ หรือเครื่องมือต่าง ๆ เอื้อต่อการทำงานวิจัย ข้อ 19 พอใจกับค่าตอบแทนที่ได้รับจากการทำงานวิจัย และข้อ 20 สามารถประสานงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านการวิจัยได้ ที่อาจารย์เห็นด้วยปานกลาง

ตาราง 9 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัจจัยที่สัมพันธ์กับทัศนะต่อการทำงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวร ด้านการพัฒนาตนเองของอาจารย์ทางการวิจัย เป็นรายข้อ

ปัจจัยด้านการพัฒนาตนเองของอาจารย์ทางการวิจัย	อาจารย์ประจำสาย ก. (N = 349)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเห็นด้วย
22. อ่านวารสารเกี่ยวกับการวิจัยภาษาไทย	3.57	0.89	มาก
23. อ่านวารสารเกี่ยวกับการวิจัยภาษาต่างประเทศ	3.76	1.01	มาก
24. เข้าร่วมประชุมสัมมนาในฐานะผู้เสนอผลงานวิจัย	3.00	1.22	ปานกลาง
25. ได้เพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์ทางด้านการทำงานวิจัย	3.66	1.05	มาก
26. เข้าร่วมพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่องการทำวิจัยกับเพื่อนนักวิชาการหรือหน่วยงานภายนอก	3.36	1.07	ปานกลาง
27. ท่านทำวิจัยร่วมระหว่างภาควิชา/คณะหรือหน่วยงานอื่น	2.99	1.22	ปานกลาง
28. ท่านได้ไปศึกษาดูงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ	2.57	1.31	ปานกลาง
รวม	3.27	0.87	ปานกลาง

ข้อมูลจากตาราง 9 แสดงว่า อาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวรเห็นด้วยกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับทัศนะต่อการทำงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวร ด้านการพัฒนาตนเองของอาจารย์ทางการวิจัย โดยรวมในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวรเห็นด้วยกับปัจจัยด้านการพัฒนาตนเองของอาจารย์ทางการวิจัยเกือบทุกข้อในระดับปานกลาง ยกเว้นข้อ 22 อ่านวารสารเกี่ยวกับการวิจัยภาษาไทย ข้อ 23 อ่านวารสารเกี่ยวกับการวิจัยภาษาต่างประเทศ และข้อ 25 ได้เพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญและประสบการณ์ทางด้านการทำงานวิจัย ที่อาจารย์เห็นด้วยมาก

ตาราง 10 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัจจัยที่สัมพันธ์กับทัศนะต่อการทำงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวร ด้านการสนับสนุนของผู้บริหาร เป็นรายข้อ

ปัจจัยด้านการสนับสนุนของผู้บริหาร	อาจารย์ประจำสาย ก. (N = 349)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเห็นด้วย
29. มหาวิทยาลัยมีนโยบายส่งเสริมการวิจัยตามสาขาวิชา	3.45	0.91	ปานกลาง
30. มหาวิทยาลัยมีทุนสนับสนุนสำหรับการทำวิจัยในแต่ละปีงบประมาณ	2.94	1.00	ปานกลาง
31. นโยบายและการบริหารงานของมหาวิทยาลัยช่วยให้ท่านสามารถทำงานวิจัยได้สะดวก	3.01	0.98	ปานกลาง
32. มหาวิทยาลัยจัดประชุมชี้แจงความเข้าใจเกี่ยวกับภารกิจการวิจัยของมหาวิทยาลัยให้อาจารย์ทราบอย่างทั่วถึง	2.87	0.99	ปานกลาง
33. การทำผลงานวิจัยมีส่วนต่อการพิจารณาความดีความชอบในการทำงานของท่าน	3.00	1.04	ปานกลาง
34. มหาวิทยาลัยสนับสนุนให้มีเงินสำรองการทำวิจัยให้อาจารย์ยืม	2.66	1.07	ปานกลาง
35. มหาวิทยาลัยส่งเสริมให้อาจารย์มีเวลาสำหรับการทำวิจัย	2.63	1.07	ปานกลาง
36. มหาวิทยาลัยจัดให้มีหน่วยงานรับผิดชอบด้านการวิจัย	2.88	1.04	ปานกลาง
37. มหาวิทยาลัยมีคณะกรรมการที่เกี่ยวกับการประเมินงานวิจัยโดยเฉพาะ	2.65	1.07	ปานกลาง
38. มหาวิทยาลัยส่งเสริมให้มีการประชุมสัมมนาเสนอผลงานวิจัยเป็นประจำทุกปี	2.72	0.99	ปานกลาง
39. มหาวิทยาลัยมีการกำหนดให้เงินค่าตอบแทนพิเศษให้แก่นักวิจัยเมื่อทำวิจัยเสร็จ	2.14	1.03	น้อย
40. มหาวิทยาลัยได้จัดหาเงินอุดหนุนในการทำวิจัยจากบุคคลหรือหน่วยงานภายนอก	2.45	1.04	น้อย
รวม	2.78	0.70	ปานกลาง

จากตาราง 10 แสดงว่า อาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวรเห็นด้วยกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับทัศนะต่อการทำงานวิจัยของอาจารย์ของมหาวิทยาลัยนเรศวร ด้านการสนับสนุนของผู้บริหาร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวร เห็นด้วยกับปัจจัยด้านการสนับสนุนของผู้บริหารเกือบทุกข้อในระดับปานกลาง ยกเว้นข้อ 39 มหาวิทยาลัยมีการกำหนดให้เงินค่าตอบแทนพิเศษให้แก่นักวิจัยเมื่อทำวิจัยเสร็จ และข้อ 40 มหาวิทยาลัยได้จัดหาเงินอุดหนุนในการทำวิจัยจากบุคคลหรือหน่วยงานภายนอก ที่อาจารย์เห็นด้วยน้อย

ตาราง 11 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของทัศนะต่อการทำงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวร เป็นรายข้อ

ทัศนะต่อการทำงานวิจัยของอาจารย์	อาจารย์ประจำสาย ก. (N = 349)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเห็นด้วย
41. ท่านเชื่อว่าผลที่ได้จากการวิจัยจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอน	4.24	0.74	มาก
42. ท่านคิดว่าการทำงานวิจัยทำให้ท่านเป็นผู้ที่สามารถยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นได้	3.85	0.74	มาก
43. ท่านเชื่อว่าการทำวิจัยทำให้ได้รับประสบการณ์มากขึ้น	4.34	0.65	มาก
44. ท่านเห็นว่าสิ่งใดที่ยังหาคำตอบไม่ได้ควรจะรีบไปค้นคว้าหรือสอบถามจากผู้รู้ทันที	3.95	0.70	มาก
45. ท่านคิดว่าการทำงานวิจัยสิ้นเปลืองเวลาและงบประมาณมาก แต่ผลประโยชน์ที่ได้รับน้อย	3.82	0.97	มาก
46. ท่านคิดว่าการทำวิจัยทำให้เครียดและ เหนื่อยล้า	3.29	0.96	ปานกลาง
47. ท่านรู้สึกมีความสุขทุกครั้งที่ได้ทำการศึกษาค้นคว้าสิ่งใหม่ ๆ	3.83	0.75	มาก
48. ท่านเห็นว่าก่อนที่จะทำงานวิจัยต้องตัดสินใจด้วยความละเอียดรอบคอบทุกครั้ง	4.03	0.67	มาก
49. ท่านคิดว่าการทำงานวิจัยควบคู่กับการสอนและภารกิจอื่น ๆ ในมหาวิทยาลัยเป็นปัญหาสำหรับท่าน	2.96	1.00	ปานกลาง
50. ท่านคิดว่าการทำงานวิจัยเรื่องใด ๆ จะต้องอยู่บนพื้นฐานของการมีเหตุและผลเสมอ	4.19	0.73	มาก

ตาราง 11 (ต่อ)

ทัศนะต่อการทำงานวิจัยของอาจารย์	อาจารย์ประจำสาย ก. (N = 349)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเห็นด้วย
51. ท่านคิดว่าการทำงานวิจัยมีคุณค่าต่อการพัฒนางานในหน้าที่อย่างยิ่ง	4.12	0.74	มาก
52. ท่านเชื่อว่าการทำงานวิจัยบางครั้งอาจทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายส่วนตัวเพิ่มขึ้น	2.36	0.88	น้อย
53. ท่านคิดว่าการทำวิจัยทำให้ท่านได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับนักวิจัยคนอื่น ๆ ได้มากขึ้น	3.93	0.76	มาก
54. ท่านคิดว่าในการทำงานวิจัยควรจะยึดถือและปฏิบัติตามหลักวิชาอย่างเคร่งครัด	3.77	0.77	มาก
55. ท่านเชื่อว่าการทำงานวิจัยสามารถทำให้ ท่านกลายเป็นนักคิด นักวิเคราะห์ และไม่หยุดเฉย	4.24	0.68	มาก
รวม	3.79	0.40	มาก

จากตาราง 11 แสดงว่า อาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวรมีทัศนะต่อการทำงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวร โดยรวมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวรเห็นด้วยกับทัศนะต่อการทำงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวรเกือบทุกข้อในระดับมาก ยกเว้นข้อ 46 ท่านคิดว่าการทำวิจัยทำให้เครียดและเหนื่อยล้า และข้อ 49 ท่านคิดว่าการทำงานวิจัยควบคู่กับการสอนและภารกิจอื่น ๆ ในมหาวิทยาลัยเป็นปัญหาสำหรับท่าน ที่อาจารย์เห็นด้วยปานกลาง ส่วนข้อ 52 ท่านเชื่อว่าการทำงานวิจัยบางครั้งอาจทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายส่วนตัวเพิ่มขึ้น ที่อาจารย์เห็นด้วยน้อย

ตอนที่ 3 การศึกษาความสัมพันธ์เชิงพยากรณ์ระหว่างเพศ อายุราชการ วุฒิทางการศึกษา ตำแหน่งทางวิชาการ คณะที่สังกัด คุณลักษณะของอาจารย์ทางการวิจัย แรงจูงใจในการทำงานวิจัย การพัฒนาตนเองของอาจารย์ทางการวิจัย การสนับสนุนของผู้บริหารการไม่เคยทำการวิจัย การคิดจะทำการวิจัย และการเคยทำการวิจัย กับทัศนะต่อการทำงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวร โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ดังแสดงในตาราง 12 - 13

ตาราง 12 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ อายุราชการ วุฒิทางการศึกษา ตำแหน่งทางวิชาการ คณะที่สังกัด คุณลักษณะของอาจารย์ทางการวิจัย แรงจูงใจในการทำงานวิจัย การพัฒนาตนเองของอาจารย์ทางการวิจัย การสนับสนุนของผู้บริหาร การไม่เคยทำการวิจัย การคิดจะทำการวิจัย และการเคยทำการวิจัย กับทัศนะต่อการทำงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวร

ปัจจัย / ตัวแปร	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	X_6	X_7	X_8	X_9	X_{10}	X_{11}	X_{12}	y
X_1	1												
X_2	-.162**	1											
X_3	-.060	.227**	1										
X_4	-.105*	.569**	.334**	1									
X_5	.182**	-.481**	-.188**	-.369**	1								
X_6	-.016	-.018	-.136**	-.075	.141**	1							
X_7	.034	-.052	.112*	.011	.100*	.374**	1						
X_8	-.121*	.014	.209**	.136**	.059	.238**	.364**	1					
X_9	-.016	-.018	-.136**	-.075	.141**	1.000**	.374**	.238**	1				
X_{10}	.034	-.198**	-.052	-.096*	.114*	.031	.148**	.021	.031	1			
X_{11}	.133**	-.248**	-.297**	-.236**	.252**	.115*	-.025	-.187**	.115*	-.180**	1		
X_{12}	-.159**	.333**	.275**	.313**	-.310**	-.073	-.009	.176**	-.073	-.120*	-.904**	1	
y	.006	-.080	.051	.021	.076	.128**	.576**	.265**	.128**	.234**	-.088*	-.103	1

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 12 แสดงว่า ทัศนะต่อการทำงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวร มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับตัวแปรต่อไปนี้ คือ คุณลักษณะของอาจารย์ทางการวิจัย (X_6) (r = 0.128) แรงจูงใจในการทำงานวิจัย (X_7) (r = 0.567) การพัฒนาตนเองของอาจารย์ทางการวิจัย (X_8) (r = 0.265) การสนับสนุนของผู้บริหาร (X_9) (r = 0.128) การไม่เคยทำการวิจัย (X_{10}) (r = 0.234) ยกเว้นการเคยทำการวิจัย (X_{11}) (r = -.088) มีความสัมพันธ์ทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 13 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรที่มีความสัมพันธ์เชิงพยากรณ์กับทัศนะต่อการทำงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวร

ตัวแปร	b	*i*	Se_b	t	P
แรงจูงใจในการทำงานวิจัย X_7	.459	.591	.036	12.605	.001
การไม่เคยทำการวิจัย X_{10}	.060	.150	.018	3.449	.036
คุณลักษณะของอาจารย์ทางการวิจัย X_6	-.055	-.098	.026	-2.110	.000
R = 0.598 R^2 = 0.357 a = 1.333					

จากตาราง 13 แสดงว่า แรงจูงใจในการทำงานวิจัย การไม่เคยทำการวิจัย และคุณลักษณะของอาจารย์ทางการวิจัย สามารถร่วมพยากรณ์ทัศนะต่อการทำวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวรได้ร้อยละ 35.7 โดยที่แรงจูงใจในการทำงานวิจัยเป็นตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์สูงสุด รองลงมาคือการไม่เคยทำการวิจัย และคุณลักษณะของอาจารย์ทางการวิจัย ส่วนตัวแปรเพศ อายุราชการ วุฒิทางการศึกษา ตำแหน่งทางวิชาการ คณะที่สังกัด การพัฒนาตนเองของอาจารย์ทางการวิจัย การสนับสนุนของผู้บริหาร การเคยทำการวิจัย และการคิดจะทำการวิจัย พบว่า ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณเพิ่มขึ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าตัวแปรดังกล่าวมีความสัมพันธ์น้อยมาก ดังนั้น จึงสรุปว่ามีตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ทัศนะต่อการทำงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวร เรียงตามลำดับดังนี้ แรงจูงใจในการทำงานวิจัย การไม่เคยทำการวิจัย และคุณลักษณะของอาจารย์ทางการวิจัย

บทที่ 5
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับทัศนะต่อการทำงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวร ได้แก่ คุณลักษณะของอาจารย์ทางการวิจัย แรงจูงใจในการทำงานวิจัย การพัฒนาตนเองของอาจารย์ทางการวิจัย และการสนับสนุนของผู้บริหาร 2) ศึกษาความสัมพันธ์เชิงพยากรณ์ระหว่างเพศ อายุราชการ วุฒิทางการศึกษา ตำแหน่งทางวิชาการ คณะที่สังกัด คุณลักษณะของอาจารย์ทางการวิจัย แรงจูงใจในการทำงานวิจัย การพัฒนาตนเองของอาจารย์ทางการวิจัย การสนับสนุนของผู้บริหาร การไม่เคยทำการวิจัย การคิดจะทำการวิจัย และการเคยทำการวิจัย กับทัศนะต่อการทำงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ อาจารย์ประจำสาย ก. ของมหาวิทยาลัยนเรศวร แยกตามกลุ่มคณะที่สังกัด 3 กลุ่มคณะ คือ กลุ่มคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้แก่ คณะมนุษยศาสตร์ และคณะศึกษาศาสตร์ กลุ่มคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้แก่ คณะเกษตรศาสตร์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คณะวิทยาศาสตร์ และคณะวิศวกรรมศาสตร์ กลุ่มคณะวิทยาศาสตร์สุขภาพ ได้แก่ คณะเภสัชศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ คณะสหเวชศาสตร์ และคณะทันตแพทยศาสตร์ จำนวนรวมทั้งสิ้น 433 คน โดยใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์คืนเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลรวม 349 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 80.60

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวร จำนวน 55 ข้อ ลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบของไลเคอร์ทและมีข้อคำถามปลายเปิดให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .94

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย

1. ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแต่ละตัวแปร

2. ศึกษาความสัมพันธ์เชิงพยากรณ์ระหว่างตัวแปรเพศ อายุราชการ วุฒิทางการศึกษา ตำแหน่งทางวิชาการ คณะที่สังกัด คุณลักษณะของอาจารย์ทางการวิจัย แรงจูงใจในการทำงานวิจัย การพัฒนาตนเองของอาจารย์ทางการวิจัย การสนับสนุนของผู้บริหาร การไม่เคยทำการวิจัย การคิดจะทำการวิจัย และการเคยทำการวิจัย กับทัศนะต่อการทำงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวร โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

สรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผลดังนี้

1. อาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวร เห็นด้วยกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับทัศนะต่อการทำงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวรโดยรวมในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าปัจจัยด้านคุณลักษณะของอาจารย์ทางการวิจัย และด้านแรงจูงใจในการทำงานวิจัยที่อาจารย์เห็นด้วยมาก ส่วนปัจจัยด้านการพัฒนาตนเองของอาจารย์ทางการวิจัย และด้านการสนับสนุนของผู้บริหารที่อาจารย์เห็นด้วยปานกลาง นอกจากนี้อาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวรยังเห็นด้วยกับทัศนะต่อการทำงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวรโดยรวมในระดับมาก

2. การศึกษาความสัมพันธ์เชิงพยากรณ์ระหว่างเพศ อายุราชการ วุฒิทางการศึกษา ตำแหน่งทางวิชาการ คณะที่สังกัด คุณลักษณะของอาจารย์ทางการวิจัย แรงจูงใจในการทำงานวิจัย การพัฒนาตนเองของอาจารย์ทางการวิจัย การสนับสนุนของผู้บริหาร การไม่เคยทำการวิจัย การคิดจะทำการวิจัย และการเคยทำการวิจัย กับทัศนะต่อการทำงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวร โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ปรากฏผลดังนี้คือ

ขั้นตอนแรก เป็นการศึกษาความสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิเคราะห์พบว่าทัศนะต่อการทำงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวรมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 กับตัวแปรต่อไปนี้คือ คุณลักษณะของอาจารย์ทางการวิจัย แรงจูงใจในการทำงานวิจัย การพัฒนาตนเองของอาจารย์ทางการวิจัย การสนับสนุนของผู้บริหาร และการไม่เคยทำการวิจัย ยกเว้นการเคยทำการวิจัย ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังพบว่าตัวแปรอื่น ๆ มีความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญระหว่างกัน

ขั้นตอนที่สอง เป็นการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ โดยการพิจารณาเลือกตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์สูงสุดเข้าในสมการพยากรณ์ และเพิ่มตัวแปรขึ้นทีละตัวแล้วทดสอบสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณที่เปลี่ยนแปลงไป และผลการวิเคราะห์พบว่าแรงจูงใจในการทำงานวิจัย การไม่เคยทำการวิจัย และคุณลักษณะของอาจารย์ทางการวิจัยสามารถร่วมพยากรณ์ทัศนะต่อการการทำงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวรได้ร้อยละ 35.7 โดยที่แรงจูงใจในการทำงานวิจัยเป็นตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์สูงสุด รองลงมาคือการไม่เคยทำการวิจัย และคุณลักษณะของอาจารย์ทางการวิจัย ตามลำดับ

อภิปรายผล

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับทัศนะต่อการทำงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวร พบว่า มีประเด็นที่สำคัญควรแก่การนำมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. การศึกษาปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับทัศนะต่อการทำงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวร พบว่า อาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวรเห็นด้วยกับปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับทัศนะต่อการทำงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวรโดยรวมในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวรเห็นด้วยกับปัจจัยด้านคุณลักษณะของอาจารย์ทางการวิจัย และด้านแรงจูงใจในการทำงานวิจัยในระดับมาก ส่วนปัจจัยด้านการพัฒนาตนเองของอาจารย์ทางการวิจัย และด้านการสนับสนุนของผู้บริหารในระดับปานกลาง นอกจากนี้อาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวรยังเห็นด้วยกับทัศนะต่อการทำงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวรโดยรวมในระดับมากอีกด้วย ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์ของมหาวิทยาลัยนเรศวรส่วนใหญ่มีวุฒิทางการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาโทขึ้นไป ดังนั้นจึงเคยผ่านการศึกษาในรายวิชาระเบียบวิธีวิจัยระหว่างการศึกษาในหลักสูตรดังกล่าว รวมถึงส่วนใหญ่ได้มีการฝึกปฏิบัติเพื่อการทำวิจัยในส่วนของการทำปริญญานิพนธ์มาแล้ว จึงทำให้มีความรู้ความเข้าใจขั้นตอน และกระบวนการในการทำวิจัยพอสมควร ประกอบกับในระยะหลัง อาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวรเป็นอาจารย์รุ่นใหม่ที่เพิ่งจบการศึกษาในระดับปริญญาเอกและกลับมาทำงานมากขึ้น จึงทำให้มีความรู้ทางการวิจัยอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สจีวรรณ ทรรพวสุ (2540 : 176) ที่พบว่า ปัจจัยด้านคุณลักษณะของอาจารย์ทางการวิจัย อาจารย์ที่เคยทำวิจัย และไม่เคยทำวิจัยทางด้านการศึกษา มีความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านคุณลักษณะของอาจารย์ทางการวิจัย โดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาผลการวิจัยในรายละเอียดพบว่า อาจารย์ของมหาวิทยาลัยนเรศวร มีความรู้ในหลักการสร้างเครื่องมือวัดและความรู้ทางสถิติในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อำนวย ถาวร (2526 : 51) ที่ได้ศึกษาปัญหาและความต้องการด้านการวิจัยของอาจารย์วิทยาลัยครูภาคกลาง พบว่าอาจารย์มีปัญหาด้านความรู้ทางการวิจัยโดยรวมและเป็นรายข้อในระดับปานกลางทุกข้อ ได้แก่ ขาดความรู้ทางสถิติสำหรับการวิจัย ขาดความรู้ความสามารถในการสร้างเครื่องมือที่จะใช้ในการทำวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความรู้เรื่องเทคนิคทางสถิตินั้นเป็นเรื่องที่ต้องมีความรู้และความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในศาสตร์นั้นๆ โดยเฉพาะ โดยทั่วไปแล้วหากผู้วิจัยขาดความรู้ในเรื่องของการใช้สถิติ มักจะประสบปัญหาหลายประการ ดังนั้น ผู้วิจัยควรจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในเรื่องของการใช้สถิติเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง แม่นยำ เพื่อที่ผลการวิจัย

จะได้ออกมาอย่างสมบูรณ์ สามารถตอบปัญหาที่ต้องการจะรู้ได้อย่างไม่ผิดพลาด (นิภา ศรีไพโรจน์. 2541 : 1)

สำหรับปัจจัยด้านแรงจูงใจในการทำงานวิจัยที่อาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวรเห็นด้วยโดยรวมในระดับมากเช่นเดียวกันนั้น อาจเนื่องมาจากอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวรส่วนใหญ่มีจิตสำนึกว่าการทำงานวิจัยถือว่าเป็นเรื่องสำคัญและเป็นอีกบทบาทหนึ่งของหน้าที่อาจารย์ ทำให้เป็นอาจารย์อย่างสมบูรณ์แบบ และคิดว่างานวิจัยเป็นงานที่ท้าทายและน่าสนใจ มีความจำเป็นต่อการเสริมสร้างศักยภาพของอาจารย์ให้มีความรู้ความสามารถที่ดีพร้อมอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดวงดาว พันธิตพงษ์ (2542 : 47) ที่พบว่า อาจารย์มีเจตคติในทางที่ดีต่อการทำวิจัยอยู่ในระดับสูงและเชื่อว่าการที่อาจารย์ทำวิจัยนั้น จะทำให้เกิดความภาคภูมิใจ ในขณะเดียวกันอาจารย์ก็ประเมินผลการทำวิจัยว่าเมื่อทำวิจัยแล้วจะช่วยให้อาจารย์ได้รับประสบการณ์มากขึ้น ซึ่งสิ่งนี้เป็นสิ่งที่มีคุณค่าต่อตัวอาจารย์อย่างยิ่ง นอกจากนี้เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า แรงจูงใจที่ทำให้อาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวรสนใจที่จะทำงานวิจัยมากขึ้นนั้นมาจาก มีความเข้าใจและเห็นความสำคัญว่าการทำวิจัยเป็นส่วนสำคัญของการเรียนการสอน เพราะการวิจัยจะทำให้อาจารย์สามารถเป็นผู้ค้นพบองค์ความรู้ใหม่ได้ ถือเป็นเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2540 : 14) ที่กล่าวว่า บทบาทของการวิจัยในการเรียนการสอนนั้น สิ่งสำคัญคือ ต้องมีองค์ความรู้ของศาสตร์ที่ทันสมัยเข้ากับสถานการณ์และความเป็นจริง ซึ่งองค์ความรู้นั้นจะได้มาก็ต้องอาศัยจากการทำงานวิจัย เพราะการวิจัยเป็นการเสริมสร้างภูมิปัญญาในแต่ละบุคคล เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์เศรษฐกิจและคุณภาพชีวิติที่ดี (สิปปนนท์ เกตุทัต. 2538 : 19) อาจารย์ส่วนใหญ่มีความเห็นสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่าการทำงานวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของระบบภาระงานในสถาบันการศึกษา ที่มีความสำคัญต่อประสิทธิภาพการสอน ดังนั้น จึงเป็นผลให้อาจารย์มีความต้องการทำงานวิจัยอยู่ในระดับมาก (Hoyt and Spangler. 1976 : 113 – 122) อีกทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดของสุมน อมรวิวัฒน์ (2540 : 15) ที่กล่าวว่า นักวิจัยเชื่อว่าจุดมุ่งหมายสูงสุดของการสอนคือ การเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการค้นคว้าวิจัยให้ค้นพบวิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพ

ส่วนปัจจัยด้านการพัฒนาตนเองของอาจารย์ทางการวิจัยที่อาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวรเห็นด้วยโดยรวมในระดับปานกลางนั้น เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า อาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวรเห็นด้วยในระดับปานกลาง ในเรื่องการได้ไปศึกษาดูงาน ทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของเสริมพงศ์ หงส์พันธุ์ (2538 : 14) ที่ศึกษาความต้องการและการได้โอกาสในการพัฒนาตนเองของอาจารย์วิทยาลัยครูในสหวิทยาลัยอีสานใต้ พบว่า การได้โอกาสในการพัฒนาตนเองของอาจารย์อยู่ในระดับน้อย โดยเรียงตามลำดับ ได้แก่ การศึกษาดูงาน ฝึกอบรมในต่างประเทศ และการแลกเปลี่ยนอาจารย์ระหว่างสถาบัน

อุดมศึกษาอื่น ๆ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ งบประมาณที่มหาวิทยาลัยจัดไว้ให้อาจารย์แต่ละคนได้มีโอกาสพัฒนาตนเองนั้นมีอยู่จำกัด ประกอบกับมหาวิทยาลัยยังไม่มีนโยบายในด้านการพัฒนาอาจารย์ทางการวิจัยอย่างชัดเจน จึงทำให้ผู้บริหารในระดับคณะหรือภาควิชา ขาดการส่งเสริมให้อาจารย์ในแต่ละคณะหรือภาควิชาได้มีโอกาสในการพัฒนาตนเองทางการวิจัยอย่างสม่ำเสมอ และรวมถึงการเปิดโอกาสให้อาจารย์ได้ทำการวิจัยร่วมกันเป็นหมู่คณะ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สจีวรรณ ทรรพวสุ (2540 : 174) ที่อาจารย์มีความเห็นว่า ควรมีการจัดกิจกรรมพัฒนาอาจารย์ทางการวิจัยอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารควรสนับสนุนให้อาจารย์ได้มีโอกาสทำวิจัยเป็นหมู่คณะ ซึ่งการปฏิบัติงานในภาระหน้าที่ของอาจารย์ให้ประสบความสำเร็จนั้นส่วนหนึ่งย่อมมาจากอาจารย์ได้มีการพัฒนาตนเอง โดยการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาอาจารย์ที่สถาบันหรือหน่วยงานภายนอกจัดขึ้นอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เนื่องจากการวิจัยเป็นสิ่งที่มีประโยชน์และมีความสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษาเป็นอย่างมาก จึงควรที่จะได้มีการพัฒนาอาจารย์ผู้ซึ่งเป็นบุคคลสำคัญที่สุดในวงการศึกษา ให้มีความสามารถในการทำงานวิจัยได้เองเพื่อประโยชน์ต่อตนเองและการเรียนการสอน

สำหรับปัจจัยด้านการสนับสนุนของผู้บริหารที่อาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวรเห็นด้วยโดยรวมในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจากผู้บริหารเน้นความสำคัญของการสอนมากกว่ากิจกรรมอื่น รวมทั้งอาจขาดความเข้าใจที่แจ่มชัดในการที่จะจัดการบริหารงานวิจัยก็เป็นได้ นอกจากนี้ผู้บริหารเองก็อาจมีภาระงานสอนมากจนมีเวลาน้อย ไม่พอสำหรับให้ความเอาใจใส่งานด้านวิจัยอย่างเต็มที่ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารของมหาวิทยาลัยนเรศวรได้เล็งเห็นความสำคัญของภารกิจด้านการสอนว่าเป็นภารกิจหลักของมหาวิทยาลัยที่จะต้องดำเนินการเพื่อพัฒนานักศึกษาที่เป็นผลผลิตของมหาวิทยาลัยให้มีคุณภาพ ได้มาตรฐานทัดเทียมกับสถาบันอุดมศึกษาอื่น ซึ่งแท้จริงแล้วการบริหารงานวิชาการในสถาบันอุดมศึกษาจะต้องครอบคลุมถึงการบริหารงานที่เกี่ยวข้องกับการสอน การวิจัย และการบริการวิชาการแก่สังคม (Amara Raksasataya. 1978 : 15) ที่ผู้บริหารมหาวิทยาลัยนเรศวรควรปฏิบัติอย่างครอบคลุม อันจะส่งผลดีต่อการเกื้อหนุนการดำเนินงานซึ่งกันและกัน ที่จะช่วยให้มาตรฐานทางวิชาการของมหาวิทยาลัยมีคุณภาพตามมา ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สจีวรรณ ทรรพวสุ (2540 : 173) ที่พบว่า ผู้บริหารมีความเห็นว่ามหาวิทยาลัยควรส่งเสริมให้มีการจัดหรือกำหนดเวลาให้อาจารย์มีเวลาเพียงพอต่อการทำวิจัยอย่างชัดเจน จัดเวลาให้อาจารย์มีโอกาสได้ทำวิจัยอย่างเต็มที่ ด้วยการลดภารกิจในด้านการสอนให้มีจำนวนชั่วโมงน้อยลงและรวมถึงลดภารกิจด้านอื่น

อาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวรเห็นด้วยกับทัศนะต่อการทำงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวรโดยรวมในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า อาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวรเชื่อว่าการทำวิจัยทำให้ได้รับประสบการณ์มากขึ้น ที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวรส่วนใหญ่มีความเชื่อเกี่ยวกับผลของการทำวิจัย และประเมิน

ผลจากการวิจัยว่าจะนำไปสู่ผลในทางที่ดี คือ ทำให้ได้รับประสบการณ์ในการทำวิจัยเพิ่มขึ้น และการทำวิจัยช่วยให้ได้รับความรู้เพิ่มขึ้น หรือเกิดความรู้ใหม่ ๆ ถือเป็นประโยชน์ต่อการเรียน การสอนอย่างมาก ซึ่งผู้ที่จะประสบความสำเร็จในการวิจัยนั้นจะต้องเป็นผู้มีความรู้ที่มีประสิทธิภาพ จึงจะทำให้อาจารย์มีประสบการณ์และเกิดทักษะในการทำงานวิจัยมากขึ้น (เทียมจันทร์ พานิชย์ผลินไชย. ม.ป.ป. : 20) ประกอบกับอาจารย์ของมหาวิทยาลัยนเรศวรมีความตื่นตัวต่อระบบการตรวจสอบคุณภาพอาจารย์มากขึ้น ทั้งนี้เพื่อเตรียมความพร้อมที่จะพัฒนาไปสู่การเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐบาลในเร็ววันนี้ จึงได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการวิจัยเป็นอย่างดี นอกจากนี้อาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวรยังเห็นว่าการทำงานวิจัยมีคุณค่าในสายอาชีพอาจารย์ ซึ่งควรสนับสนุนให้มีการทำวิจัยมากขึ้นในมหาวิทยาลัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ วันทนา ชูช่วย (2533 : 77) ที่พบว่า การทำวิจัยของครูมัธยมศึกษาเป็นเพราะเห็นคุณค่าและประโยชน์ของการวิจัย และตรงกับผลการศึกษาของ พร้อมพรรณ อุดมสิน (2538 : 60) เรื่อง ความต้องการการเสริมสร้างสมรรถภาพทางการวิจัยทางการศึกษาที่พบว่า อาจารย์มีความต้องการความรู้ทางการวิจัยอยู่ในระดับมาก และพีรวัฒน์ วงษ์พรหม (2533 : 84) ที่พบสาเหตุของครูประถมศึกษาในเขต 10 ไม่ทำการวิจัย เพราะคนเหล่านั้นขาดความสนใจ และไม่เห็นประโยชน์ของการวิจัย

2. การศึกษาความสัมพันธ์เชิงพยากรณ์ระหว่างเพศ อายุราชการ วุฒิทางการศึกษา ตำแหน่งทางวิชาการ คณะที่สังกัด คุณลักษณะของอาจารย์ทางการวิจัย แรงจูงใจในการทำงานวิจัย การพัฒนาตนเองของอาจารย์ทางการวิจัย การสนับสนุนของผู้บริหาร การไม่เคยทำการวิจัย การคิดจะทำการวิจัย และการเคยทำการวิจัย กับทัศนะต่อการทำงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวร ผลปรากฏว่า คุณลักษณะของอาจารย์ทางการวิจัย แรงจูงใจในการทำงานวิจัย การพัฒนาตนเองของอาจารย์ทางการวิจัย การสนับสนุนของผู้บริหาร การไม่เคยทำการวิจัย การคิดจะทำวิจัย และการเคยทำการวิจัย มีความสัมพันธ์กับทัศนะต่อการทำงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวร และมีปฏิสัมพันธ์กันแทบทุกตัวแปร การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์พหุคูณของตัวแปร พบว่า ตัวแปรที่สามารถร่วมพยากรณ์ทัศนะต่อการทำงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวรได้ดีที่สุดคือ แรงจูงใจในการทำงานวิจัย ซึ่งพบว่ามีค่าความสัมพันธ์ถึงร้อยละ 45.9 รองลงมาคือ การไม่เคยทำการวิจัย และคุณลักษณะของอาจารย์ทางการวิจัย ตามลำดับ

จากผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวคิดและผลการวิจัยของนักวิชาการหลายท่านที่ได้กล่าวถึงแรงจูงใจในการทำงานวิจัยไว้ ดังเช่น สจีวรรณ ทรรพวสุ (2540 : 160) ได้สรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจของอาจารย์ต่อการทำวิจัยของผู้บริหารระดับนโยบาย ระดับส่งเสริมและประสานงาน และระดับปฏิบัติเกี่ยวกับปัจจัยต่าง ๆ และสภาพการทำวิจัยทางด้านการศึกษา จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่า หากจะทำให้อาจารย์เกิดความพึงพอใจ

ที่จะทำวิจัยนั้นจะต้องจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการทำวิจัยในแต่ละโครงการให้มีจำนวนเพียงพอ รวมทั้งแสวงหาแหล่งเงินทุนอุดหนุนการวิจัยจากภายนอกมาสนับสนุนการวิจัย เพื่ออาจารย์จะได้มีโอกาสทำวิจัยอย่างทั่วถึง ให้กำลังใจ ยกย่องและชมเชยอาจารย์ผู้ทำวิจัยได้ประสบผลสำเร็จในรูปแบบต่าง ๆ อาทิเช่น ประกาศเกียรติคุณยกย่องในเอกสารข่าวประชาสัมพันธ์ ประกาศยกย่องชมเชยในที่ประชุม จัดทำโล่เกียรติยศมอบให้ นอกจากนั้นการทำผลงานวิจัยควรเป็นส่วนหนึ่งที่นำมาใช้ประกอบการพิจารณาความดีความชอบของอาจารย์ด้วย ไพโรจน์ แสงจันทร์ (2527 : 267 – 268) ได้เสนอแนวทางการส่งเสริมเจตคติด้านการวิจัยของอาจารย์ไว้ดังนี้ (1) จัดให้มีการประชุมสัมมนาเพื่อเสนอผลงานวิจัย โดยเปิดโอกาสให้มีการวิพากษ์วิจารณ์ในทางเสริมสร้าง (2) ปรับปรุงระเบียบวิธีการใช้ผลงานวิจัยประกอบการพิจารณาความดีความชอบหรือตำแหน่งทางวิชาการ เพื่อให้เกิดผลต่อความตั้งใจที่จะทำการวิจัยให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น (3) จัดให้มีรางวัลหรือยกย่องอาจารย์ที่มีผลงานวิจัยดีเด่น และควรเผยแพร่ไปในระดับกว้าง นอกจากนี้ องค์ประกอบที่สร้างความพึงพอใจในการทำงานตามทฤษฎีการจูงใจของเฮิร์ซเบิร์กเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัย โดยปัจจัยในด้านลักษณะของงาน ความสำเร็จของงาน ความรับผิดชอบ และความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเกณฑ์ (การทำและไม่ทำวิจัย) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (พรเพ็ญ ปฏิสัมพิทา. 2532 : 40) สำหรับผู้บริหารที่ประสงค์จะส่งเสริมภารกิจด้านการวิจัย ทำให้อาจารย์สถาบันอุดมศึกษาทำงานด้านการวิจัยได้เต็มที่นั้น จำเป็นต้องขจัดปัญหาในการทำวิจัยด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านการเงิน ด้านเวลา ด้านเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ และด้านบุคลากรให้น้อยลง ทั้งนี้เพื่อปลูกจิตสำนึก และสร้างแรงจูงใจที่จะให้อาจารย์ทุ่มเทกำลังกาย กำลังใจ และสติปัญญาต่อการทำวิจัยอย่างเต็มที่ เพื่อสร้างและพัฒนาผลผลิตของงานวิจัยที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาของชาติต่อไป (บุบผา เป็ดทิพย์. 2543 : 37) ในสถาบันอุดมศึกษาที่มีภารกิจทางด้านการวิจัยนั้น ผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชาที่เห็นความสำคัญของการวิจัยต้องตระหนักถึงการสร้างมาตรการที่จะส่งเสริมกิจกรรมการวิจัยให้แพร่หลายในหมู่อาจารย์ ข้าราชการ ซึ่งไม่เพียงแต่จะเป็นประโยชน์ในด้านการบริหารสถาบันเท่านั้น แต่ยังเป็นประโยชน์ในด้านการส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง ในเรื่องนี้ เบลก มูตัน และวิลเลียมส์ (Blake, Mouton and Williams. 1981 : 30) ได้กล่าวถึงกิจกรรมหรือภารกิจที่สำคัญของผู้บริหาร ซึ่งเป็นดัชนีบ่งชี้ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการประการหนึ่ง คือ การส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดบรรยากาศในการวิจัยเพื่อให้งานวิจัยมีคุณภาพสูง ซึ่งพัทยา สายหู (2522 : 4–11) ได้ให้ความเห็นว่าการส่งเสริมการวิจัยในหมู่อาจารย์จะต้องสร้างแรงจูงใจใน 2 ลักษณะคือ (1) แรงจูงใจภายนอก คือ การสนับสนุนปัจจัยต่าง ๆ ให้เพียงพอสำหรับผู้ที่ต้องการทำการวิจัย เช่น เวลา ความรู้ เทคนิคการวิจัย และสิ่งตอบแทน (2) แรงจูงใจภายใน คือ การตระหนักถึงความหมายและความจำเป็นของการวิจัยว่ามีปัญหาที่ต้องตอบและมีความปรารถนาที่จะรู้คำตอบ ดังนั้น จุดเริ่มต้นของการ

วิจัยก็คือการรู้สึกว่ามีความต้องการอยากรู้ ซึ่งเป็นก้าวแรกของการวิจัย ส่วนก้าวที่สองคือ ต้องการรู้ให้แน่ชัด ด้วยการลงมือค้นคว้าเอง มูมอ (Moomaw. 1984 : 22 – 28) ได้พูดเกี่ยวกับการบริหารงานที่จะนำไปสู่ความสำเร็จว่า การบริหารต้องมีความกระจ่างและชัดเจนในเป้าหมายที่แท้จริงของสถาบัน ต้องสนับสนุนในความคิดใหม่ ๆ ให้มีการศึกษาทดลองและสิ่งประดิษฐ์ นอกจากนั้นยังต้องสนับสนุนภารกิจด้านการวิจัย โดยกำหนดและให้ความสำคัญกับนโยบายการวิจัย การพัฒนาอาจารย์ด้านการวิจัย การสนับสนุนเงินทุนการวิจัยและการส่งเสริมให้ทำการวิจัย

นอกจากแรงจูงใจในการทำงานวิจัยแล้ว การไม่เคยทำการวิจัย ก็เป็นอีกตัวแปรหนึ่งที่พบว่ามีค่าความสัมพันธ์กับทัศนะต่อการทำงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวรเพียงเล็กน้อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากอาจารย์ที่ไม่เคยทำการวิจัย แม้มีความเชื่อว่าผลของการทำวิจัยทำให้ได้รับองค์ความรู้ใหม่ แต่ที่ยังไม่เคยทำการวิจัยนั้นน่าจะมีสาเหตุที่สำคัญคือ อาจารย์มีงานสอนมากจนไม่มีเวลาทำการวิจัย ดังจะเห็นได้จากจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามในข้อที่ไม่มีเวลาเพียงพอ พบว่ามีจำนวนมากที่สุด นอกจากนี้การไม่มีเงินทุนในการทำวิจัยและไม่ได้รับการสนับสนุนอย่างจริงจังจากผู้บังคับบัญชาระดับต้น อาจเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้อาจารย์ไม่เคยทำการวิจัย จากผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ ดวงดาว พันธิตพงษ์ (2542 : 49) ที่กล่าวว่า ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น คือ กลุ่มคณบดี ผู้อำนวยการสถาบัน สำนัก อาจจะยังแสดงบทบาทการส่งเสริม การพัฒนาบุคลากรด้านการวิจัยที่อ่อนอยู่ หรือให้ความสนใจในเรื่องอื่นมากกว่าการผลักดันให้อาจารย์ในสังกัดริเริ่มพฤติกรรมการทำวิจัย หรือมิฉะนั้นอาจเป็นเพราะผู้บังคับบัญชาในหน่วยงานมอบหมายงานสอนให้มากเกินไป จนทำให้อาจารย์มีเวลาสำหรับการทำวิจัยน้อย ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาจึงต้องตระหนักอยู่เสมอว่า นโยบายที่มีอยู่ทั้งภายในและภายนอกสถาบันซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับการวิจัยนั้น จะเป็นอีกส่วนหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อสภาพการดำเนินงานวิจัยของสถาบัน ที่ฝ่ายบริหารควรจะนำมาพิจารณาในการปรับพัฒนาบทบาททางด้านการวิจัย รวมถึงการให้การสนับสนุน (Bird and Allen. 1989 : 583)

สำหรับคุณลักษณะของอาจารย์ทางการวิจัยที่พบว่ามีค่าความสัมพันธ์กับทัศนะต่อการทำงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวรในทางลบนั้น จากตารางประสบการณ์ในการทำการวิจัย พบว่า อาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวรไม่มีเวลาเพียงพอในการทำงานวิจัย อีกทั้งยังขาดแหล่งทุนสนับสนุนในการทำวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สจีวรรณ ทรรพวสุ (2540 : 179) ที่พบว่า ความคิดเห็นของอาจารย์จากการตอบแบบสอบถามปลายเปิดในส่วนของสิ่งที่ต้องการให้ผู้บริหารช่วยเหลือต่อการทำวิจัย คือ สนับสนุนด้านเงินทุนอุดหนุนการวิจัยให้มีจำนวนเพียงพอต่อการทำวิจัย และเป็นไปอย่างทั่วถึง หรืออาจจะประกอบกับสภาวะทางเศรษฐกิจในปัจจุบันที่ผันผวนทางด้านการเงิน จึงทำให้แหล่งเงินทุนจากทั้งภายในและภายนอกประเทศ ให้การสนับสนุนเงินทุนในการทำวิจัยได้ไม่มากนัก จึงทำให้อาจารย์มีทัศนะต่อการทำวิจัยในทางลบ ดังนั้น ปัจจัยที่จะทำให้การทำวิจัยโดยเฉพาะสถาบันการศึกษาประสบผลสำเร็จ

จำเป็นที่จะต้องได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณ ซึ่งอาจมาจากภาครัฐบาลหรือมาจากภาคเอกชน หรือมาจากทั้งสองแหล่ง (วิมลสิทธิ์ หรยางกูร. 2541 : 8) นอกจากนี้ อาจารย์ของมหาวิทยาลัยนเรศวรที่มีคุณลักษณะของอาจารย์ทางการวิจัยในระดับมาก อาจจะประสบปัญหาในเรื่องของขั้นตอนและระเบียบการเบิกจ่ายเงินที่ค่อนข้างยุ่งยาก ขาดความคล่องตัวในขณะที่ทำการวิจัย จึงทำให้อาจารย์มีทัศนะต่อการทำงานวิจัยในทางลบ ซึ่งสอดคล้องกับ สิปปนนท์ เกตุทัต (2518 : 80) ที่ได้กล่าวถึงอุปสรรคของการวิจัยในสถาบันอุดมศึกษา คือ ระบบบริหารสถาบันอุดมศึกษาไม่เอื้ออำนวยให้การวิจัยรุดหน้าไปได้เพราะนักวิจัยจะต้องเสียเวลาดำเนินงานตามขั้นตอนต่าง ๆ ของระเบียบปฏิบัติทางราชการ สำหรับสาเหตุที่ทำให้ปัจจัยด้านคุณลักษณะของอาจารย์ทางการวิจัย มีค่าความสัมพันธ์ทางลบกับทัศนะต่อการทำงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวรนั้น ยังพบว่าอาจเนื่องมาจากปัจจัยด้านคุณลักษณะของอาจารย์ทางการวิจัย มีค่าความสัมพันธ์กันเองสูงกับปัจจัยด้านแรงจูงใจในการทำงานวิจัย การพัฒนาตนเองของอาจารย์ทางการวิจัย การสนับสนุนของผู้บริหาร และการเคยทำการวิจัย

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. จากผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจในการทำงานวิจัย เป็นตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ทัศนะต่อการทำงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวรได้มากที่สุด ดังนั้น มหาวิทยาลัยควรให้การสนับสนุนและกระตุ้นให้อาจารย์สนใจทำการวิจัยมากขึ้น โดยอาจจะกำหนดเป็นนโยบายหรือมาตรการในการส่งเสริมการทำวิจัยให้ชัดเจนและจริงจังมากขึ้น เพื่อให้เป็นไปตามแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระยะที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) ที่มหาวิทยาลัยได้กำหนดเป้าหมายไว้ พร้อมกันนี้ผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง เช่น คณบดี หัวหน้าภาควิชา ควรสร้างบรรยากาศทางวิชาการและทางการวิจัย ให้มีกิจกรรมทางวิชาการต่าง ๆ เช่น การจัดฝึกอบรมทางการวิจัยเพื่อเพิ่มพูนความรู้ทางเทคนิควิธีการวิจัย และการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ การจัดบรรยายทางวิชาการ รวมทั้งการจัดสัมมนาและแลกเปลี่ยนนักวิจัย เพื่อสร้างแรงจูงใจและกระตุ้นให้อาจารย์ที่ไม่เคยวิจัยอยากทำวิจัยมากขึ้น

2. มหาวิทยาลัยนเรศวรควรลดภาระงานสอนให้กับอาจารย์ที่กำลังทำวิจัย หรือให้อาจารย์ลาเพื่อทำการวิจัย และไม่มีผลต่อขั้นเงินเดือน สิทธิ และผลประโยชน์อื่น ๆ พร้อมทั้งจัดสรรทุนในการทำวิจัยให้กับอาจารย์ที่มีความสนใจในการทำวิจัย แต่ยังไม่เคยทำวิจัยมากขึ้น รวมถึงการนำผลงานวิจัยมาใช้ประกอบการพิจารณาความดีความชอบ หรือประกาศยกย่องชมเชยให้กับอาจารย์ที่มีผลงานวิจัยให้เป็นที่รู้จักโดยทั่วกัน

3. มหาวิทยาลัยนเรศวรควรจัดกิจกรรมวิจัยแบบกลุ่มผสม ระหว่างผู้ที่เคยมีประสบการณ์ในการทำวิจัย (เพื่อให้เป็นพี่เลี้ยง) กับผู้ที่ไม่เคยมีประสบการณ์ในการทำวิจัย ได้มีโอกาสในการทำวิจัยร่วมกัน

4. มหาวิทยาลัยนเรศวรควรสร้างทัศนคติที่ดีให้กับอาจารย์ในมหาวิทยาลัยได้รู้สึกว่าการทำงานวิจัยเป็นภาระหน้าที่อีกอย่างหนึ่งที่สำคัญ และมีประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอน และต่อตัวอาจารย์เอง โดยในแต่ละปีอาจจะเชิญผู้ที่ประสบความสำเร็จในการทำงานวิจัยมาบรรยายให้กับอาจารย์ได้ทราบและเข้าใจในเทคนิควิธีการทำงานวิจัยที่ทำให้ประสบผลสำเร็จ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. การศึกษาในครั้งนี้พบว่าปัจจัยด้านคุณลักษณะของอาจารย์ทางการวิจัยมีค่าความสัมพันธ์ในทางลบกับทัศนะต่อการทำงานวิจัย ดังนั้น จึงควรมีการศึกษาถึงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อปัจจัยด้านคุณลักษณะของอาจารย์ทางการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวร ซึ่งอาจจะช่วยให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนขึ้น

2. ควรมีการศึกษาถึงความพึงพอใจหรือแรงจูงใจในการทำงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวร

3.ควรมีการศึกษาถึงแนวทางในการสนับสนุนหรือสร้างแรงจูงใจในการทำวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวร

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กาญจนา เงารังษี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, จรินทร เสโตบล เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่อาคารมิ่งขวัญ มหาวิทยาลัยนเรศวร เมื่อ 10 สิงหาคม 2543.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2535). *แผนพัฒนาการศึกษาและวัฒนธรรม ระยะที่ 7 (พ.ศ. 2535 – 2539)*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ครุสภา.

โกวิท ประวาลพฤกษ์. (2524, ตุลาคม – ธันวาคม). "แนวทางการปรับปรุงงานวิจัยทางการศึกษา," *วารสารวิจัยทางการศึกษา*. หน้า 11 : 82-89.

จรรจา สุวรรณทัต. (2518). "การนำผลวิจัยมาใช้ในการจัดการศึกษา," ใน *เอกสารจุดยืนและทิศทางการศึกษาไทย*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์วัฒนาพาณิช.

จรัส สุวรรณเวลา และคนอื่น ๆ. (2529) *บนเส้นทางสู่มหาวิทยาลัยวิจัย*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จารุวรรณ สกุลคู. (2541) *องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อสมรรถภาพทางการวิจัยและปัญหาการเรียนวิชาวิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ของนิสิตบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร*, กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

จารึก อาจวารินทร์. (2529). *การวิเคราะห์ตัวประกอบสมรรถภาพของนักวิจัยทางการศึกษา*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.

จินดนา สุทธิจินดา. (2525). *การสอนชุดวิชาวรรณกรรมมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2525). *รายงานผลการประชุมสัมมนาระหว่างผู้วิจัยและผู้ใช้ผลงานวิจัยเรื่องปัญหาในการนำผลการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรและการสอนไปใช้*. กรุงเทพฯ : ฝ่ายวิจัย คณะครุศาสตร์.

เจริญ คันธวงศ์. (2530). "ปรัชญาและบทบาทของอุดมศึกษา," ใน *รายงานการฝึกอบรมอาจารย์ใหม่ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ครั้งที่ 5*. หน้า 1-9. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

เฉลียว บุรีภักดี และสมใจ จิตพิทักษ์. (2531, 14-30 เมษายน). "มหาวิทยาลัยกับภาระงานด้านการค้นคว้าวิจัย," *วารสารศรีนครินทรวิโรฒ วิจัยและพัฒนา*. 1 (2).

เฉลียว บุรีภักดี. (2528). "ทิศทางการวิจัยในสาขาพัฒนศึกษาศาสตร์," ใน *คู่มือการวิจัยเพื่อประเมินความก้าวหน้าและความต้องการทางการศึกษา*. หน้า 1-73. กรุงเทพฯ : กองตรวจและรายงาน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. อัดสำเนา.

ชวนพิศ นรเดชนนท์. (2525). *การเสนอโครงการพัฒนาคณาจารย์เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการสอน : การศึกษาเฉพาะมหาวิทยาลัยมหิดล*. วิทยานิพนธ์ ค.ม.กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.

_____. (2533). *นโยบายและการวางแผน : หลักการและทฤษฎี*. กรุงเทพฯ : เนติกุล การพิมพ์.

ชัยวัฒน์ ชัยกุล. (2542). "มหาวิทยาลัยกับการวิจัยและพัฒนา," *รวมบทความกรณีศึกษา การบริหาร สถาบันอุดมศึกษา หลักสูตรการพัฒนาผู้บริหารระดับสูง มหาวิทยาลัย รุ่นที่ 1*. สำนักส่งเสริมและพัฒนาระบบบริหาร ทบวงมหาวิทยาลัย.

ญาดา ดาวพลังพรหม.(2527). *การเผยแพร่ผลงานวิจัย : ปัญหาของผู้เผยแพร่และความต้องการของผู้รับ*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.

ดวงดาว พันธิตพงษ์. (2542). *ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการทำวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

ทบวงมหาวิทยาลัย. (2525). *การสัมมนามหาวิทยาลัย ครั้งที่ 2*. กรุงเทพฯ : กองแผนงาน สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย.

_____. (2527). *รายงานการประชุมสัมมนา เรื่อง บทบาทของมหาวิทยาลัยในทศวรรษหน้า*. กรุงเทพมหานคร กองวิชาการ.

_____. (2530). *เอกสารการวิจัยเรื่อง บทบาทและสัมฤทธิผลของสถาบันอุดมศึกษาของไทยในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์*. กรุงเทพฯ .

_____. (2533). *วัตถุประสงค์ นโยบาย มาตรการ และเป้าหมายของแผนอุดมศึกษาระยะยาว (พ.ศ. 2533 – 2547)*. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย.

_____. (2534). *แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระยะที่ 7 (2535 – 2539)*. กรุงเทพฯ : กองแผนงาน ทบวงมหาวิทยาลัย.

_____. (2539). *แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระยะที่ 8 (2540 – 2544)*

_____. (2543). "กรณีศึกษา การบริหารสถาบันอุดมศึกษา," *รวมบทความกรณีเรื่องจากประสบการณ์ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตร "การพัฒนาผู้บริหารระดับสูงมหาวิทยาลัย รุ่นที่ 2"* ทบวงมหาวิทยาลัย.

เทียมจันทร์ พานิชย์ผลินไชย. ม.ป.ป. *วิจัยการศึกษาเบื้องต้น.* พิษณุโลก : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก,

ธรรมนูญ ฤทธิมณี. (2533). *ทิศทางการจัดการศึกษาของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.* สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. 8 (1) : 5-11 ; 19-21.

นิภา ศรีไพโรจน์. (2525). *การวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสถิติเพื่อการวิจัย.* กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.

_____. (2541). *ปัญหาในการทำวิจัยของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา.* กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

บุบผา เป็ดทิพย์. (2543). *ปัญหาและความต้องการในการทำวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

ประชุม รอดประเสริฐ. (2533). *นโยบายและการวางแผน : หลักการและทฤษฎี.* หน้า 17-20. กรุงเทพฯ : เนติกุลการพิมพ์.

ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา และคณะ. (2532) "บทบาทและสัมฤทธิ์ผลของสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์," ใน *เส้นทางใหม่ของการอุดมศึกษาไทย.* หน้า 145 – 153. กรุงเทพฯ : ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ป่วย อึ้งภากรณ์. (2517). "การบริหารมหาวิทยาลัย," ใน *เสียชีพอย่าเสียสิ้น.* กรุงเทพฯ : เคล็ดไทย.

พจน์ สะเพียรชัย. (2537, เมษายน). "การอุดมศึกษาไทยในอนาคต," *ศรีนครินทรวิโรฒวิจัยและพัฒนา.* หน้า 7(2) : 2-11.

พรเพ็ญ ปฏิสัมพิทา. (2532). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตประสานมิตร.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.

พร้อมพรรณ อุดมสิน. *รายงานการวิจัยเรื่อง ความต้องการการเสริมสร้างสมรรถภาพการวิจัยทางการศึกษา.* กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2535). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์.* หน้า 15-16. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

พัทยา สายหู. (2522). "การวิจัยคืออะไร," *วารสารวิจัยสังคมศาสตร์.* จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2 (2) : 4-11 .

_____. (2525, สิงหาคม - กันยายน). "สภาพการจัดบรรยากาศการวิจัย," *ข่าวสารวิจัยทางการศึกษา.* หน้า 5 (6) : 12 –16.

พัทยา สายหู, สุภางค์ จันทวานิช และอุทุมพร ทองอุไทย. (2526). "สภาพการวิจัยทางการศึกษาของประเทศไทย," *ข่าวสารวิจัยการศึกษา.* 6 (6) : 23-24 .

พีรวัฒน์ วงษ์พรหม. (2533). *สภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 10.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2525). *การสอนชุดวิชาวรรณกรรมมัธยมศึกษา.* กรุงเทพฯ : รุ่งศิลปการพิมพ์.

ไพศาล หวังพานิช. (2530). *วิธีการวิจัย.* กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ไพโรจน์ แสงจันทร์. (2527). *สภาพการทำงานวิจัยและความต้องการทำงานวิจัยของอาจารย์วิทยาลัยครูกลุ่มภาคกลาง.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.

ภิญโญ พานิชพันธ์. (2540). "การเรียนการสอน : วิจัยได้และมีรางวัล," *วารสารประชาคมวิจัย.* 13 :10-11.

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (2524). *รายงานการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่อง อุดมศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชนในภาคเหนือ ครั้งที่ 1 เรื่อง บทบาทของภาควิชา. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.*

มหาวิทยาลัยนเรศวร. (2539). *แผนแม่บทมหาวิทยาลัยนเรศวร ในช่วงแผนฯ 8 (ปีงบประมาณ พ.ศ.2540 – 2544).* พิษณุโลก กองแผนงาน สำนักงานอธิการบดี.

_____. (2542). *รายงานประจำปี 2542.* พิษณุโลก : กองแผน มหาวิทยาลัยนเรศวร.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2536). *หนังสือแนะนำผู้บริหาร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*

มาณี สมิธิสัมพันธ์ และคณะ. (2521). "การสำรวจการนำผลวิจัยของอาจารย์ไปใช้," ใน *บทคัดย่อรายงานการวิจัย.* กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

เย็นใจ เลาหวณิช. (2526). "ประเภทของการวิจัย," ใน *การวิจัยด้านมนุษยศาสตร์และศิลปะทัศนะของนักวิชาการไทย*. นงเยาว์ กาญจนจารี (บรรณาธิการ). หน้า 60-61. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เรณู ผลสวัสดิ์ และคณะ. (2524). "ความต้องการวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย," *วารสารการวิจัยทางการศึกษา*. 11 (2) : 80-85 .

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2528). *หลักการวิจัยทางการศึกษา*. หน้า 156 – 159. กรุงเทพฯ : บริษัทศึกษาพร จำกัด.

วราภรณ์ บวรศิริ. (2526). *คำบรรยายวิชาการวิจัย อุดมศึกษา*. ภาควิชาอุดมศึกษา กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.

วันทนา ชูช่วย. (2533). *การทำวิจัยในโรงเรียนของครูมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

วัลลภ สุระกำพลธร. (2540). "แนวคิดบางประการในงานวิจัยด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี," *วารสารประชาคมวิจัย*. 11 : 25-27.

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2524, กรกฎาคม - ธันวาคม). "หน้าที่และบทบาทของอาจารย์," *ครุศาสตร์*. 10 (3-4) : 52-53.

_____. (2530). *อุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิจิตร วรุตบางกูร. (2535). *ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา อธิการบดี คณบดี หัวหน้าภาควิชา*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .

วิจิตร ศรีสอ้าน. (2518). *หลักการอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วัฒนาพาณิช.

วิจิตร อาวะกุล. (2517). "ภาระกิจของมหาวิทยาลัยด้านการให้บริการแก่สังคม," ใน *รายงานการสัมมนาภารกิจของมหาวิทยาลัยที่สังคมไทยมุ่งหวัง*. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก.

วิทยาลัยครูจันทรเกษม. (2522). *สรุปผลการสัมมนาทางวิชาการด้านการวิจัยการศึกษา*. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยครูจันทรเกษม.

วินัย ดำสุวรรณ. (2542). *การศึกษาตัวแปรที่ส่งผลต่อการมุ่งวิจัยเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการของอาจารย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*. ปริญญานิพนธ์ วท.ด. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.

ศศิธร พีรภูติ. (2523). *การสำรวจปัญหาในการใช้ผลงานวิจัยของผู้บริหารมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.

ศศิธร พีรภูติ. (2539). "การพัฒนาสมรรถนะของนักวิจัยทางการศึกษา," *ข่าวสารวิจัยการศึกษา.* 19 (2) : 9-14 .

วิมลสิทธิ์ หรยางกูร. (2541, มกราคม). "การพัฒนางานวิจัยกับทางรอดของชาติและสถาบันการศึกษา," *จุฬาวิจัย.* 17 (1) : 8.

สจีวรรณ ทรรพวสุ. (2540). *ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการทำวิจัยทางด้านการศึกษาของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏ เขตกรุงเทพมหานคร.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

สดใส อัศวิไล. (2524). "การพัฒนาคณาจารย์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย," ใน *เอกสารประกอบการอภิปรายเรื่อง การพัฒนาการสอนในระดับอุดมศึกษา.* หน้า 152-171. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมชอบ ไชยเวช. (2523). *การวางแผนพัฒนาคณาจารย์และแนวคิดการศึกษาช่างเทคนิคอุตสาหกรรม.* กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า วิทยาเขตพระนครเหนือ.

สมภพ อินทสุวรรณ. (2543). "กรณีศึกษาการบริหารสถาบันอุดมศึกษา," *รวมบทความกรณีเรื่องจากประสบการณ์ของผู้ฝึกอบรม หลักสูตร "การพัฒนาผู้บริหารระดับสูงมหาวิทยาลัย.* รุ่นที่ 2 กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย.

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2539, มกราคม). "การพัฒนาสมรรถภาพของนักวิจัยทางการศึกษา," *วารสารวิจัยการศึกษา.* 19 (2) : 9-14.

_____. (2540). "เราสามารถนำการวิจัยไปพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างไร," *จุฬาวิจัย.* 16 (1) : 14.

สายหยุด จำปาทอง. (2532). *การดำเนินงานการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย.* หน้า 23-24. กรุงเทพฯ : กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ.

สาโรช บัวศรี. (2530, ธันวาคม). "มศว. กับการวิจัย : อดีต ปัจจุบัน อนาคต," *ศรีนครินทรวิโรฒวิจัยและพัฒนา.* 1 (1) 38-46.

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. (2531). *การตรวจสอบโครงการวิจัยของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่เสนอของบประมาณ ประจำปี ตามมติคณะรัฐมนตรี,* หน้า 39. กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม.

_____. (2531, มีนาคม). *ข่าวสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.* 29 (309) : 19-30.

_____. (2532). *นโยบายและแนวโน้มทางการวิจัยและพัฒนาของชาติ ฉบับที่ 3 ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534).* หน้า 4. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.

_____. (2539). *นโยบายและแนวโน้มทางการวิจัยและพัฒนาของชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2540 – 2544).* กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2532). *นโยบายและแนวโน้มทางการวิจัยและพัฒนาของชาติ ฉบับที่ 3 ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530 – 2534).* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.

_____. (2536). *สภาพการวิจัยทางการศึกษาในประเทศไทย.* กรุงเทพฯ : อมรินทร์ พริ้นติ้ง.

สิทธิชัย ขุนทองแก้ว. (2541, ตุลาคม - ธันวาคม). "บทบาทของมหาวิทยาลัยในการวิจัยและพัฒนา," *จุลสารสำนักวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.* 1 (4) : 1-6.

สิปปนนท์ เกตุทัต. *(2518).* "การปฏิรูปการศึกษา," ใน *รายงานของคณะกรรมการวางพื้นฐานเพื่อการปฏิรูปการศึกษา.* กรุงเทพฯ : วัฒนพาณิช.

_____. (2538, 9-10 เมษายน). "แนวคิดในการแสวงหาคตินิยม ของมหาวิทยาลัยภูมิภาค," *วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ.* 4 (10).

สุธรรม อารีกุล. (2517). "ภารกิจของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยในด้านการวิจัย," ใน *รายงานการสัมมนาเรื่อง ภารกิจของมหาวิทยาลัยที่สังคมไทยมุ่งหวัง.* หน้า 60 – 66. กรุงเทพฯ : โครงการพัฒนามหาวิทยาลัย ทบวงมหาวิทยาลัย.

สุพล ทองคลองไทร. (2526, มีนาคม). "ครูกับงานวิจัย," *วารสารมิตรครู.* 5 (5) : 24-25.

สุภางค์ จันทวานิช. (2524). "บรรยากาศที่เกื้อกูลต่อการวิจัยทางการศึกษา," ใน *รวมบทความเกี่ยวกับการวิจัยทางการศึกษา.* หน้า 22-27. กรุงเทพฯ : สวัสดิการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

สุมน อมรวิวัฒน์. (2540). "เราสามารถนำการวิจัยไปใช้พัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างไร," *วารสารจุฬาวิจัย.* 16 (1) : 15.

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. (2525). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษาและสังคมศาสตร์.* กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

_____. (2527). *หลักการวิจัยทางการศึกษา.* กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

สุวัฒนา สุวรรณเขตนิคม. (2533, กรกฎาคม). "บรรณาธิการแถลง," *วารสารวิธีวิทยาการวิจัย ฉบับพิเศษ.*

เสริมพงศ์ หงส์พันธ์. (2538, มิถุนายน-กรกฎาคม). "ความต้องการและการได้โอกาสในการพัฒนาตนเองของอาจารย์วิทยาลัยครูในสหวิทยาลัยอีสานใต้," *วิจัยการศึกษา*. 18 (5) : 12-15.

อรุณ ปรีดีดิลก. (2523). "แนวทางการพัฒนาคุณภาพอาจารย์ในวิทยาลัยครู," ใน *เอกสารการสัมมนาอาจารย์ผู้สอนวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ในวิทยาลัยครูทั่วประเทศ*. หน้า 6-7. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยครูพระนคร.

อำนวย ถาวร. (2526). *ปัญหาและความต้องการด้านการวิจัยของอาจารย์วิทยาลัยครูภาคกลาง*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.

Albanese, Robert. (1981). *Public Administration : or Goninceation, People and Public Policy*. New York : Harper and Row.

Amara Raksasataya. (1978). "Socio-economic Needs and Problems : Challenge to Higher Education in South East Asia," in *Higher Education and Social Commitment*. P. 15-23. Singapore : Religional Institute of Higher Education and Development.

Bennett, R. (1983). *Management Research* : Guide for Institutions and Professionals.

Birnbaum, P.H. (1983). "Perdictors of Long-term Researh Performance," in *Managing Interdisciplinary Research*. (eds.) S.R. Epton and Other. P. 47-59. New York : John Wiley & Sons.

Best, John W. (1981). *Research in Education*. 4th ed. New York : Englewood Cliffs, NJ ; Prentice-Hall.

Bird, Barbara J. and David N. Allen. (1989, September / October). "Faculty Entrepreneurship in Research University Environments," *The Journal of Higher Education*. 60 (5) : 583.

Blake, Mouton and Williams. (1981). *The Academic Administrator Grid*. San Francisco : Jossey – Bass Inc., Publishers.

Clark, Burton R. (1984). *Perspectives on Higher Education*. Berkeley : University of California Press.

Cronbach, Lee Josep. (1984). *Essentials of Psychological Testing.* 4th ed., New York : Haper & Row.

Edward, Allens Louis. (1957). *Technique of Attitude Scale Construction.* New York : Appleton Century Crafts.

Friedrich, Carl J. (1963). *Man and His Government.* New York : McGraw-Hill.

Herzberg, Frederick and others. (1959). *The Motivation to Work.* 2nd ed. New York : John Wiley and Sons.

Hoyt, D.P and R. K. Spangler. (1976). "Faculty Research Involvement and Instructional Outcomes," *Research in Higher Education.* 4 : 113-122.

Jaspers, Karl. (1959). *The Great Philosophers : the Foundations.* Hamnah Arendt. New York : Court, Brace 7 Word.

Kerr, Clark. (1982). *The Uses of the University.* 3rd ed. Cambridge Massachusetts : Harvard University Press.

Krejcie, Robert V. and Daryle W. Morgan. (1970, Autumn). "Determining Sample Size for Research Activities," *Education and Psychology Measurement.* 30 : 608.

Lippitt, Gordon L. (1976). "Criteria for Evaluating Human Resources Development," *Training and Development Journal.* 30 : 4 ; October.

Miller, Donald E. (1979). *Working With People : Human Resources Management in Action.* Massachusetts : CBI Publishing Company, Inc.,

Moomaw, Edmund W. (1984). "Participatory Leadership Strategy," *Leadership Roles of Chief Academic Offcers.* San Francisco : Jossey Bass, Inc.,

Perkins, James A. (1973). *The University as an Organization.* New York : McGraw-Hill Book Company.

Peterson. Richard B. and Tracy Lane. (1979). *Systematic Management of Human Resources.* Massachusetts : Addison-Wesley Publishing Company.

Rudolph, Frederick. (1962). *The American College and University.* New York : Vintage Book.

Sowell, Evelyn J. (1982). *Research Methods in Education.* Belmont : Wadsworth.

Yun, G.P.E. (1984) "The Relationship between Selected Personal, Departmental and Environmental Factors and the Publication Productivity of Asian American University Faculty," *Dissertation Abstract International.* 45 (7) : 2009 – A.

Verma, K. Gayendra and Ruth, M. Beard. (1981). *What is Education Research.* Gower Publishing. Hampshere, England.

Watson, Charles E. (1979). *Management Development through Training*. Massachusetts : Addison-Wesley Publishing Company, Inc.,

Waworuntu, B. (1986). "The Research Productivity of Faculty in Indonesia Public Higher Education," *Dissertation Abstract Internatinal.* 47(4) : 1213 – A.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานอธิการบดี กองบริการการศึกษา ฝ่ายวิจัย โทร. 1312-1313
ที่ **วันที่** 10 มกราคม 2544
เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการแจกแบบสอบถาม

เรียน อธิการบดี

ด้วยดิฉัน นางสาวจรินทร เสโตบล นักวิชาการศึกษา 5 กองบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาโท วิชาเอกการอุดมศึกษา ปัจจุบันกำลังทำปริญญานิพนธ์เรื่อง **ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับทัศนะต่อการทำงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวร** โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำงานวิจัยของคณาจารย์ ทั้งนี้เพื่อเป็นข้อมูลที่จะนำเสนอต่อมหาวิทยาลัยนเรศวร สำหรับเป็นแนวทางในการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการทำวิจัยของคณาจารย์ภายในมหาวิทยาลัยต่อไป

ในการนี้ ดิฉันจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากคณาจารย์ทุกท่านตอบแบบสอบถามที่ได้แนบมานี้ พร้อมนี้เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัยต่อไป ทั้งนี้ ดิฉันจะขอรับแบบสอบถามกลับคืนภายในสองสัปดาห์หลังจากแจกแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

(นางสาวจรินทร เสโตบล)
นักวิชาการศึกษา 5

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ชื่อ ศาสตราจารย์ ดร.บรรพต สุวรรณประเสริฐ
   ตำแหน่ง รองอธิการบดีฝ่ายวิจัย มหาวิทยาลัยนเรศวร

2. ชื่อ รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา เงารังษี
   ตำแหน่ง รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยนเรศวร

3. ชื่อ รองศาสตราจารย์วรรณา เจียมศรีพงษ์
   ตำแหน่ง อาจารย์คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

4. ชื่อ อาจารย์ไพโรจน์ มีทอง
   ตำแหน่ง รองคณบดีฝ่ายบริหาร คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

5. ชื่อ อาจารย์ชลารัตน์ ชัยสิทธิ์
   ตำแหน่ง อาจารย์คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

ภาคผนวก ค

แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

เรื่อง

ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับทัศนะต่อการทำงานวิจัยของอาจารย์

มหาวิทยาลัยนเรศวร

* * * * * * * * * * * *

<u>คำชี้แจง</u> แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการทำวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวร เพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูล โปรดตอบคำถามทุกข้อตามระดับความคิดเห็น คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการศึกษาครั้งนี้

<u>ตอนที่ 1</u>

<u>คำชี้แจง</u> โปรดทำเครื่องหมาย ✓ลงในช่อง ( ) ที่ตรงกับความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ
   ( ) ชาย
   ( ) หญิง

2. อายุราชการ (ในมหาวิทยาลัยนเรศวร) ..... ปี

3. วุฒิทางการศึกษา
   ( ) ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
   ( ) ปริญญาโทหรือเทียบเท่า
   ( ) ปริญญาเอกหรือเทียบเท่า

4. ตำแหน่งทางวิชาการของท่านในปัจจุบัน
   ( ) อาจารย์
   ( ) ผู้ช่วยศาสตราจารย์
   ( ) รองศาสตราจารย์
   ( ) ศาสตราจารย์

5. คณะที่ท่านสังกัด

<u>กลุ่มคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์</u>

( ) คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

( ) คณะศึกษาศาสตร์

<u>กลุ่มคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี</u>

( ) คณะเกษตรศาสตร์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

( ) คณะวิทยาศาสตร์

( ) คณะวิศวกรรมศาสตร์

<u>กลุ่มคณะวิทยาศาสตร์สุขภาพ</u>

( ) คณะเภสัชศาสตร์

( ) คณะพยาบาลศาสตร์

( ) คณะแพทยศาสตร์

( ) คณะทันตแพทยศาสตร์

( ) คณะสหเวชศาสตร์

6. ท่านเคย / ไม่เคยทำวิจัย (การทำวิจัยในวิจัยนี้หมายถึง การดำเนินงานวิจัยของอาจารย์ในขณะที่ดำรงตำแหน่งเป็นข้าราชการสาย ก. ซึ่งไม่รวมถึงการทำปริญญานิพนธ์ในขณะศึกษา)

6.1 ( ) ไม่เคยทำวิจัย และในอนาคตข้างหน้าคิดว่าจะทำวิจัยหรือไม่

6.1.1 ( ) คิดว่าจะไม่ทำวิจัย เพราะเหตุผลข้อใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) ไม่มีเวลาเพียงพอ

( ) ขั้นตอนการทำวิจัยยุ่งยาก

( ) ขาดผู้ให้คำปรึกษาทางการวิจัย

( ) ไม่มีความจำเป็นที่จะนำผลงานวิจัยไปใช้

( ) อื่น ๆ .....

6.1.2 ( ) คิดว่าจะทำวิจัย เพราะเหตุผลข้อใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) ขอตำแหน่งทางวิชาการ

( ) นำผลงานวิจัยไปใช้ปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน

( ) สนองความใฝ่รู้ของตนเอง

( ) สนองความต้องการของมหาวิทยาลัย

( ) อื่น ๆ .....

6.2 ( ) เคยทำวิจัย และท่านพบปัญหา/อุปสรรคในการทำวิจัยใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) งบประมาณไม่เพียงพอ

( ) ขาดวัสดุอุปกรณ์ประกอบการทำวิจัย

( ) ไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้อง

( ) ขาดความรู้ด้านเทคนิควิธีวิจัย

( ) อื่น ๆ .....

ตอนที่ 2

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแต่ละข้อต่อไปนี้แล้วพิจารณาว่า แต่ละข้อความตรงกับความคิดเห็นที่เกิดขึ้นกับท่านมากน้อยเพียงใด เมื่อพิจารณาแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ลงในช่องทางด้านขวามือที่กำหนดไว้

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
คุณลักษณะของอาจารย์ทางการวิจัย					
1. ท่านมีความรู้เกี่ยวกับการกำหนดปัญหาในการวิจัย					
2. ท่านมีความรู้ในการกำหนดความมุ่งหมายของการวิจัย					
3. ท่านมีความรู้เกี่ยวกับการตั้งสมมติฐานการวิจัย					
4. ท่านมีความรู้เกี่ยวกับวิธีการวิจัย					
5. ท่านมีความรู้ในการรวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง					
6. ท่านมีความรู้เกี่ยวกับการระบุตัวแปรที่สำคัญในเรื่องที่จะวิจัย					
7. ท่านมีความรู้ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย					
8. ท่านมีความรู้ในหลักการสร้างเครื่องมือวัด					
9. ท่านมีความรู้ทางสถิติที่จะใช้ทดสอบ สมมติฐาน					
10. ท่านมีความสามารถในการเขียนรายงานการวิจัย					
แรงจูงใจในการทำงานวิจัย					
11. งานวิจัยที่ท่านทำถือเป็นงานที่ท้าทายและน่าสนใจ					

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
12. ผลงานวิจัยทำให้ท่านมีความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน					
13. การผลิตผลงานวิจัยทำให้ท่านมีโอกาสได้เข้าร่วมประชุมสัมมนาทางวิชาการเพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์					
14. ผลงานวิจัยที่ท่านทำสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนได้					
15. ผลสำเร็จของการทำวิจัยเป็นแรงผลักดันในการผลิตผลงานวิจัยชิ้นต่อไป					
16. เพื่อนร่วมงานยอมรับในผลงานวิจัยของท่าน					
17. งานวิจัยถือเป็นหน้าที่ที่ท่านต้องรับผิดชอบ					
18. สภาพแวดล้อมทางกายภาพ เช่น แสง เสียง อากาศ รวมถึงอุปกรณ์ หรือเครื่องมือต่าง ๆ เอื้อต่อการทำงานวิจัย					
19. ท่านพอใจกับค่าตอบแทนที่ได้รับจากการทำงานวิจัย					
20. ท่านสามารถประสานงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านการวิจัยได้					
21. การทำงานวิจัยทำให้ท่านเป็นอาจารย์อย่างสมบูรณ์แบบ					
<u>การพัฒนาตนเองของอาจารย์ทางการวิจัย</u>					
22. ท่านอ่านวารสารเกี่ยวกับการวิจัยภาษาไทย					
23. ท่านอ่านวารสารเกี่ยวกับการวิจัยภาษา ต่างประเทศ					
24. ท่านเข้าร่วมประชุมสัมมนาในฐานะผู้เสนอ ผลงานวิจัย					
25. ท่านได้เพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์ทางด้านการทำงานวิจัย					

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
26. ท่านเข้าร่วมพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่องการทำวิจัยกับเพื่อนนักวิชาการหรือหน่วยงานภายนอก					
27. ท่านทำวิจัยร่วมระหว่างภาควิชา/คณะ หรือหน่วยงานอื่น					
28. ท่านได้ไปศึกษาดูงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ					
<u>การสนับสนุนของผู้บริหาร</u>					
29. มหาวิทยาลัยมีนโยบายส่งเสริมการวิจัยตามสาขาวิชา					
30. มหาวิทยาลัยมีทุนสนับสนุนสำหรับการทำวิจัยในแต่ละปีงบประมาณ					
31. นโยบายและการบริหารงานของมหาวิทยาลัยช่วยให้ท่านสามารถทำงานวิจัยได้สะดวก					
32. มหาวิทยาลัยจัดประชุมชี้แจงความเข้าใจเกี่ยวกับภารกิจการวิจัยของมหาวิทยาลัยให้อาจารย์ทราบอย่างทั่วถึง					
33. การทำผลงานวิจัยมีส่วนต่อการพิจารณาความดีความชอบในการทำงานของท่าน					
34. มหาวิทยาลัยสนับสนุนให้มีเงินสำรองการทำวิจัยให้อาจารย์ยืม					
35. มหาวิทยาลัยส่งเสริมให้อาจารย์มีเวลาสำหรับการทำวิจัย					
36. มหาวิทยาลัยจัดให้มีหน่วยงานรับผิดชอบด้านการวิจัย					
37. มหาวิทยาลัยมีคณะกรรมการที่เกี่ยวกับการประเมินงานวิจัยโดยเฉพาะ					
38. มหาวิทยาลัยส่งเสริมให้มีการประชุมสัมมนาเสนอผลงานวิจัยเป็นประจำทุกปี					

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
39. มหาวิทยาลัยมีการกำหนดให้เงินค่าตอบแทนพิเศษให้แก่นักวิจัยเมื่อทำวิจัยเสร็จ					
40. มหาวิทยาลัยได้จัดหาเงินอุดหนุนในการทำวิจัยจากบุคคลหรือหน่วยงานภายนอก					
ทัศนะต่อการทำงานวิจัย					
41. ท่านเชื่อว่าผลที่ได้จากการวิจัยจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอน					
42. ท่านคิดว่าการทำงานวิจัยทำให้ท่านเป็นผู้ที่สามารถยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นได้					
43. ท่านเชื่อว่าการทำวิจัยทำให้ได้รับ ประสบการณ์มากขึ้น					
44. ท่านเห็นว่าสิ่งใดที่ยังหาคำตอบไม่ได้ควรจะรีบไปค้นคว้าหรือสอบถามจากผู้รู้ทันที					
45. ท่านคิดว่าการทำงานวิจัยสิ้นเปลืองเวลาและงบประมาณมาก แต่ผลประโยชน์ที่ได้รับน้อย					
46. ท่านคิดว่าการทำวิจัยทำให้เครียดและ เหนื่อยล้า					
47. ท่านรู้สึกมีความสุขทุกครั้งที่ได้ทำการศึกษาค้นคว้าสิ่งใหม่ ๆ					
48. ท่านเห็นว่าก่อนที่จะทำงานวิจัยต้องตัดสินใจด้วยความละเอียดรอบคอบทุกครั้ง					
49. ท่านคิดว่าการทำงานวิจัยควบคู่กับการสอนและภารกิจอื่น ๆ ในมหาวิทยาลัยเป็นปัญหาสำหรับท่าน					
50. ท่านคิดว่าการทำงานวิจัยเรื่องใด ๆ จะต้องอยู่บนพื้นฐานของการมีเหตุและผลเสมอ					
51. ท่านคิดว่าการทำงานวิจัยมีคุณค่าต่อการพัฒนางานในหน้าที่อย่างยิ่ง					

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
52. ท่านเชื่อว่าการทำงานวิจัยบางครั้งอาจทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายส่วนตัวเพิ่มขึ้น					
53. ท่านคิดว่าการทำวิจัยทำให้ท่านได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับนักวิจัยคนอื่น ๆ ได้มากขึ้น					
54. ท่านคิดว่าในการทำงานวิจัยควรจะยึดถือและปฏิบัติตามหลักวิชาอย่างเคร่งครัด					
55. ท่านเชื่อว่าการทำงานวิจัยสามารถทำให้ ท่านกลายเป็นนักคิด นักวิเคราะห์ และ ไม่หยุดเฉย					

ตอนที่ 3

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1. คุณลักษณะทางการวิจัยด้านใดที่คุณต้องการที่จะพัฒนา (เช่น ความรู้สึก และอารมณ์ที่เอื้อต่อการวิจัย หรือความรู้ด้านเทคนิคการวิจัย เป็นต้น)

.....

.....

.....

2. ท่านคิดว่าแรงจูงใจใดบ้างที่ก่อให้เกิดความต้องการที่จะทำวิจัย (เช่น ค่าตอบแทนในการทำวิจัย หรือ ได้รับการยอมรับและยกย่องจากมหาวิทยาลัย เป็นต้น)

.....

.....

.....

3. ท่านต้องการที่จะพัฒนาตนเองในด้านการทำวิจัยในเรื่องใด (เช่น เข้าร่วมประชุมทางวิชาการ เป็นต้น)

.....

.....

.....

4. ท่านต้องการให้ผู้บริหารสนับสนุนการทำวิจัยในเรื่องใด (เช่น การให้ความสะดวก รวดเร็วในเรื่องการเบิกจ่ายงบประมาณ เป็นต้น)

.....

.....

.....

5. ท่านมีความคิดเห็น หรือความรู้สึกต่อการทำงานวิจัยอย่างไร (เช่น การทำงานวิจัยก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอน เป็นต้น)

.....

.....

.....

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวจรินทร เสโตบล

วันเดือนปีเกิด 10 กุมภาพันธ์ 2511

สถานที่เกิด อำเภอตรอน จังหวัดอุตรดิตถ์

สถานที่อยู่ปัจจุบัน หอพักวิทยนิเวศ 2 มหาวิทยาลัยนเรศวร (ส่วนสนามบิน)
ถนนสนามบิน อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก 65000

ตำแหน่งหน้าที่การงาน นักวิชาการศึกษา 5

สถานที่ทำงานปัจจุบัน ฝ่ายวิจัย กองบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร ตำบลท่าโพธิ์
อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก 65000

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2528	มัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณี
พ.ศ. 2532	ศศ.บ. (ภาษาไทย) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน
พ.ศ. 2544	กศ.ม. (การอุดมศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร